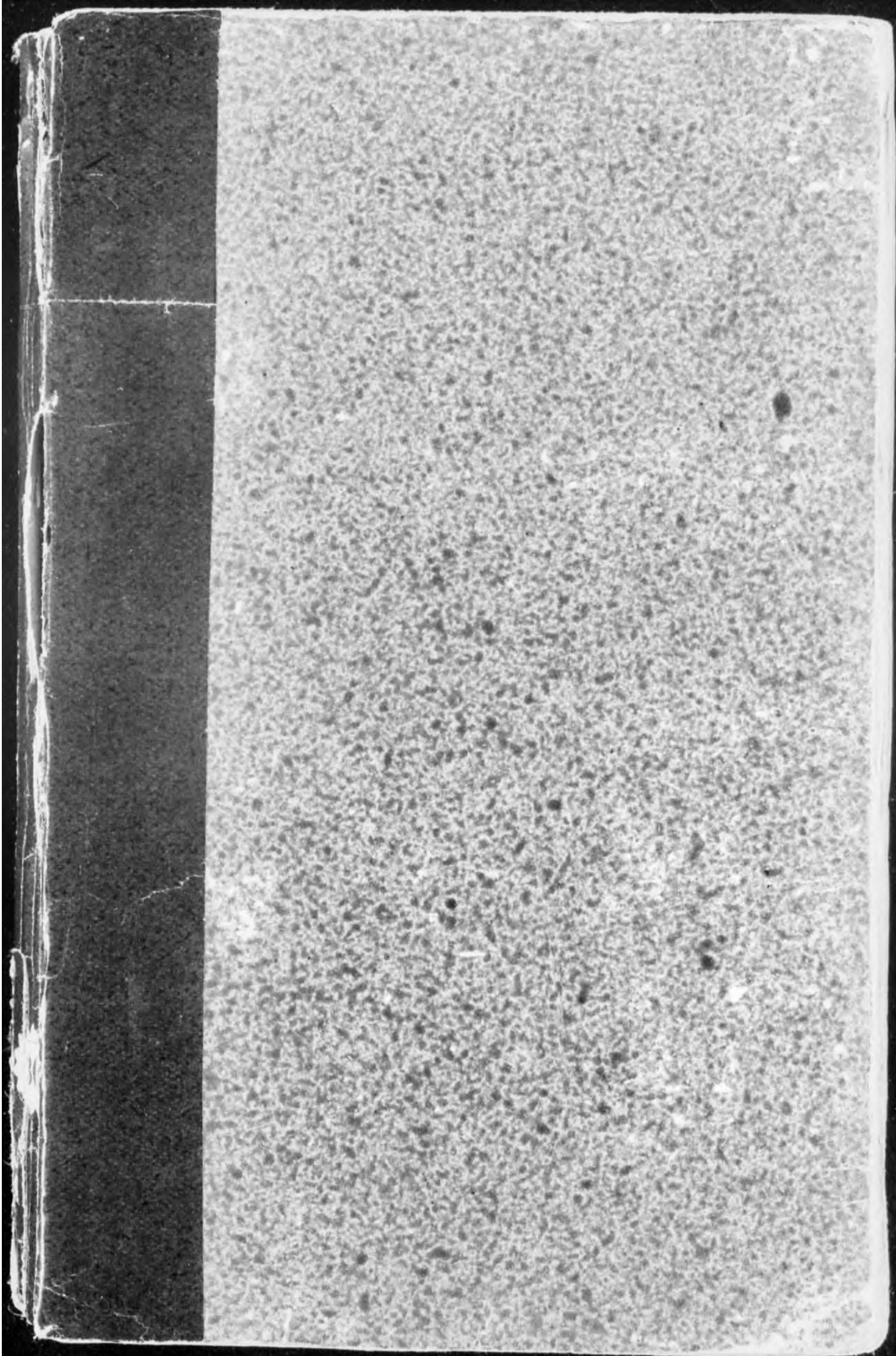

UBL: BKN00G 304

Boekenooien

304.

Rarò antecedentem Scelestum
Deseruit pede poena claudo.
Hor. od. 7 lib. 3.

CARTOUCHE,

18304

OF DE

GESTRAFTE BOOSWIGT.

Waar in de konst van Beurzen-Snyden (door CARTOUCHE onderweezen) verhandelt wert.

Nog is hier agter aangeplaatst, twee Woorden Boekjes, namentlyk het eenen met het Nederduitsch voor, en het Bargoens 'er teegen over, en het anders met het Bargoens voor, en het Nederduitsch 'er over.

UIT HET

Franfch in Nederduitsche Vaerzen nagsvolgt.

DERDE DRUK.

Met Platen.

TE AMSTERDAM,

WILLEM ELEVELD, op de
Keizersgragt, op de hoek van de
Wolvestraat,

By

EN

COENRAAD WETEKAMP,
in de Langenbrugstecg.

Boekver-
koopers,
1760.

CARTOUCHÉ

GESTRAFFTE BOOSWICHT

Waar in de Konink van Beieren (den) (den)
Cartouché onderwerd) verhandelt werd
in die hier agter aangeplakt, twee Woorden
hoorden, namelijk het eenen met het Neder-
dacht voor, en het andere er tegen over,
en het andere met het Fransche voor, en
het Nederdacht er over.

DERDE DRUK

M. DERNED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

GOENRAAD WETKAMP

DE FRANSCHÉ
DICHTER
AAN DEN

LEEZER,

Goed of-kwaadwillige Leezer. Ik sta u toe, dat gy myn Boek veroordeelt om verbrant te worden. volgens de gewoonte van hen die leezen. De gunst die ik van u verzoek, is, dat gy het schieklyk koopt: Gy zult 'er op uw gemak, zo gy wilt, berouw over hebben. Daar is een spreekwoord, dat zegt: 't Is beter benyd dan beklagt. Ik ben van gedachten om het tegendeel te onder gaan.

Ik zou in der daad te hoogmoedig denken te zyn, indien ik liet blyken, dat ik de berisping schroomde. Myn werk is verzekert, en haalt kracht uit zyn zwakheid, even als de Steendogjes, die de groote bulhonden aanvallen.

Wie zou niet lachen (ik ben de eerste) wanneer hy ziet, dat een muzikant de vermetenheid heeft om een Dichtstuk op te zetten, geene andere bekwaamheid hebbende, dan het meenigvuldig leezen van onze Dichters?

Men zal van my zeggen, 't geen van zeker Arbeidsman wierd gezegt, die met een Zaag moetende zaagen, tot dien einde een Schaaf wilde gebruiken.

Wel nu myn vriend, (zal men zeggen) zyt gy een Kleermaaker, zoo maakt geen schoenen, en zyt gy een Schoenmaaker zo maakt geen klederen.

Dit is ecbter de waarheid: maar verschoon een onmaatigheid van geest: de mensch is zwak, en myn begeerte of neiging heeft my verleid.

De Fransche Dichter aan den Leezer.

Ik heb voor 't overige de lust gehad, om een menigte vaerzen, uit de beste Tooneelstukken en andere Dichtkundige werken, te ontleenen; die ik zo veel my mogelyk was, in dit Dichtstuk heb gezaait, om het meer luisler en aanzien te verleenen. Gelukkig, indien zy de uitwerking hebben, dewelke ik my'er van beloofde: zy zyn'er in groot getal zo in 't geheel uitgenomen, als by wyze van Parodie, of ook wel by navolging. En ik had wel gewenscht dat ik'er drie vierde, of de helft van myn werk mede had kunnen zamenstellen, ik heb my vernoegt omze met de Letteren die men Italiaansche (by ons Curlyf) noemt, te doen drukken. Zy zyn genoeg bekend: en ik zou, vriendlezer, gedagt hebben u ze verongelyken, indien ik de plaatsen bybragt, waar uit ik die getoogen hebbe.

Schoon de woorden van 't Argots, in dit Dichtstuk verspreid, door aanmerkingen, onder op ieder bladzyde, lichts genoeg ontfangen, echter heb ik achter deezen nieuwen druk twee woordenboeken gevoegt; het eerste is Argots Fransch; en 't andere Fransch Argots. Ik hebze'er bygevoegt, op dat uw nieuwsgierigheid over alle de andere woorden, waar van ik my in 't werk zelfs bedient hebbe, volkomen wierd voldaan.

En om te meer vermaak te geeven, zo heb ik omtrent eenige plaatsen, alwaar mynen Held zich voornamentlyk uitmuntend maakt, plaaten doen snyden, die gy in ieder boek daar zy noodig zyn, zult vinden.

BE-

B E R I C H T,
A A N D E N
D I C H T L I E V E N D E N
L E E S E R.

WY geeven u in onze Moedertaale een Dichtstuk; zo zeldzaam, om deszelys onderwerp, als om zyn fraaye en konstige behandeling. Het behelst de voornaamste schendaaden, door den beruchften Dief Cartouche, geduurende zyn levensloop, in Vrankryk als elders, bedreeven. den Franschen Dichter heeft het behandelt, naar de wyse der Heldendichters, en men vind'er schoone en stoute trekken uit Virgilius, de Prins der Latynsche Poëten: ook uit andere Puik-dichters in. Wyders heeft hy zich, op een aardige en aanmerkelyke manier, weeten te bedienen van eenige der beste plaatsen, uit de fraaiste tooneel-en andere Dichtstukken der beroemdste Fransche Dichters getrokken. Jammer is het dat hy'er de aanwyzing, waar, en van wien hy dezelve ontleende, niet heeft bygevoegt. Wy hebben ons,
by

* 4

B E R I C H T.

by gebrek van tyd, daar insgelyks niet meede kunnen verledigen. Te minder om dat de meeste dier Dichtstukken in onze taale worden gevonden, en by den Liefhebbers der Dichtkunde t'overbekent zyn. Voorts hebben wy, op's mans spoor, dit werkje, daar het te pas kwam, befaait met eenige plaatzen, door ons uit eenige der bekendste Nederlandsche Dichters ontleend; doch mede zonder aanwyzing uit welken, om bovengemelde reden. Vrankryk heeft het dermaate behaagt, dat het meer dan eens het licht heeft gezien. Wie 'er de maaker van zy is ons onbekent. Maar zo wy met zekerheid konden giffen, wy zouden lichtelyk de beroemfte Dichter, die 't Lely-ryk tegenwoordig heeft, de Heer *Voltaire* (door zyn Dichtstukken, en inzonderheid, door zyn *Henriade*, die by hem merkelyk verbetert en verandert, binnen weinig tyds, benevens zyne andere werken in deeze stad het licht zal zien, door gansch Europa, en waar niet al bekent) om meer dan eene reden, voor den maaker houden. Doch 't zy dit Dichtstuk, hem of eenen anderen puikdichter tot vader hebbe; Het
ver-

aan den Dichtlievende LEEZER.

verdiend zyn behoorlyke lof; en wy vonden het zo fraai (eenige klein-en vryheden uitgezondert) bewerkt, en het onderwerp zo ongemeen, (want niets diergelyk is 'er, ons weetens, ooit aan den dag gekomen) dat wy te raade wierde; om het te vertaalen, en te berymen. Of wy 'er wel in geslaagt hebben, laten wy over aan uw oordeel, zonder ons den Lettervitters te bekreunen, die een knoop in een bieze zoekende, alles veroordeelen dat met hun kies-en viesheid niet overeenkooft; en noch veel minder het geschreeuw der lastertongen, dewelke glorie, in het schenden van alle eerlyke oeffeningen, stellen, en wien alle nutte konsten en wetenschappen in 't licht staan. Wy hebben den Franschen Dichter niet kort op de hielen gevolgt: maar zyn zomtyds, daar wy 't noodig oordeelden, van hem afgeweeken. Voorts hebben wy 't werk: dusdanig tragten te behandelen als of het een eigen reedzel was, op dat wy, onzen voorganger te slaaflyk volgende, in geen hardigheid vervielen, Echter willen wy gaerne bekennen, dat 'er uit oorzaake eener schielykheid,
* 5

B E R I C H T.

heid, in 't bewerken van dit Dichtstuk gebruikt, eenige vaerzen in zullen zyn, die de fynste proef niet kunnen uitstaan: maar denkt, Leezer! dat, gelyk 'er geen goud zonder schuim is, 'er nooit geen dichtstuk in 't licht is gekoomen waar op niet wat te zeggen viel. Verschoon het gebrekkelyke, om het goede, wel te verstaan, indien het 'er in te vinden zy. Voor 't laatste verfoei de boosheid van Cartouche; verwonder u om des franfchen Dichters ongemeene verkiezing, en fraaye uytvoering van 's Boowigts leeven, en vaar wel. Doch noch een woord oft twee. De Drukker heeft, in naavolging van den Franfchen, achter dit werkje geplaaft twee woordenboekjes, namentlyk, het eene met het *Nederduitsch* voor, en het *Bargoens* 'er tegen over, en het andere met het *Bargoens* voor, en het *Nederduitsch* 'er over; meer om zyn voordeel dan om dat gy een kwaad gebruyk van die taal zoud maaken. Wyders gedraagt hy zich deswegens nader aan de vertaalde voorreden van den Franfchen Dichter.

OP

O P D E

C A R T O U C H E,

Uit Fransche in Nederduitsche Helden-
vaarzen Overgebragt.

GY die, den zangberg opgeklimmen,
Door distelen en dorens streeft,
En hygend', naar de heiligdommen
Van Vader Febus u begeeft;
Rust, rust een poos uw matte leden,
En leert hoe ligt de Dichtkonst vloeit,
Waar aan ge uw arbeid kunt besteden,
Wat voorwerp haast uw lust ontboeit.
Zo lang'er afgerechte Guyten,
Zo lang'er Beurzcfnyers zyn,
Zal niets den loop uw 's yvers stuiten,
Gy vindt uw Helden, zonder pyn,
Hoe nu Apollos' lievelingen!
Wat zuur gezicht is 't dat gy toont?
Van vagebonden op te zingen!
Noit werdt de Dichtkonst zo geboond.

Help

Help Klio! help! bewaar uw rechten.
Zendt een gezant van Kastalis,
Bekwaam om voor uw Eer te vechten.
Uw glans verdwynt in duisternis!
Dus klagen, dunkt my, Febus zoonen.
Maar, met gedult, ó geestig Krooft!
Hooft naar dees ed'le heldetoonen,
Daar vindt gy weder dat u trooft.
Nu kunnen wy Homerus derven,
Daar hy Laërtes groote spruit,
Terwyl dees op de zee moet zwerven,
Vereeuwigd door zyn helden fluit.
De dichter Maro slaat aan 't kwynen,
Wat baat het, dat door zyn Gedigt,
De troifche vader der Latynen
Voor al de werelt kwam in 't licht?
Een Fransche Maro heeft gezongen
Een ander Held, een Held! wiens naam
Lang leefde en zweefde op veele tongen,
Dit was *Cartouche*, ryk van faam:
Was hy een Rover? ei, de Helden
Ulyffes en Eneas, zyn
Juift ook zo pluis niet als zy melden:
Een goed vernis geeft fchoonen fchyn.
Ken weer Eneas uit dees trekken:
Daar *Balagny*, een and're Achaat,

La-

Laverna, Venus zal vertrekken.
Hier fpant hy weer op nieuw den Raad:
Hier zal de held, zyn wedervaren
Niet aan een Lybifche vorftin,
Maar aan een *spinster* openbaren;
Dees neemt den gaff tot harent in:
Tragt hy te weten uit de vloeken,
Het drayen om zyn noodlots fpil,
Hy gaat een *duiveljaagfter* zoeken,
En lagt om Kuma's woudfibil:
Gastvreye Aceftes zag de fpelen
En pryzen ingevoert op 't ftrand,
Hier zal men ook den *prys* uitdeelen
Aan hen die 't vaardigft zyn ter hand.
Gy, die dit Heldendicht doorbladert,
Spoed u naar 't ende, ei, fpoed u heen,
Daar vindt ge een *Woordenschat* vergaderd,
Een Taal die te Argos was gemeen!
Courtille lagt in 't bevend lover,
En luiftert naar die fchoone fpraak.
Dat haar geluit u vry betover!
Weleer het Griekfche hof vermaak;
Gy hebt met fransche taalfieraaden
Zo lang doorspekt uw zwaare taal
O Neerland! wil u hier verzaden,
Vermeng uw Hollands andermaal.

O geef

O geestig Dichter! wiens gezangen
De Seine van haar bedde troont,
Uw Heldeluit worde opgehangen
Daar zich *Cartouches* graf verthoont.
Gy hebt dien Held een kleed geweven
Van Eere, en glorie toebereid.
Doch zal hy dus onsterfelyk leven,
Hy geeft u weer de onsterfelykheid.
En Gy! die deeze boerteriyen
In 't Nederduitsch gewaat verschaft,
Toont, daar uw vaarzen vrolyk glyen,
Hoe zich de *boosheid* ziet gestraft.
Men danke uw vlugge en gladde veder.
Gy volgt, volgeeft, des Fransmans toon.
Men schenke, ô Febus zoon! u weder,
Een Nederlandsche lauwerkroon.

Respice finem.

OP

OP
CARTOUCHE
OF DE
GESTRAFTE BOOSWIGT.

CARTOUCHE, 't hoofd der Gauwedieven,
Berucht in 't France Lely Ryk,
Door Steelen, Rooven, Moorden, Grieven,
Waer van dat hy, door blyk op blyk
Aan elk deed proefzien, van zyn daaden;
Herleeft in deez' berymde blaaden.

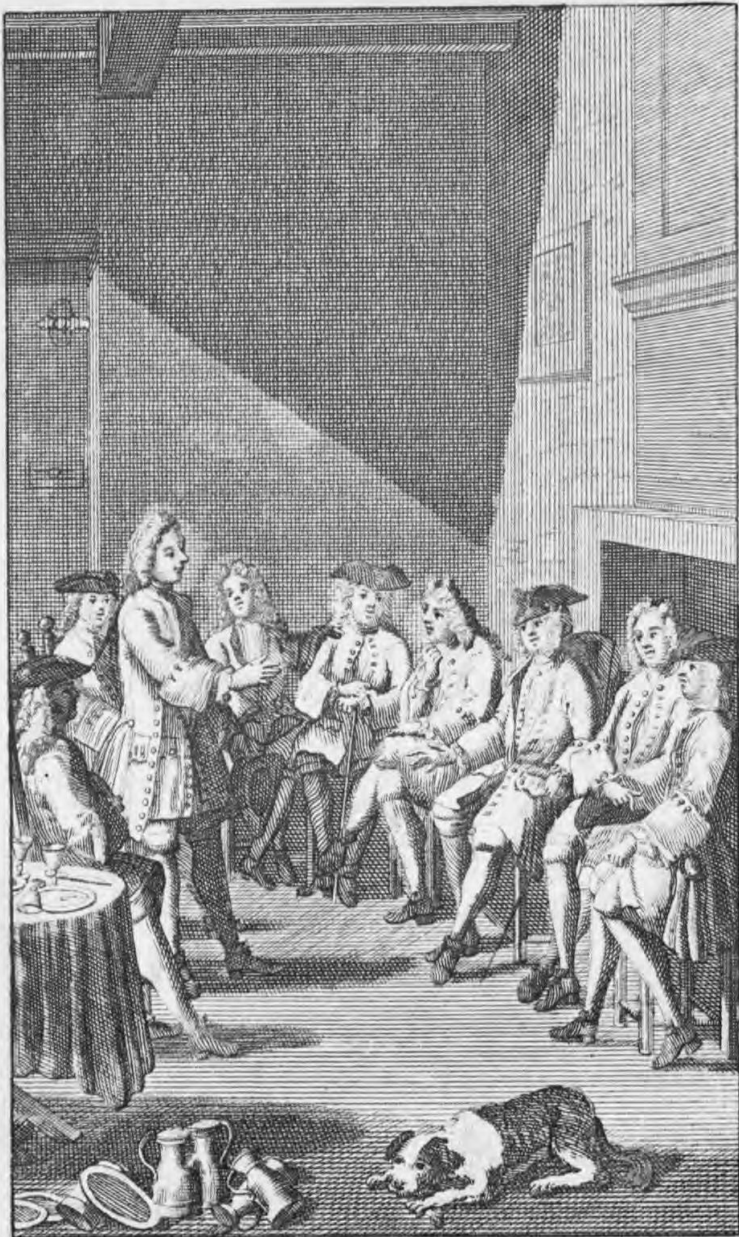
† V O T A I R E S Geest zoo hoog verheeven,
Steld' hem grootsmoedig in het licht:
Den Nederlander aangedreven
Door edel dichtvuur, maalt in Dicht,
Dien Roover af, met zulke verven,
Die hem ver-eeuwen naa zyn sterven.

Hier

† Deze meent men de maaker te zyn van dit werk in het
Fransch: ziet de voorrede van dit Boek.

Hier ziet gy hem vol glory stappen,
(En omgedreeven als een bal)
Opsteigren, tot de hoogste trappen,
Van macht en aanzien: tot 't Geval
Wangunstig om zyn Gruwelftukken,
Hem, voor Gerechtigheid doet bukken.

Wie gy ook zyt: doorlees deez' blaâren;
Hier ziet gy klaar voor elk ten toon,
Hoe zy, die 't onrecht goedt vergaâren,
In 't eindt verkrygen straf en loon:
En dank met my, den vlyt en yver,
Zoo van Vertaaler als van Schryver.

1er Chant . het Eerste Boek .

CARTOUCHE,

OF DE

GESTRAFTE BOOSWIGT.

HET EERSTE BOEK.

'k **Z**ing dien beruchten Dief, die, in zyn heilloos
leeven,
Door onvermoeide zorg, en moed Parys deed beeven,
Veel' koetsen tegen hield, en dikwerf overal
Veel' Menschen wonde, hieuw, doorstak, vermoorde,
en stal.

Ai! onderwysme, ô koor der negen Zanggodinnen!
Zo'k immer kon uw gunst, door vierig smeeken, win-
nen,

Door wat gelukkige toevallen, Hy, zo vaak
De Dienaars van 't Gerecht bedroog tot zyn vermaak,
En hoe Hy, na een reeks vergeefliche list en laagen,
Noch end'lyk 't loon van zyn verdiensten heeft gedra-
gen.

In d'allerfraaifste Stad van 't Fransche Ryk, Parys,
Een waereld om haar groote en schoonte, een Paradys!
En buiten weêrga ryk van volk, dorst, zonder schroom-
men,

Naauw iemand, uit zyn huis, op 's Heeren straten
koomen:

Cartouche en zyn Gevolg, begeerig naar elks geld,
Vervulde alom de Stad met moorden en geweld.

A

De

De stoutste en dapperste van 's Konings Dienaars waren
Verflagen, en ontdaan, en vreesden voor gevaren.

Cartouche toen in 't kwikst' zyn 's Leevens, was zeer
schraal,

En bits, en mager, bruin en klein, docht 'eenemaal
Grootmoedig, krachtig, stout, door angst noch vrees
te ontroeren,

Behendig, gaauw, bekwaam om alles uit te voeren.

Hy rende, zonder schrik, door lyfsgevaaren heen.

Zyn dapp're Heldemoed, zo groot als ongemeen,

Gaf hem de voortret en zyn volk steeds itof de schree-
den,

Van zyn voorvechter stout en wakker naar te treden.

Indien zy tweemaal tien Diefsstallen pleegden, Hy

Alleen verrichte 'er tien en negen vrak en vry,

Zo zyn grootmoedig hart de gruwelen begeeven

En zo veel voor de Deugt als d'Ondeugt had bedree-
ven,

Zyn Rot, van oordeel noch verstand noch geest ont-
bloomt,

Had, om een keus te doen, die waardig was, Ja groot,

Hem, met gemeene stem tot opperhoofd verkooren,

Wyl hem die fraäye plaats alleen scheen te behooren;

Want schoon hoe jong, bezat hy die vermetelheid,

Die drift, die moed en kracht, dat oordeel en beleid

Dat hy de stoutste der ontwerpen uit kon voeren.

Op alles had hy 't oog: was door geen angst te ontroc-
ren,

Steeds onderschragende de zaken van 't Gemeen,

't Zy middelmatig van belang, of groot of klein,

En tegen het geluk, en tegen recht en reden;

Van al zyn' Benden steeds bemind Ja aangebeden,

Door 's Heeren Dienaars, om zyn dapperheid ontzien,

Die hy, wierd hy door hen vervolgt, vaak wist te ont-
vliën,

En

En altoos deed hun hart door angst en schrik beswyken;

In 't sryden moedig en voorzichtig, in het wyken,

In ramp en ongeluk standvastig, by den wyn

In kroegen maatig, trouw aan die zyn Makkers zyn;

Steeds evenmatig en bedaard van hart en aders;

Doch boven alles een streng vyand van verraders.

Wanneer hy dobbelde in een Kroeg tot zyn vermaak,

Was elk, om zyn gezicht, zyn minzaamheid, zyn spraak,

Zyn aangenaam gelaat en weezen gantsch verflagen,

In 't kort: elk schatte hem als d'eerlykste in zyn dagen:

Moet dan op 't voorhoofd eens Galey-boefs 't heilig merk

Der Deugd juist schitteren aan d'ondeugt veel te sterk,

En zou men niet het hart eens Deugniets kunnen giffen

Uit zek're tekens, die ons oordeel nooit doen missen?

Maar laat ons voortgaan. Op een zek'ren dag, wanneer

Hy had den Raad belegt, wierd elk, op zyn begeer,

By een geroepen in een Herberg: daar gekomen

Had ieder, naar zyn rang en staat een plaats genomen;

Toen sprak Hy, na Hy eens gehoest had deze reën:

Spitsbroërs, wier dapperheid en moed nooit was ge-
meen!

Gy die, my volgende in geluk en ongelukken,

De Buit met gretigheid den Eig'naar wist te ontrukken,

Ik groet u, wensch u geld, gezondheid, graagte en lust.

Wen ik, ô Makkers en Gezellen! hier met rust

Beschouw, door welk gevaar en door wat hinderlagen,

Het Noodlot, dag op dag, komt ons gelyken plagen,

Kan ik u niet te vroeg vermanen om u raad

Zo nodig tot den steun van ons belang en staat.

Het oorlog geeft zo wel voordeelen, heil en zegen

Als wederwaardigheên: terwyl ik allerwegen

De vyanden bedroog door myne vlucht, keerde ik

Vaak op myn spoor te rug, en sloeg hun hart met schrik.

Zy spanden netten om my loos in slaap te wiegen:

Maar ik, die hen alom manmoedig kon bedriegen,

A 2

Daar

Daar ik ter regter en ter linkerhand, van voor
En achter hen besprong, verjoeg steeds dit geschoor.
Maar, zegt men, d'eenen dag verscheeldt zeer veel
van d'ander.

Niets is onzekerder dan wie de zegenslander
Zal krygen in den slyd. Ik heb tot op deez' dag,
Zo't schyndt, het noodlot in myn magt, en voer de vlag.
Ik ben tot heden toe in ketens niet geklonken.
Ik mag noch met de kroon der ed'le vryheid pronken;
Doch echter ben ik niet ontvatbaar: neen, ò neen!
't Geschiedtboek onzes tyds verschaft ons meer dan één
Vermaarde Nederlaag: Hy, die, door zyne daaden
Elk wou vermeestren, ziet met boeyens zich beladen.
Moet ik Parys ontvlien, om dus 't gevaar te ontgaan,
En op de groote weg voor ons op (1.) Bonje staan,
Of end'lyk in de Stad, zo ryk van veil'ge hoeken
's Daags slapen, om des nachts ons voordeel op te zoeken?

Moet ik van hier gaan en braveeren boey en straf?
Hier over vorder ik uw raad en oordeel af.
Elk wil dan, naar zyn rang en waardigheid en jaaren,
My, zonder veinzen, zyn gevoelen openbaaren.
Toen sprak *Du Chatelet* (geen onvermaard Soldaat
Der Garde, en elk bekend voor d'allergrrootsten Vraat)
Aldus *Cartouche* toe: Dewyl ge wilt gedoogen,
Dat ik myn oordeel uit', zal ik 't u vry vertoogen,
En zonder omweg, myn gedachten u ontleên:
Weet dan, ò dappere Voorvechter! ongemeen
In Krygs-lust, moed en kracht, op wien we veilig bouwen,

Dat, zo ge u slechts één dag wilt in Parys onthouwen,
Uw wis verderf genaakt. Men loert op u: Men hoort
Op ieder kruisstraat vaak: *Cartouche* is opgespoort:
Hy is reeds in de knip. Sints welk een tyd? op heden,
Of gift'ren? vraagt men weêr. Den aar vervolgt zyn
reden. En

(1) Of op *Schildwacht* staan.

En zegt: men weet zulks niet; doch zo hy is betrapt,
Hy moet zeer schrande zyn indien hy 't weêr ont'nap.
Derhalven wil, myn Heer, d'ondank're Stad begee-
ven,

Die u voor eeuwig wil berooven van uw leeven:
Vertrek, en door u vlucht, zo onverwacht, bespaar
Uw leeven, voor de woede en 't dreigende gevaar.
't Is voor een korte poos. Ai, let op myne tranen,
Die, met myn woorden, u, tot deze vlucht vermanen:
*Maar zo 'er op dat gy behouden word, myn Heer,
Niet dan dit middel is; dit leeven, Ja, zelfs meer
Is voor ons eene prys, die alles kan trofseeren:*
Niets is zo waardig als uw leeven te waardeeren.
Wy moeten alles wat ons treffen kan, ontvlien,
Veel eerder, dan in u de laatste hoop te derven
De steun van ons geluk. Gy weet, hoe menig werven,
Men u belaagde, om u te krygen in het net.
De kruik gaat in de gragt zo lang geen breuk haar let,
Men schikk' naar 't noodlot en den tyd alleen zyn leeven,
Ik zou geen stuiver voor één dooden willen geven.
Ai! dat uw hart dan tot meêdoogen werd gewekt:
't Gevaar is zeker, Heer, zo gy niet straks vertrekt.
*Weerspreek, klaag over ons en u, maar wil slechts vluchten;
Dan is 'er geen gevaar voor u perfoon te duchten.*
Balagny stondt toen op, en trachtende al de kracht
Van zyn welsprekenheid byeen te haaien, bragt
Dit klemmende antwoord voort, zo't schein, gegrond
op reden:

*Zo veel voorzichtigheid baart veel zorgvuldigheden.
Ik kan de rampen van zo verr' geenzints voorzien.
Dewyl ons Opperhoofd, om zyn gevaar te ontvliên,
Een schuilplaats nodig heeft, waar kan Hy, zonder vree-
zen*
En angst, zo veilig toch dan in deez' Hoofdstad weezen?
Te meerder, op wat wyz' koomt hy 'er uit, en voort?

Waar

Waar zal hy vluchten? Hoe geraakt hy uit één poort;
Daar alles word bewaart ten Westen en ten Oosten?
Ja! daar zyn beelt'nis zelf in handen der Provooften
En Schouten is gesteld; en daar men, dag en nacht,
Het al verzekert heeft door een gestaage wacht?

*Maar zyn de Dienaars van den Hoofdschout, eer der
Braaven!*

*Aan u niet kenbaar? neen. Zy zullen rustig draaven
En meer omzichtig zyn, wanneer 't gevaar hen noopt:
Ja, altoos zult ge zien, dat elk uw' moed ontloopt
Den rug keert, en zich wacht voor heimelyke laagen.
Ik bidt! waar slaan wy toch zo treffelyke slagen,
Dan hier? Is alles niet (ik dank de gunst van 't Lot)
Gelukkig uitgevoerd op 't doen van uw gebodt?
Wat baat het zoeken toch na noodlooze wegen,
Zo lang deez' wyde Stad zo vruchtbaar is in zegen?
Ja! word niet gansch Parys, door ons, zo's daags als
's Nachts,*

Gebrandschat, in 't gezigt der Dienders en der Wachts?
Vrees dan ô dapp'ren! voorgeen Noodlot, vol ge-
varen:

Een ongemeenen Geest bewaakt uw' ted're Jaren.
*Men heeft tienwerven u belaagt, doch zonder vrucht.
Een Bloodaard is alom voor zyn gevaar beducht.
Daar boven onder zo veel? Dienaars van de Schouten,
Zyn geen De Gressen (1) meer: blyf dan en speel den
stouten:*

Maak dat u ieder vrees en acht, en eerdt; En zyt
Altoos vermaard en steeds onvatbaar in den stryd:
*Ja! dat de Dienaars van 't Gemot (2) alom verlegen
Steeds twyf'len waar ge zyt en zien u allerwegen.
Bezoek de Kermis, 't Bal, de Schouwburg en het Hof:
Hoe dichter by 't gevaar hoe nader aan de Lof.*

Laat

(1) Een braaf Onderschout, in vergelyking als den Heere de Geter.

(2) Het Gerechts.

Laat vry een' Rakker, (3) u een wreden vyand wezen,
Veel meer dan Guillery (4) gevloekt was ooit voor
dezen:

Trotseer de tegenheên en rampen, en verwin
De hinderpaalen door een onverzetb'ren zin.
't Hangt van u enkel af om wonderen te baaren.
Voor uitgaande, aan het Hoofd van deez' uw dapp're
schaaren

Geplaatst; zo ziet ge uw zelfs geächt, ontzien, gevreesd
Door Helden, als wel eêr de Roelands zyn geweest.

Hier staakte Balagny zyn reden. Daat'lyk vielen
Hem toe drie dappere, doch eerelooze Zielen;
De stoute Rodomont, de wakk're Limosijn
En La valeur; met hen trok een en zeldelyn
De schoone Pellissier, in Lions, door zyn daaden
Berucht; voorts Belhumeur, en Bras de fer, dien kwaaden
En stouten stryder, volk van eenen rang en staat.

Cartouche rees toen op met een vernoegt gelaat
En sprak: 't Is tyd om al ons overleg te staken:
Myn vrinden! 't is gedaan: ik kan uw raad niet wraken:
Ik zie my overstemt, en geef my over aan
Uw oordeel: Laat ons niet uit deze Hoofdstad gaan,
Maar slechts haar Muuren door de schrik der krygsbe-
dryven

Vervullen, en indien wy ons hier zien ontlyven,
(Dat ik niet denken wil) dan sterven wy gewis
Met wapens in de hand; een Dood, die heerlyk is.

Wel aan! myn Heeren, koomt, laat ons den buit
verdeelen.

Toen taste elk in zyn zak, op 's Generaals beveelen,
En bragt te berde al wat zo wel behendigheid
Als dappermoedigheid, gepaardt met links beleid
Dien Nacht veroverd had: zy deelden met hun allen
Den buit. die niemand schein op dien tyd te bevallen.

A 4

De

(3) Een Dienaar des Gerechts

(4) Een besaamde Rover der voorgaande Eeuw in Vrancryk.

De Generaal, misleid in zyn verwachting, liet
Almorrend' binnen'smonds, zyn wantrouw en verdriet
Bemerken en hy sprak: Ho! ho! zo niet myn vrinden!
Een Diefschuilt onder ons: men zoekt ons oog te blinden:

Dit moet niet zyn, ô neen! Hoord toe: laat ons voortaan,
Myn Heeren, als voorheên, op Roof en moorden gaan:
Maar dat geen schelmery worde onder ons gevonden.
Men volg' steeds de orde van ons Maatschap ongeschonden.

Ach! (antwoorde elk) verban dat haatelyk verwyrt:
Wy zyn zo vroom van hart myn Heer; als gy zelfs zyt.
Wy zweeren 't op onze eer: dien Eed sta altoos boven.
Cartouche zei hier op: wel nu: ik zal 't geloven.
Men spreek 'er niets meer van. Gaat vrinden boet u lust
Met drinken, en geniet met vrolykheid de rust:
Maar eerge gaat; zo weet, dat ge u gereed moet maken,
Om, morgen in 't *Hotel van Desmarets* te smaken
De vruchten van een slag wiens weêrga niemand zag.
Wen ik u met de kroon der overwinning mag
Begroeten, zullen we ons verrykt zien voor ons leven.
De Diamanten en de dierb're Steenen zweeven
Aldaar in overvloedt: De schat is ongemeen,
En 't goud en zilvergeld rold langs de vloeren heen.

Nochtans ik vlei u niet: 't gevaar is wis te schromen;
Doch de onverwinb're moed kan 't al te boven komen.
Ik voel de prikkels van een hoop, die streelt en vleit,
Opreizen in myn hart. Maakt u tot flus bereid;
En zonder op de goede of doodelyke slagen
Van 't blind geval te zien, laat ons het stuk slechts wagen
Met moed en dapperheid, door angst noch vrees ontroerd;
Dan word het verd're door 't Fortuin wel uitgevoerd.

HET

HET TWEEDE BOEK.

CARTOUCHE, ryk voorzien met geest, verstand en
oordeel,
Gebruikende zyn tyd in ledigheid met voordeel,
Gaf zig gansch over aan 't vermaak en vreugd en weeld'
Terwyl hy werk verwacht. Hy had zyn tyd verdeeldt
Vrouw Venus de eene, en Mars de wederheeft geschonken.

In zek're naauwe straat, vol hoolen en spelonken,
Omtrent des Konings Hof, onthield zig sints een jaar
Juist op een kamer die de vierde in hoogte waar,
Een zek're Juffer, uit een goed Geslacht gelprooten,
't Welk van haar' wandel niets dan oneer had genooten.

Dit piepjong meisje wierd zeer vaak door hem bezogt,
Verrukt door haar gedaante en door zyn dert'len tocht.
Zy, schoon de morifligite van alle venusdieren,
Was echter wel gemaakt had hoerige manieren.
En lonkende oogen, voorts een neus wat hoog en plat,
Was blozende van vel; en die meer trek bezat
Tot eenig Minnaar dan een Man; daar by volkomen
Bedrieglyk, twistig, en in gram'schap niet te tomen.
Meer logenachtig dan drie anderen: en veel
Uithuiziger dan vier. Zyn hart was door haar heel
Verwonnen, die *Anna* genoemd wierd in den wandel.
Zy praatte op zek'ren tyd met iemand, haar in handel
Gelyk, een slimme looze en dert'le feeks als zy,
Terwyl ze 't oogeblik met smart verwacht, dat hy,
Die met haar eeten moest, zou, op haar boezem stranden.
Zy; denkende aan die vreugd, die haar doet water-
tanden,

Sprak haast van niemand als Cartouche, die haar mind;
Wat is Hy dapper? trots? Myn Held, die elk verwind
Door zyn verdiensten, pronkt met dierb're lauwerbladen.

A 5

Ver-

*Verhaalde ik u wel ooit zyn uitgevoerde Daaden?
Maar wie is magtig die te melden? 't zy hy in
Parys is, 't zy hy zich op 't Land ontnoud; zyn zin
En hart, gevoeldt hy steeds door dapperheid gedreven;
Voorfichtigheid en moed doen all' zyn daaden leven.
De zorg en waakzaamheid, waar meê myn Minnaar
praald,
Bekoort my meerder dan zyn schoonheid. Waar behaald
Hy d'overwinning niet? zyn lof zal end'loos duuren:
Die roemt elk zo wel in, als buiten deeze muuren.
Den Hemel schonk my hem tot myn vermaak, zo 'k
meen,
En hy voldoet de drift van myn gemoed alleen.
Ik zie hem haast; gewis. Wel kunt ge nu bevatten,
Marytje, wat Anna vervoert en uit doet spatten?
Begrypt gy niet wat drift haar aanzet? Hemel! ach!
Wat wacht myn Minnaar lang! Ik heb hem deezen dag
Noch niet omhelst: Maar zacht! zoet meisje, zou hy 't
weezen
Die gints zyn neus snuit? neen. Helaas! ik ben vol
vreezen.
Ik hoor niets of ik meen dat ik Cartouche hoor.
Kan ik zyn daaden niet optellen, die hy door
Zyn Helden arm volbragt? hoe vaak heeft hy... Deez'
reden
Had zy noch pas gezegt, of ziet hem binnen treden.
Elk zette zich verheugt aan Tafel met veel spoedt:
Het onderhoud verkwikte, en spys en wyn was goed.
Zo dra Cartouche zyn ververfing had genomen,
Ziet hy den tyd van zyn voorneemen nader komen,
Om d'aanflag in 't Hotel van Desmaret's te doen.
't Is tyd, Anna, (zegt hy) om my van hier te spoên:
Ik ga me by myn kloekste en waardste vrienden voegen.
En hoop in 't kort u weêr te zien tot myn genoegen.
Indien de zaak naar wensch gelukt en vry van leed,
Dan krygt ge een onderrok en een zeer deftig kleed.*

Anna

*Anna, die hem beminde alleen om haar belangen,
Beducht dat haaren Held in 't kort mogt zyn gevangen,
Liep hem zeer schielijk als hy uitging na, en doet
Al wat zy kan, op dat haar Minnaar wierd behoedt:
Maar ziende in 't end, dat hy haar vrees en zorg ver-
achte,
En ongevoelig was voor haar gefchrei en klachte,
Sprak dus: Ach! 't is gedaan: Gy gaat dan, en trotseert
Myn droefheid? Ach! Gy loopt, onlukkige! (my deert
Uw ramp) in uw verderf. Myn welgegronde reden
Zyn alzo magteloos als myn bekoorlykbeden,
Om u te sluiten. Ach! ondankb'ren; stelt gy dan
Uw glorie in den spot van myn gewezen? Hoe! kan
Uw Meesteres, alreeds verdronken in haar traanen,
En half ontzielt, u niet tot mededogen maanen,
En deez' begeerte om haar te ontlopen zo ter vlucht
U niet ontwringen? 'k Heb (waar zaagtge ooit grooter
vrucht
Van Liefde?) om u alleen Cartouche! te behagen
Verzuimt de Naam van een die eerlyk is, te dragen.
Ik zocht in diepste van 't Courtille (1) u dag en nacht.
Stel, om den Naam van dit kleen Popje, dat gy acht
Dit doodelyk vertrek één dag slechts uit niet langer!
Vrees voor de Dienaars en de wachten, die steeds zwan-
ger
Van woede en gramschap, u belaaen tot myn smart:
Maar, ach! ik smeek vergeefs; uw ongevoelig hart
Is voor myn klagten doof: Gy hebt geen mededooen,
En myn gekerm heeft op uw boezem geen vermoogen.
Cartouches antwoord was: 't Is aan de wet der plichts
Dat een grootmoedig hart, door edel vuur verlicht,
Alleen zyn ooren leent. Geloof me en wil u spaanen
Van schreyen: Doe de bron opdrogen van uw tranen;
De tyd wisch nimmermeer uit myn gemoed en zin
De zoetheid der geneugte en wellust, daar uw min,
Ver-*

(1) Een plaats van vermaak te Parys, alwaar het schuim des volks zich verlustigt.

Verkwistende in haar kragt, myn neiging meê bekroonde.
 Eêr alle uw gunst die gy, van tyd tot tyd, my toonde,
 Uit myn geheug'nis gaat, (wat 's die verzek'ring groot!)
 Zult gy de Kermis zelfs van dieven zien ontbloot.
 't Is tyd, myn schoone, om voort uw byzyn te begeven.
 Vaar wel, Anna, vaar wel, Princesje van myn leven.
 Hier op verlaat hy haar. Annaatje, gansch ontdaan,
 Wierd bleek van aangezicht, en dat haar oogen staan
 Verwildert in haar hoofd, reeds denkende aan het ster-
 ven

Van haar Cartouche, die zy eeuwig denkt te derven,
 Trekt zich de haren uit het hoofd, en overmand
 Door wanhoop, wilde zy zich teif'tren met haar hand.
 Mary, haar gezellin, in 't snappen wel ervaren,
 Sluit haar de mond, en poogt haar handen te bewaren,
 Spreekt haar een hart in 't lyf, liet met voorzichtigheid
 Haar eerste drift vergaan; En op dat haar beleid
 Te beter slagen zou, en zy haar doen bedaren,
 Toont zy haar d'yf'lykheid eens hoofd berooid van
 haren,
 En hoe affchuw'lyk een blaauw oeg in 't voorhoofd
 staat.

Anna bedarende, schept uit haar red'nen baat,
 En voelende den loop der wanhoop gansch verbreken,
 Sprak haar vriendin dus toe: Nu is 't u klaar gebleken
 In welk een Eeuw wy zyn: *Beschouw*, hoe dit gebroedt
 Van Mars, ons handelt en beloont voor al ons goed!
 Zie wat ons overschiet: *zie daar de schoone vruchten*
 Van eensgenote min, en wat men heb te duchten
 Van eenen Minnaar, die zyn oogwit eens beschiet.
 Misleide Minnares: hoe pynt u dit verdriet!
 Zoo lang de fierheid heerscht in ons gemoed en zinnen
 Zyn wy Meest'pressen en voogdesien, *Ja Vorstinnen*:
 Die bed'laars vallen gansch démoedig voor ons neêr
 En achten ons gelyk *Princessen*: maar wanneer
 Wy ons hen, door de Min verwonnen, overgeven,
 Dan

1eme Chant . het Tweede Boek .

Dan zien wy op hun beurt, hen ook als Vorsten leven.
Cartouche ontbreekt geen Liefde, al schoon hy u ontvlucht,

Om 't Heldenstuk te doen, waarom gy zyt beducht,
 Sprak haar Vrindin: Hy voeldt zyn hart door iever blaaken,

Om zich daar door aan u veel waardiger te maken.
 Betrouw my dat uw vriend hier t'avond weêr zal zyn.
 Hier op bedaard'ze en nam een slokje brandewyn.

Cartouche aan de and're kant voegt zich by all' zyn' Helden,

Die hem stampvoetende begroeten en hem schelden.
 Men naderd zagt het Huis, omringt het, en men trad Er in, en ylings roofd men een zeer groote schat.

De Meester kundig van hun oogmerk, had de Wach-

ten
 Verwittigt van hun koomst. Elk was, naar hun gedachten,

Begraaven in den slaap. Men liet hen onbelet
 Voortvaaren om hen dus te vangen in het net.

Doch *Katichon* (1) een der verfpieders dezer braven,
 Een snelle en vlugkze Gast, en weêrgaloos in 't draven,
 Rook lont, en liep met haast hun Hopman op de zy,
 En sprak: ô Generaal; 'k vrees voor verradery:
 Een reeks van Dienaars, net verdeelt in orde en scharen,
 Zie ik het Buitenhof, met naarstigheid, bewaren:

Een Bende ruitery, trots op haar boesflag, trekt
 Vast herwaards aan, terwyl een hinderlaag haar dekt.

Cartouches antwoord was: gewis wy zyn verraden:
 Men weere zich met kracht en toon hier heldendaaden.
 Myn wakk're vrienden, staat onwrikbaar vast en pal.

Schroomd voor geen slagen van het wankelbaar geval,
 Hy klimt van boven neêr en nadert onoverlegen
 De Deur, alwaar hem koomt een Bende menichen tegen,
 Die Hy bejegende op deez' trotze wyz': Wel aan
 Gy Dienders, officiers, en allen die de baan

Der

(1) Een roover in Priesterlijk gewaad, om de Dienaars en wachten te verfpieden.

Der Eer betreed; en teeld een reeks van oorlogs knechten;
Vereent u tot een heir, geharnast om te wechten:

Gy zult de wakkerheid ervinden van myn moed.

Dit zegt Hy, en hy vliegt met ongemeene spoedt
Te rugge, en valt, om elk het Heldenspoor te baanen,
Gelyk een Adelaar op sidderende zwaanen
Manmoedig op hen neer; en vry van bloheid streeft
Hy rustig voort, en voort, en eindelyk begeeft
Hy dwars zich in den drom der dreigende gevaaren;
Niets doet de woede van zyn grimmigheid bedaaren.

Du Chatelet, die met een stok voorzien was, zond
Slechts in een oogenblik twee Dienaars naar den grond
Der Helle; en *Pelleffier*, die als eer Klaas van Kyten
Een stok ten wapen had, deed voort twee and'ren byten
In d' Aarde, en, zweerende by Mechaas halve Maan,
Deed hy de wakkerste bezwyken onder 't slaan.

De moed van Balaguy, de dapperste aller Guiten,
Deed fluks de Benden van Bourlon (1) te rugge stuiten.
Gripant, die in zyn staal omvoerde een wiffen dood,
Joeg schrik in 't hart van zyn bespringers: ieder vloodt
Daar hy den storm veracht van duizent doon: zy vielen,
Terwyl hen Pannetier in 't lichten hunner bielen
Belette, en hunnen loop verbinderde, op elkaâr,
Daar en de zege en dood hun zy omringden: Maar
De menigte, die hun verwachting had bedroogen,
Plaatste in elks hart de schrik, verbaastheid in elks
oogen;

En voerd hen elders heên daar myn gezang hen wacht.

Maar ik ben reeds vermoeid: myn styl verzwakt in
kracht.

Myn Dichtenslust begeeftme: ik voel myn pen ver-
slappen.

Dichtgeesten, wien ik volg met ongelyke stappen;
ô Groote *Saint-Dedier*, *Oudard*, en end'lyk Gy
Voltaire, ô eer der konst! *komt helpt en staat me by*;
Op dat ik deze stryd moog na waardy volenden.

Car-

(1) Een voornaam Hoofd-Schout te Parijs.

Cartouche inmiddels wekt de moed van zyne Benden
Als Amadis weleêr geduurig op: Hy slaat
De Dapperste, wien hy zyn krachten voeien laat
Ter neder: wierd gevreesd als storm in onweêrvlagen:
Deed overal zich zien, en sloeg met felle slagen;
De Hoofden, arm en been en dyën stout en bars.

Gelyk in Traciën weleêr de krygsgod Mars
Den dood van ieder zy aanvoerde, of als voorheenen
Jupyn de kinderen van 't Aardryk is verscheenen:
Daar hy gewapendt met den alver slinb'ren schicht
Zyns Blikzems, hen ontnam het dierb're levenslicht.
Harpin, en *Limosin*, en *Madelein*, beneven
Held *La Terreur*, wier arm steeds wonderen bedreven
Verspreidden d'yf'lykheid en slagting wyd en zyd,
Rondom hen; volgende kloekmoedig in den stryd
Hun opperhoofd, wiens moed hun harten fier deed bla-
ken,

Daar hy den weg hen toonde om oorlogs roem te maken.
Toen was 't dat alles zich verwyderde en bezweek,
Dat elk de wreedheid van hunn' sterken arm ontweek,
En de overwinning zich voor hunne zy verklaarde.
Nooit was ze frayer, nooit volkomener in waarde.
Eik, wenschende zich zelfs geluk, zag, door 't geweld
Des oorlogs, 't grootste deel der Dienaars neêrgeveld,
Daar d'een op d'ander lei gestapeld, en by vlagen
De ziel zich, daar het hart verzuchtte, voeld ontjagen.

De rest, door woede ontdaan, toog op de vlucht,
wanneer

Een nieuwe troep van volk, hun kloekheid, meer en
meer

Verhief en zwellen deed: Cartouche toen gevlogen
Gelyk een blikzem, schoot hen toe vervaarlyke oogen;
Hervatte fluks 't gevecht, en bood hen allen 't hoofd.
Wat baat het toch dat hy wiens vuur nooit wierd ver-
doofd,

Te keer gaat zulk een reeks van vyanden? zyn krachten
Ver-

Vermind'ren, en 't getal der vyandlyke magten
 Vermeerdert uur op uur: op ieder voetſtap vind
 Hy fluks een Monſter, en, daar hy 'er tien verſind,
 Ziet hy 'er honderden weêr hunne plaats vervullen.

De Aanvallers, vergewicht dat zy het vechtperk
 zullen
 Vermeest'ren, zien hun moed aan wakk'ren meer en
 meer:

Cartouche in tuſſchen *bied vergeefs hen tegenweêr:*
Een menigte overſlept de dapperheid in 't ende.

In dit gevaar: zo groot als ooit Cartouche kende,
 Koos hy een ſchuilplaats. Straks klimt hy de ſchoor-
 ſteen door,

En liep van pan tot pan. Zyn volk volgt hem op 't ſpoor,
 En elk zoekt eenen weg, en redde zich door 't vluchten,
 Wat heil, wat luk voor hem, die alles had te duchten!
 Hy, de allergaauwſte der gaudieven, ziet zich pas,
 Twee ving'ren van de dood, of ſpringt, weêrgaloos ras,
 Zyn vryheid zoekende, op een groot getal van daken,
 Terwyl hy zyn Godess' dus ſmeekend' wou genaken!

ô Gy Godinne der Gaauwlieven, wyd vermaardt!
 ô, Magtige Godin Laverna; my zo waard!
 Gy, die my onderſteunde in al' myne oorlogsdaden,
 Door wie ik dikwils plukte een kroon van lauwerbla-
 den!

Behoeme, ô waardigſte beſchermſter in myn nood!
 En redme van deez' hoogte, een zetel van de dood.

Laverna, door 't gefmeek haar 's Dienaars teêr be-
 woogen,

Vertoont zich ſchielyk als een blikzem voor zyn oogen.
 Zy nadert hem, vervoegt zich by hem, en zy vat
 Hem by de hand en zegt, Ik hoorde u toen gy badt
 En ik betuig u, dat uw beê my kon bewegen.

Trek fluks uw kled'ren uit, en laat hier uwen degen.
 Kom, volg my op myn ſpoor. Zy vlogen, ſnel ter vlucht,
 Gelyk, een weêrlicht, dwars door de ongemeete lucht,

En

En daalde neder aan den voet een 's bergs, gelegen
 In 't diepſt van Bretagne, een plaats volop van zegen.
 Naauw dertig ſchreden van den voet des bergs vertoont
 Zich een gebouw, waar in een heel oud Besje woond'
 Dat ſcheen in morfigheid en ſlordigheid te leeven;
 Voorheên hadze, in Parys, op panden, geldgegeeven,
 Wenze in de voorſtad van die plaats haar woning had.
 Daar hieldze ook Menſchen op, die leefden van de ſchat
 Van and'ren, en zy wiſt haar rol in allen deelen,
 In meer dan één dozyn Hoerhuizen fiks te ſpeelen.
 Maar hebbende eenen buit van geld by een geſchraapt
 (Dat is te zeggen half gewonnen half gekaapt)
 Waar van ze met gemak de reſt van haare dagen
 Meê door kon brengen: ſchiepze in deze plaats behagen:
 Zy was toen bezig met het Spinwiel: De Godin
 Haar naderende, ſprak haar toe, in deezen zin:
 Gy weet, myn kind, gy weet, ô liefſte myner loten!
 Dat gy van myne zorg uw wensch ſteeds hebt genoten:
 't Is u noch niet ontgaan; ten minſte ik twyfel niet
 Of 't heugt u noch van ouds: zyt hem toch dien ge ziet
 Milddadig, en wil hem alleen drie dagen bergen;
 Zo 'k voor myn weldaân u deez' kleine gunſt moog ver-
 gen,

En gy die ongekrœukt myn' wetten hebt betracht;
 'k Beloof u eeuwige eer. Gy kunt ze door de kracht
 Van dapper ſtryden, ô Cartouche! alleen bekomen.
 Dat nimmer, door 't gevaar, uw kloekheid worde ont-
 nomen.

Hervat, ô Held! flechts in deez' ſchuilhoek all' uw
 vreugd.

Steen ſteeds op myn belofte, en op uw Heldendengd:
 Door d'een en d'and're moetge altoos uw heil beöogen.

Toen is Laverna fluks uit hun gezicht gevloogen.
 Zy, rennende even als een' Arend, breekt ter vlucht
 De winden, en doorklieft de deelen van de lucht.

B

HET

HET DERDE BOEK.

LAverna vloog zeer snel ten hoogen Hemel binnen.
 Cartouche, nu bedagt zyn krachten weêr te winnen,
 Vond zich by zyn Waardin in alle zekerheid.
 Het oude wyf, doorzult in vuil en flinks beleid,
 Trad toe, en kuste Hem op een verliefde wyze:
 Hy trok een scheeven mond, en stak zyn hoofd dit gryze
 En gansch verschrompeld vel veracht'lyk toe. Zy steld'
 Haar zorg in 't werk om 't hart te troosten van den Held,
 Terwylze 't Avondmaal, dat zy deed vaardig maken,
 Verwagt, men zette zich. De wyn, die schein te smaken,
 Verkwik' Cartouche, en gaf zyn zinnen troost en baat.
 Voorts atenze een salade, en doen één wand'ling. Laat
 Ons binnengaan, sprak zy, op dat we rusten mogen:
 'k Wil u in 't kort de loop myn's Levens eens vertogen,
 Een mengelmoes van vreugd, en rampen, en verdriet,
 Mits dat ik, op myn beurt, die gunst van u geniet.
 Fluks snuit zy haaren neus, en hoeft, en spuwt op de
 aarde,
 Met een bevalligheid, die hem verwond'ring baarde,
 (Wie had zulks ooit verwacht van zulk een oude flet!)
 Voorts wil zy dat hy zich by haar op 't bedde zet:
 Hy deed zulks, en toen heeftze aldus haar mond ont-
 sloten.
 'k Ben uit geen huis, dat oud van adel is, gesproten.
 Myn Vader was een knecht, myn Moeder slechts een
 meid,
 Die elk betrekken kon door haar bedrieg'lykheid.
 Zo haast ze een stuivertje geschraapt had en verkregen,
 Kogtze eenig Huisraad, en op hoop van meerder zegen,
 Huurd' zy een kamer, daar we op woonden, vry van
 druk.
 'k Was naauw'lyks tien jaar oud, als, door een on-
 geluk, Om

Om zek're dievery, myn Vader wierd gehangen;
 En, tot vermeerd'ring van die ramp, viel ons Verlangen,
 Myn eenen Broeder, daar all' onze hoop op stondt,
 In 't naaste Jaar, door een' en zelve slag te grond.

Myn Moeder had van 't lot ontfangen in haar leeven,
 Groote oogen, eenen neus, die klein was, dog verheven,
 Zwart hair, geroostert vel, en nochtans schoon en mals,
 Voor, breede schouders, en een dikk' en korten hals,
 Zeer groote beenen en zeer lange voeten, naarde
 Gesteltheid van haar lyf en van gelyke waarde.
 Ondanks nochtans dien reeks gebreek'lykheden, had
 Zy Minnaars by 't getal, dewyl ze een geest bezat
 Bezielt met levend vuur, dat harten kon ontfeken.

Zo dra ik veertien jaar myn's levens zag verstreken,
 Gaf my myn Moeder voort aan al de waereld veil,
 En elk, die 't meeste bood, verbeelde zich een heil
 En goed te erlangen, dat ik reeds al had verlooren.
 Dus trekkende, uit den groei van 't schoon, my aan-
 gebooren,
 Een wezentlyke winst, daar 't gierig hart op oogd!
 Toen stierf myn Moeder en ik wierd myn eigen voogt,
 En deed veel voordeel met myn jeugd, en schoonte, en
 zeden.

Ik nam haar lessen, haar vermaaning, en reden
 Zo wel in acht, dat niets (ik zeg voor altoos aan
 Het noodlot lof en dank) kon myn begeerte ontfiaan.
 Elk zocht my dag en nacht om zyn vermaak te pleegen.
 Ik zag me aanbidden zo door Luiden van den degen,
 En Hovelingen, als door lompe Borgers, en
 Door Tabbaartdragers. ô Gelukkig was ik, wen
 Ik was vernoegt geweest my slechts te doen bekooren,
 En nooit de liefde had gegeeven hart en ooren!

'k Verzamelde veel gelds en maakte goede cier.
 Een zeker Jongeling, getroffen door het vier
 Der liefde, wist, helaas! myn zinnen te behaagen;

't Was een student zeer fraai, en schoon, en jong van dagen,
 Maar een vervloekten schurk: om alles met één woord
 Te zeggen; Hy verteerde al wat my heeft behoord.
 't Was jammer, (onder ons gezegt, dat hy zyn zinnen
 Door een laf hartigheid, zo schendig liet verwinnen.
 Men had, ik jok het niet, om zyn bevalligheên.
 Om zyn gestalte, en kin, in fraaiheid ongemeen,
 Waar aan men naauw'lyks zag de poddehairtjes komen,
 Hem voor de blonde Apol of Kupidogenomen.

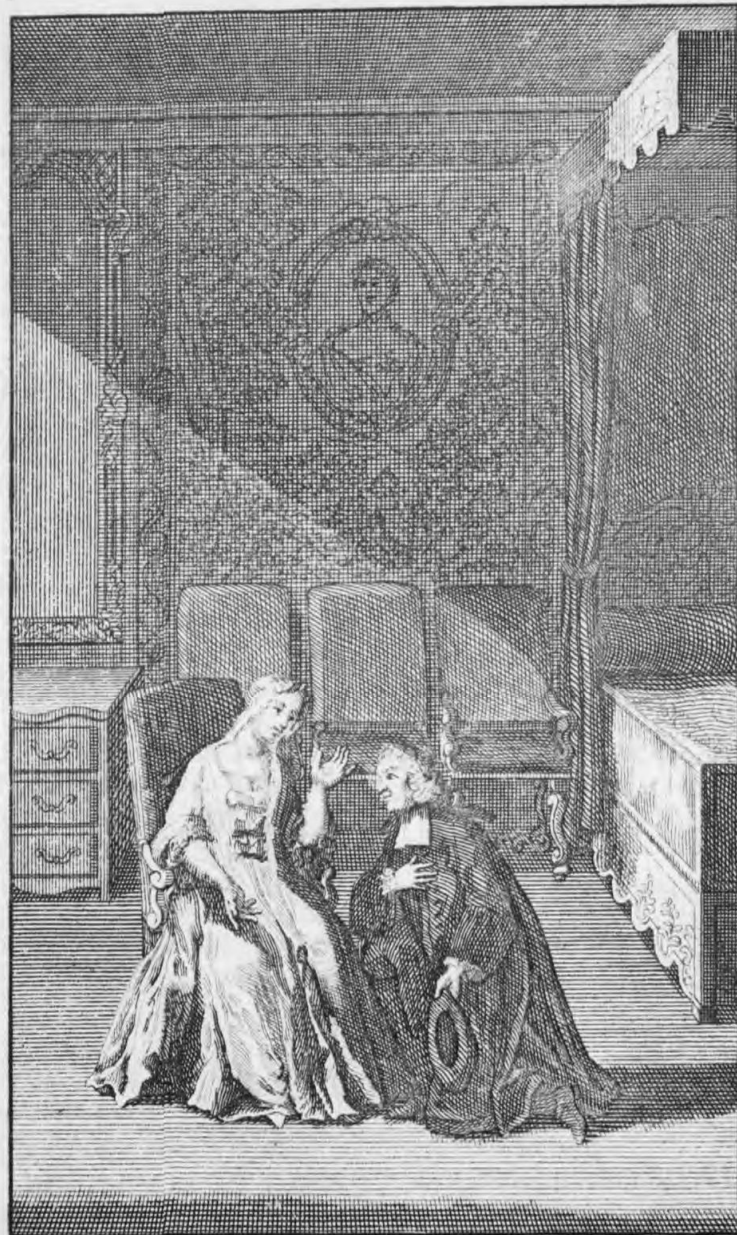
Ik schafte, om die ondankb're alle and're minnaars af,
 Of zond hen voor den Droes om raapzaad, tot hun straf.
 Ik trachte hen toen weêr als vooren te behaagen:
 Maar elk had, tot myn ramp, eene andere aangeflagen.

Toen kwam by my een nieuw' en frisichen Minnaar:
 Hy

Die wys scheen, was nochtans haast dol van Jalousy.
 'k Verliet hem, en verbondme aan iemand hoog in jaren,
 Zyn vlyt kon myn begeerte in alles evenaren.
 De goede flokaart deed in alles mynen zin:
 Maar wyl'er niets is dat den Mannen meer in min
 Ontsteekt, dan als men zig wat straf toont en verbolgen,
 Besloot ik, om myn heil ten einde te vervolgen,
 My zelfte wapenen met stuursheid: Deeze kunst
 Bewerkte hem 't genot van de allerteêrste gunst.
 Hy had veel Taalen met zyn hersenen begreepen,
 En was als Leeraar in de Redenkunst doorsleepen.

Hy zei me, op zek'ren dag verbystert en ontsteld:
 Dult dat myn mond, daar ik uw kniën kus, u meld'
 Omvoerende over al de schicht, waar mede uw liefde.
 Myn afgematten geest, en dorre leden griede,
 Hoe ongeveinst myn hart in liefde blaakt en brandt.
 'k Loop naar myn' boeken, maar vergeefs, in deezen
 standt.

't Gebruik van Seneka noch Cicero, myn leeven
 Voorheên, kan heul noch troost, in 't school, myn,
 zinnen geeven. In

3eme Chant. het Derde Boek.

In myn studeerzaal en myn kamer vroeg en spa,
 En nacht en dagt volgt my uw schoon af beeldzel na:
 De groote Plato, noch Theucidides den wyzen,
 Noch dien de Dichters, als den Prins der Dicht'ren,
 pryzen,

Homerus, wyken voor die Godheid met ontzag,
 Die elk te *Cyberé* bewierookt nacht en dag.
 Ik hebze óm uwent wil, myn schoonheid! laten varen:
 Maar sla voor 't minst' uw oog op deez' myn gryse hai-
 ren,

Byeen verzameld om myn voorhoofd door myn vlyt:
 'k Verachte 't poeyeren daar van een langen tyd:
 Maar, ach! de liefde alleen deed my 'er toe besluiten;
 Om uwent wil ging ik zo verr' my noch te buiten,
 Dat ik een fraayen hoed dorst koopen voor veel geld,
 En zelf drie hembden by een Naaister heb besteldt.

Wat myn gestalte raakt? die's vry en onbedwongen.

'k Heb goede beenen, en maak flukze en hooge sprongen;
 Voorts, zyn myn kuiten fraai gedraaid, en wat myn' geelt
 Belangt, die overtreft de schoonheid van myn' leelt;
 Ja, elk zegt dat ik heb een oordeel, 't geen kan raken
 Tot in het binnenste en 't verhevenste aller zaken.

Maakt dan een eind van all' myn kwaalen, die ge my
 Veroorzaakt, en verkwik, door heilzaame Artzeny
 Der liefde, een minnend hart, dat voor u ligt geboogen,
 Sla toch uw oogen, zo aanbidd'lyk: Ja, die oogen
 Die elk weêrgadeloos zou neemen, zo het een
 Naar 't ander niet geleek, op my, die slechts alleen
 Door uw genade leeye en zonder haar moet sterven.

Myn Venus! laat ik toch meedoogentheid verwerven.
Misschien dat gy myn liefde u zelfs onwaardig acht.

Ik zie, terwyl ik spreek, Malloot, dat ge om my lacht.
 Wraak geen' begeertens door de liefde in my begonnen,

Die zonder u nooit zou Savantes vormen konnen.

Dus sprak Hy: 'k hiel my noch agt dagen trots en fier:

Doch end'lyk gaf ik hem verkoeling van zyn vier.
Ik ledigde wel haast zyn kamer, Kas en Kisten,
Ja zelfs zyn Tabbaart, bed en zyn Doctoor's bonnet.
Wen hy dus uitgeput, van alles was ontzet,
Zond ik hem met zyn Kraag voor hondert duizent nik-
kers.

Een kleene Pachter ryk geworden door verklikkers,
Die hy gebruikt had als de Brakken: die in 't veld
Het wildt naarspoorende zulks brengen in 't geweld
Des Jagers: maar Jaloers, zeer buyig en kwaadaardig,
Zo koppig als de Droes: tot gramfchap altoos vaardig
En veel olooper dan and're twee van aart:
In gesten, kleding en in linnen en in baardt
Onhebbelyker en zo dwaas als and're zeven;
Veel meer affchuw'lyk als een ouden Aap, en even
Zo groot in domheid als een Ezel, 't domste Dier,
Voelde eensklaps zich om my gezengt door 't minnevier.
Maar hy ondanks all' zyn' gebreeken, dien ik wraakte,
En ingenomen met zyn eigen zelfs, geraakte
Op zek'ren tyd in myn gezelschap, en ontmoet
Met deze woorden my: *Zyt van uw slaaf gegroet
Volmaakte schoonheid, die ik end'loos schooner reken
Dan all' de schoonbeên, welke ik immer heb bekeken.*
'k Sloeg op die reeden fluks myn oogen zedig neêr.

Een zeker Vrouwspersoon, bekend aan dezen Heer,
Verhief myn deugd in top ondanks de lasteringen:
Zy kon in dit geval zyn geest geheel bedwingen,
En zei hem dat men, niet gelooven moest al't geen
De waereld van ons zegt. Ga (zeidze) ga slechts heen:
*Zy kan Lucretia in alles evenaaren,
Is't niet geheel, 't is half.* Men moet zich straks verklaren
En ja antwoorden als men haar genieten wil.
Ai! onderzoek uw Liefde in eenzaamheid eens stil,
Of die zo hevig is om tot dat eind te koomen.
Wyl gy me vergewifcht, hernam hy, ingenomen

Met

Met myne min, dat zy verstandig is; ai! laat
Ons voort besluiten tot de zaak; en als geen baat
Of ander middel, tot myn' troost, is uit te vinden.
Dan zullenwe ons terstond door 't huw'lyk zamenbin-
den.

Myn hals vriendin gaf my hier van terstond verslag,
En schilderde my af zyn kwellling, zyn ontzag
En ted'reminnedrift, en hoe hy had beslooten
Myn heil staat door de knoop des huw'lyks te vergroten.

Ik gaf, ondanks dien reeks gebreeken, myne stem,
En bond, door d'Echt my aan zyn noodlot, en aan hem.
Zie daar nu op een sprong myn luk geheel volslagen:
Terwyl met pracht myn sleep wierd agter my gedragen,
Zag ik, door 't bedde van een Pachter my vereerd.

Door vierpaar kringen was de zonne juist gekeert,
Wen hy zyn Huw'lyk door een jongen zag verryken.
Elk zei dat hy niet veel den Vader kwam gelyken;
Nochtans de goede Man, was wonder wel voldaan:
Dit schielyk kraamen deed geen zorg in hem ontstaan;
Want kan een Vrouw een kind van zeven maanden baa-
ren,
(Sprak hy) dan kan myn Vrouw 't wel in agt maanden
klaaren.

Koom aan! elk toon' zyn vreugt: Men drinke lustig wyn:
Men zing' en juiche en danz' en wil nu vrolyk zyn:
Maar hy zuipt zo veel drank, dat hy in weinig dagen
Een heete koorts krygt, die, wat zorg wy voor hem
dragen,

Hem, na vier maanden tyds doet daalen in het graf.

Toen stapte ik echter niet van groots te leeven af,
En door verkwiftzucht, die myn oogen kon verblinden,
Zag ik, van dag tot dag, myn goed'ren fraai verswinden,
De Fluit verkreeg dat door de Trommel wierd verdaan.
Dit's toch 't gebruik. Ik nam myn Levenswyz' weêraan.
Had zomtyds een gelukje, en bezigde met oordeel,

B 4

Myn

Myn schoonheid, na des tyds gelegenheid tot voordeel.

Myn Zoon nam in gestalte en sterkte en schoonheid toe:

Ja! sints hy vyftien jaar bereikt had, bleek het, hoe Een ed'le ziel is uit een braaven stam geboren; Hy liet zich in 't Bargoens met meerder fraaiheid horen, Dan in zyn moedertaal: hy stal met aartigheid, En zomtyds heeft hy d'een of d'ander neêrgeleid.

Doch 't past misschien my niet om zulk een taal te voeren:

Maar 'k ben aan 's Jonglings deugd, bekwaam my 't hart te roeren,

Deeze ombewimpelde getuigenis verplicht.

Hy had veel deugden die elk stonden in het licht.

En zeker zo de loop van d'eelste zyner jaaren,

Waar in hem niemand kon in gaauwheid évenaaren,

Door het Gerechtshof van Parys niet was verkort,

Gewis zyn braave ziel, die steeds wierd aangeport,

Om door iets groots en fraais de waereld te vereeren,

Zou zelfs Cartouche in al zyn Heldenroem braveeren.

'k Vervolgde een langen tyd myn voorige manier

Van leeven, maakende geduurig goede cier.

Op zek'ren dag, waar aan ik denk met ongenoegen,

Als jonge knapen, met een kreup'len waard my sloegen,

't Geen mededoogeloos de beurs verkort, ja snydt,

Kwam het Geregts hof zulks ter ooren (welk een Spyt!)

Door zeker Hoertje een krenge veel meer dan alle kren-
gen,

En wou naar 't Hospitaal my, zonder deernis, brengen.

De vaale Nacht had reeds zyn sluyer uitgespreidt

En 't beir der Starren, langs de Hemelen geleid,

Ontdekt, als ik de wacht zag in myn kamer komen,

Uit kracht der magt waar door hy zulks had ondernomen,

Straks gingen drie van myn beschermers hem te keer.

Op

Op dat ik werd gered: maar hunne kracht te teêr
Bezweek voor grooter kracht: ik wierd toen weggedre-
ven,

En die de zwakste was moest fluks zich overgeven;

Wat zyn de Dienders fier wen zy de sterkste zyn,

Gemoedigt door het vuur van zuivre brandewyn.

Ik sprak den *Onderschoot* toen aan met deze reden:

Kan ik, Heer Dienaar, uw medoog'loos hart niet kneden,

Door tien Pistoolen, die ik heb in myne hand?

Deez' woorden maakten dat hy lacht' en watertand.

Ga heen (zei hy) verberg u schielyk zonder wagten:

Gy moet geen enk'len dag weêr in Parys vernachten:

'k Zal doen verluiden dat gy gift'ren, zyt verhuift.

Ik vond door dezen raad my t'eenemaal verkuift,

En veel te goed om dien niet aanstonds op te volgen,

Hoe zeer ik om 't verlies was van myn geld verbolgen;

En hebbende gepakt byeen al 't geen ik had,

Koos ik voorzigtelyk en wys' het haazepad,

Daar we alle vier gestaag voor Themis klauwen duchen-
ten.

Wy gingen stil en stom met onze Huysgoôn vluchten

Of liever Treurgoôn' om te spreken juist en net.

'k Heb toen myn Vrienden met drie ringen uitgezet,

Of 'k gaf aan elk een ring: 'k verliet hen, zonder schromen.

En heb sints al dien tyd van hen in 't minst vernomen.

Door myn zorzuldigheid (het Lot zy dank) bezat

Ik naar myn staat en stant geen onvermaarde schat.

Laverna, die ik volgde in 't zog van haare wetten,

Gaf my goedgunstig in, om my hier neêr te zetten:

'k Ben aan haar weldaan noch oneindig meer verplicht.

Ik vond dit leeven zo vermaak'lyk zoet en licht

Als ooit my viel te beurt: myn Jaren, snel in 't rennen,

Doen myn begeertens tot de deugden zagt gewinnen.

Cartouche vroeg hier op: wat is het best gezeid,

Tot

Tot deugd zich wennen, of door haar zich zien geleid?
Daar aan (zei d'ander) legt me in 't minste niet gelegen.
Dus slyt ik hier myn tyd, en smaak Laverna's Zegen.

Wel aan! verwaardig my inmiddels, op uw beurt
Te melden wat gy 't fraailte en 't hoorens waardigst'
keurdt

Van uwen Levensloop. My kwam reeds veel ter ooren
De Faam deed dik werv my uw heldendaaden hooren:
Maar haar lichtvaardigheid vervoert haar menigmaal
Dat zy de logen met de waarheid mengt. Verhaal
Me ô Gunst'ling der Godin! de wond'ren van uw leven,
Gy kont van haar alleen het juiste Afbeeldzel geeven.

Myn hart gevoelt zich reeds door blydschap als ver-
kracht.

Cartouche antwoorde haar: gy hebt volkome magt
Om te eischen wat gy wilt; en wyl 't u kan behagen
Te weeten 't kort beloop van myne levensdagen,
Zo zal ik uw begeerte, is 't in myn magt voldoen.

Cartouche mymerde een geruimen tyd, en toen
Ontfloot hy fluks zyn mond, en met bedaarde zinnen,
Begon hy het verhaal zyn's Levensloops t'ontginnen,
Gezyk ge, in 't vierde boek van dit verwond'rens waard
En zeldzaam Dichtstuk, zult in orde zien verklaard.

HET

HET VIERDE BOEK.

Myn Vaders handwerk is het kuipen, en de loten
Uit zyn gezégende Echt van tyt tot tyt gesproten
Zyn drie, waar van ik d'oudste in Jaaren ben. Hy hadt
Van my, dewyl ik geest, verstand en vuur bezat,
Reeds veel verwachting in de teêrste myner jaaren.
Hy wilde voor my vlyt noch zorg noch moeite spaaren:
Gelukkig zo ik d'een en d'ander had gebruikt
Tot heil, en snoô begeerte in haar begin gesnuikt:
Maar 't kwaade voorbeeld wilt my langzaam te over-
stromen.

ô Vuile beek uit zulk een zuiv're bron gekoomen!
'k Ben beurzefnyder sints myn elfde jaar geweest:
Twee kleene schurkjes deên een' aanval op myn geest
Door redevoeringen, te kragtig in vermoogen:
'k Vond me ongevoelig door hun flimme tong bewoo-
gen

En in 't verderf gestort: ja! zonder tegenstand
Zag ik my in den strik geknelt en overmand.
'k Ging echter vlytig naa school toe, alle dagen.
Myn streken wierden fluks myn vader aangedraagen,
En, schoon ze een aartigheid bezaten; nochtans wierd
Ik voort ter geez'ling naa 't Collegie heen gestierd,
Uit vreeze dat my mogt iets ergers noch gebeuren.
Ik, die my in Parys kon vry noch veilig keuren,
Verliet myn Vader en myn Moeder met die stad.
Daar buiten trof ik aan een rot van Heidens, dat
Ik zag veel vrolykheids en goeden cier bedryven,
Men pord' my dat ik my by hen moest in doen schryven:
Men zei me dat ik zeer gelukkig was, indien
Ik my een lidt van hun Genoodichap wilde zien.
Zy spraken uit één mond door éénen geest gedreeven:

Wy

Wy leiden een gerust een zoet en vrolyk leeven:
 Wy slaapen als 't ons lust: wy zyn, door onze kunst,
 Zeifs Meesters van 't Heel al, en imaaiken steeds de gunst
 Des Hemels, in 't genot van vruchten, bloemen, boomen,

Grasryke velden, en rivieren, beeken, stroomen.
 Met d'allerryksten oogst van veldt, en beemt, en plant,
 En vruchtbaare Akkers zyn vervuld en mond en hand.
 Tot Huizen strekken ons de Bosschen, en tot Tuinen
 De vlaktens, tot vermaak de Hemelhooge duinen.
 Wy zyn steeds werkzaam met ons tegenwoordig goet:
 Maar 't geen toekomende is treft nimmer ons gemoed.
 D'Alteelende Natuur draagt zorg om ons te voeden.
 De Hemel, vrank en vry in 't schenken zynere goeden,
 Geeft ons tot nooddrift van ons lyf een vruchtbaar
 aard'

Ja! 'swaerelds eersten tyd zien wy in ons herbaard.
 In 't kort: wy hebben 't al. en leeven van den morgen
 Tot d'avond rykelyk, en zonder angst en zorgen,
 Te vreden met al 't geen we erlangen door den tyd'

't Afbeeldzel van zo schoon een leeven wekte een slyd
 In myn gemoed, om hen te volgen op hunn' schreeden.
 'k Besloot terstond om in hun Maatschappy te treden
 Wy kruisten 't gansche Land twee jaaren door en door.
 Champagne, Picardie en Orleans verloor,
 Door onze plondering, niet weinig van heur' schatten:
 Maar Normandiën, dat veel Rykdom kooft bevatten,
 Verschafte ons meerder winst. Daar leerde ik, door
 myn list,

Ontel're gaauwigheên, die ik voorheên niet wist.
 In 't kort: ik naderde, om aan myn geluk te styg'ren,
 Met vlugge stappen; niets scheen tot myn heil te wei-
 geren;

En waariyk, in drie jaar had ik 't geheel voltooit,
 Had zeker Parlement de Bende niet verstroot.

Ik zocht myn redding te Rouan en raakte 'er binnen.

ô Ma-

ô Mag're herzens! en ô Hoofd berooid van zinnen!
 Wie heeft iets slimmer ooit bedagt dan even ik,
Die in verwoesting, in den kryg, en in de schrik
Een Haven zocht, waar uit de stormen moesten daagen!
 'k Vond echter in die stad by iemand myner Maagen
 Een Oom, behoudenis, aan wien ik was bekend:
 Hy wist zo fraai my voor te preeken, dat in 't end',
 Ik, op zyn raad besloot, myn Vader weêr te vinden,
 Wiens toorn hy hoopte, door zyn red'nen, in te binden.
 Wy trokken naar Parys: myn Oom verworf terstont
 Voor my den vrede, en ik beloofde met myn mond,
 Dat ik voortaan naar rede en naar de deugd zou leeven.
 En, in der daad, ik voelde al' myn' gedachten streeven,
 Om naar de regels van die beide myn gedrag
 Te schikken. Ik vernam geduurig, slag op slag
 De wroeging des gemoeds om myn' voorgaande daa-
 den.

Ik poogde de eer en deugd, door my zo snood verraaden,

Weêrom te roepen: 'k was verwonderd in myn geest,
 Dat my den Hemel dus goedgunstig was geweest,
 Om my, die op de boordt des afgronds was gekoomen
 Te redden eer zyn vloek en straf my overtroomen:
Cartouches noodlot is te volgen 't heilloos kwaad
Der ondeugd: maar zyn hart, dat zyn bedryf verraad,
Is slechts geschikt om 't heil der schoone dengd te minnen.

Myn iever kon het hart myn's Vaders weder winnen,
 Die rykelyk myn voedde, en kleedde. Door myn vijt
 Verrukte ik ieder die my kon, en was verblydt:
 Maar, ach! zal u myn mond myn ongeval doen hooren!
 Een heilloos toeval wist die zoete ruit te slooren,
 En wisselde in een blik der oogen, al dit goed
 In kwaad. Vaarwel, ô zugt van een vernieuwt gemoed!
 Vaartwel, begeertens om de zuiv're deugd te volgen!
 Wat is de Jongheid op haar heil altoos verbolgen,
 Der wispeltuurgheid geduurig tot een doel!

Zy

Zy zoekt de rust: doch waar? in 't midden van 't gewoel.

Daar woonde in onze straat een Meysje dat van linnen
Zich zelf geneerde, een ding, piepjong, en waard te
minnen.

Ach! welk een aardigheid bezat zy, en wat bragt
Ze, al heersichende, myn hart en zinnen in haar magt!
Zy had een loddrig oog, vervult met dert'le lonken
Natuur had haar een mondtje, uitstekent schoon ge-
schonken;

Voorts hadze een' boezem net geplaaft en welgemaakt,
Door wiens herdenken noch myn hart in liefde blaakt;
Een aanzicht red'lyk glad, wit vel, en kleene voeten;
Gebaarden welker zwier ik my verbeel te ontmoeten;
Een grimlach welke in my verwond'ring heeft verwekt;
Een openhartigheid, die elk tot blydschap trekt;
Een vaste en blanke huid, en eindlyk daar en boven
Een zwier, bekwaam de rede uit onzen geest te doven.
ô Wat gelukkige voorbodens van de schat
Dier zeldzaamheden, die ze in zich verborgen had!
Gewis zo Paris haar gezien had in zyn leeven
De prys der schoonheid was door hemaan haar gegee-
ven.

**k Denk noch geduurig, aan die Bolletjes, die my
De dood verwekten, schoon vol heilzame artzeny;
Die tweeling waereltjes, die heuveltjes, wier tippjes
Myn liefde stranden deed op haar albeste klipjes!
*k Denk aan die oogen noch, vervult met levend vuur,
Oprechte proeven van de schoonheid der natuur!
Wanneer 't die Pry gelufte, ô Hemel! welke stralen
Van licht, liet ze uit haar oog, tot in myn boezem daa-
len!*

Ik zag haar winkel op een Zondag openstaan.
Ik trak stoutmoedig in en zag die schoonheid aan:
Haar armen waren bloot; haar boezem, half betoogen,
Die, door het haalen van haar adem wierd bewoogen,
Was

Was echter dus bedekt, dat hy in my een lust
Kon teelen, om in 't end te stranden op zyn kust.
Myn liefde was te groot na zulk een schat van schoonte
Om ze uit te stellen. Ik, die bet naar myn gewoonte
Gekleed was, nader haar, die 'k dus myn hart ontfloot.
ô Vyftienjaurig kind, zo ryzig en zo groot
Als zelfs uw' Ouders! ach! hoe groot is uw vermoogen!
Nooit kwam de weêrga van uw beelt'nis voor myne oo-
gen.

De Minnegodtjes, op het schoon van uw gelaat
Vernibbelt, vliegen om u heen; *De Dageraat,*
Wen by in 't oosten ryst om 't aardryk te verlichten,
Moet voor uw' luister, voor uw' glans eerbiedig zwichten.
Myn waardigste Engel! neem een hart aan, dat u eert,
U teder mind, en niets behalven u waardeert:
't Behoort alleen u toe, die 't zonder medelyden
Met duizend steeken hebt doorwond aan alle zyden.
Zy antwoorde: ik had u ooit dat oogwit, waarde vriend.

't Is een vervolgen schigt van Venus oudste kind.

'k Hernam straks: echter is 't de waarheid dat myn
zinnen
Uw schoonheid maar alleen aanbidden, en beminnen.
Ik mag u myden, en al uw bekoorlykheên
Ontvluchten; 't is vergeefs: 'k ontvlie heur nooit:
ô neen!

'k Heb sints agt dagen *my beproeft: doch 't is verloren,*
Ik poogde uw byzyn wel te ontgaan, myn uitverkooren:
Maar in uw afzyn zelf vond ik u in myn zin;
Een zeker teken van een ongeveinsde min.
Alle and're schoonheên zie 'k met onverschillige oo-
gen,

En voelme alleen door uw'aantrek'lykheên bewogen.
Wat kan 't u baaten haar te hebben, zo gy niet
Van haar de vrucht erlangt welke u het noodlot biedt.
Wil stoute Minnaar fluks (zegt zy) deez' reeden staa-
ken. 't Is

't Is niet voor u dat wy een heeten oven maaken.

'k Hervatte dus het woord: ô aller ichoonste zon
Myn 's harten, door wier glans myn liefde en leed be-
gon!

Wen Phebus u beschouwt ziet hy zyn glorie daalen,
En roont alleen een blik van 't licht, wiens flaauwe
straalen

Slechts straaalen zyn van spot en laster, als zy 't licht.
Zien flonk'ren van uw glans en luisteryk gezicht.

Wat moeite deede ik niet om my 't geweld t' ontwrin-
gen

Van uw bekoorlykheên bekwaam om elk te dwingen!

'k Zal onophoud'lyk om uw wreedheid weenen; want
De gaaf van schryen heb ik eeuwig in myn hand.

'k Zag toen haar armen als uit onmacht nederhangen.

Een lieflyk purper gloeide op haare lelywangen,

'k Zag duizent angsten in haar bang gemoed ontstaan

Toen ze end'lyk bevend sprak: Cartouche! 't is gedaan:

Uw liefde zegepraald: gy kunt het klaar beoögen

Aan myn ontsteltenis: Uw klagt heeft my bewoogen.

Ik kan de gloed niet meer verbergen van myn vier.

Schoon ik me een langen tyd betoonde trots en fier,

Myn oogen hadden toen geen kracht, u naa behooren

Te aanschouwen, en in het heil aan my beschooren.

Zyt dan bescheiden, trouw, gediensfig en beleeft,

En klaag nooit dat myn hart zo licht zich overgeeft.

Om myn liefkoopstertje van linnen veel bekwaamer

Te voeden en te kleên, en my haar aangenaamer

Te maaken, roofde ik dag op dag myn Vader 't een

Of 't ander: ook onstal ik door myn gaauwigheên

Van and'ren, kostertjes, snuifdoozen, flesjes, doeken,

En 'kieverde onvermoeid om myn geluk te zoeken.

Myn Vader, die my in de winkel zelden vond,

En boven mynen staat gekleed zag, rook fluks lont

En wilde, zonder my zyn oogwit te openbaaren,

En

En zonder dat hy zei: *Zie voor u, wil u spaaren.*

My in 't fant Lafaré doen sluiten hegt en wel.

Ja! zonder toeven gaf hy eensklaps het bevel

Om my aan Brôer Frapard den and'ren dag te geeven.

Hoe ik myn toeleg wierd gewaar dat 's my om 't even.

Ik kwame 'er achter, en nam aanstonds het besluit,

Om, met veel naarstigheid, all' myn verkreegen buit

Van goud en zilver van Horlogies en Juweelen

By een te pakken en zo fluks haasop te speelen.

Dit deede ik; *en desnaak ging schielyk op de loop,*

En denkt voor eerst niet weêr te koomen zo ik hoop.

Ik koos een and're Buurt, en liet myn Meisje varen;

Gewis geen kleen verlies voor iemand van myn' jaren:

'k Beklaag (zei 't oude wyf) uw byster ongeluk,

Dat ik met smert gevoel zo verre ik 't wil gedoogen.

De wispeltuurge Fortuin doet haar vermoogen

Ons vaak gevoelen, *en had nooit bestendigheid*

Dan in de onzekerheid. Een hart van kloek beleid

Word nooit daar door ontroerd. *Een' wyzen moet nooit*

vreezen,

Maar tegens all', wat hem bespringt, gewapend weezen.

Doch 'k bidde u dat gy uw geschiedenis volend,

Zo raakt my t'eenemaal uw levensloop bekend.

Toen heeft Cartouche dus vervoigt, en aangeheven.

Op dat ik dan begin' daar 'k daatlyk was gebleven:

Op zek'ren morgen vroeg kwam ik gelukkig uit

Een kerk, zeer wel voldaan, met myn verkregen buit:

Een zek'ren gaauwdief, die 'k van verr' zag tot my ko-

men,

Plaats' zich om 't hoekje van een straat, en zonder

schromen

Verwagt' hy my, en blyft gansch stok styf voor my staan:

Hy kneep zyn winkbrauws tot elkander: ik trad aan:

Zo haast ik by hem was deed hy aldus zich hooren:

De Beurs: ik trok van leer, en, gloeyende van tooren,

C

Scheen

Scheen ik zo dapper als Pompëus was weleër.

Myn beurs (zeide ik) zit aan de punt van myn geweer.

Hier op hernam hy fluks: 't is wel, ik ben te vreden

Myn dappere: overwin uw granschap door de reden.

'k Zag straks uw arbeid, in 't gedrang met veel beleid:

Uw moed is alzo groot als uw behendigheid.

Terstond omhelsd' hy my zeer teder met zyn armen,

Bood my zyn' raad aan, en beloofd' my te bescharmen:

Maar hy, die iemand van zyn volk vernomen hadt,

Die met verhaasten gang zich tot hem spoedde, tradt

Terugge, en beet hem iets in 't oor. Wil hier wat blyven

Een oogwink slechts; of wilt gy wond'ren zien bedryven

Zo volg my na myn vriend. (dus sprak hy) En hy zwicht

Terstond van my: ik volg hem na met myn gezicht,

En 'k zag hoe hy in 't hart der kerk zyn oogen vestte

Op zek'ren Duitscher, die hy naderde in het lesse

Des Diensts: hy ziet hem aan: en voegt zich aan zyn zy

En rold de vent zyn beurs: hy kooft terstond by my

Vertoonde aan myn gezicht, verbystert, en aan 't dolen,

Een netje of goudbeurs, vol met dubbele pistolen:

En vraagt me om meê te gaan, op dat men die verdeel.

De Hemel hoed die hem gelyken niet geheel.

'k Volg zonder porren myn' Geleider op zyn stappen.

Wy klommen end'lyk langs veel donk'ren kleine trappen

Naar eene kamer die de derde in hoogte was:

Twée poes'le Meisjes, die 'k zag zitten, stonden ras

Van heure plaats, en doen me in 't nad'ren duizend blyken

Van vrindschap, waar in ik hen geensins poog te ontwyken.

't Goud was zo gaauw verdeelt als 't eer veroverd wierd.

Men schafte 'er rykelyk op: men juicht' en zegevierd'

De wyn was goed van smaak: men dronk'er brave toogen,

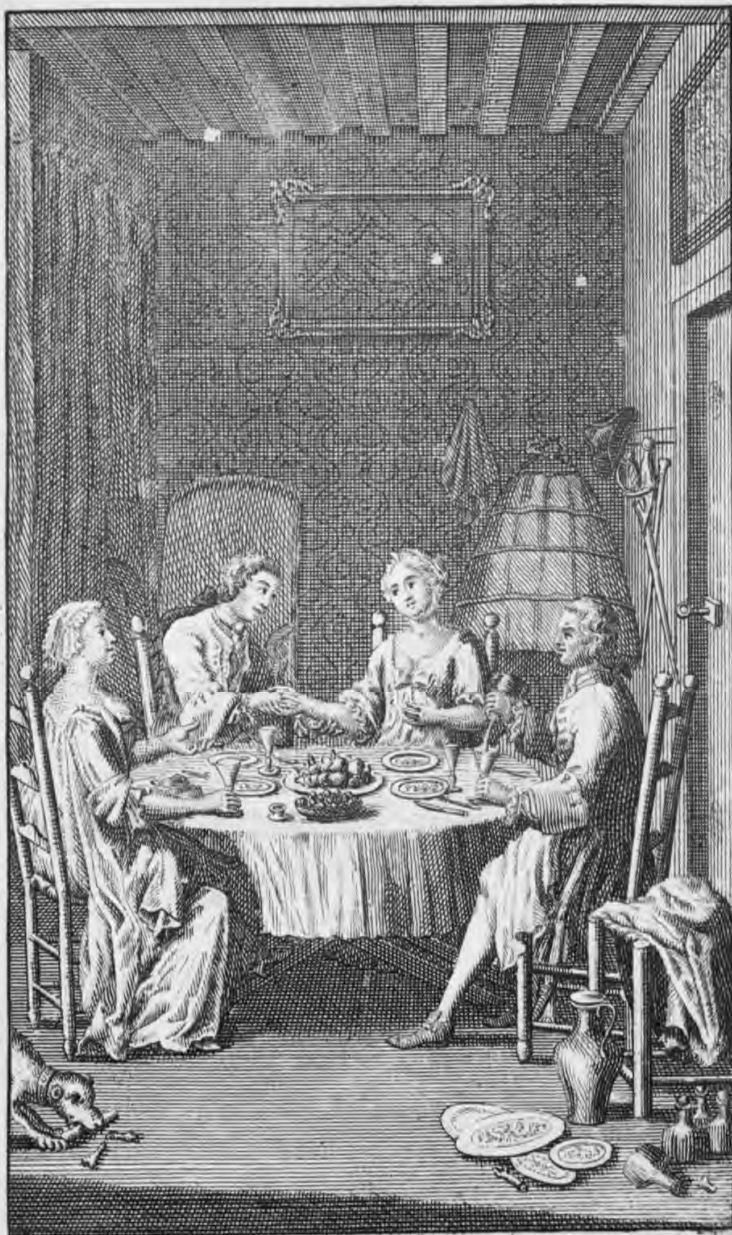
En deden alle vier ons uitterste vermoogen.

De Maaltyd over, die tot 's avonds duurde, deed

Dien Held, my vraag op vraag, en vroeg me in 't lang

en breed'

Naar

4eme Chant. het Vierde Boek.

Naar honderd zaken; wat myn doen was en handteering,
 En of ik meester was in zyn beroep en nering.
 Ik antwoordd' hem van neen. Hy keef toen ongemeen,
 En was verstoord te zien; dat ik gestaag alleen
 Als *Solitaire* (1) stal. Straks toonde hy my; even
 Als een ervarenen, in alles wel bedreven,
 Dat ik daar door my stelde aan veel' gevaren bloot,
 En dapp're vrienden moest verkiezen, die, in nood
 My konden, door hun' moed en kloekheid, onderschragen.

Ik schepte in zynen raad, die 'k billikte, behagen,
 Verzocht zyn bystand en bood hem myn vriendschap aan.
 'k Wil, was zyn antwoord toen, voor u nog meer bestaan.
 Gy moet op deezen dag noch myn schoonbroeder weezen.
 Daar ziet ge myn Fanchon, in schoonheid onvolpreezen.
 Trouw met haar Zuster, die bekoorelyke spruit,
 De lustige, Michon: nu wakker, neem besluit,
 En laten we ons terstond als eensgezinde vanden
 Door sterke banden van het maagschap zamenbinden.
 Ik sloeg de koop toe, en de zaak was kant en klaar.
 Myn ouderdom was toen juist tien en zeven jaar.
 De Juffer onderging my met veel tederheden,
 En minnestrikken, die myn reden overreden,
 En door de duivel, en myn lust, wierd ik verleid.
 Een zek're trek, of eer een speelze aantrekkelykheid,
 (Moet ik 't u zeggen!) of de nikker moet me plaagen,
 Ontvoerde my myn hart en kon myn geest behaagen:
 In minder dan een uur (om kort te wezen) wierd
 Myn Echt beraamt, gemaakt, geslooten, en gevierd;
 't Is waar wy hadden geen omstandigheên van nooden,
 En daar wierd Priester noch Amptschryver by ontboden.

Een zek'ren tyd daar na, des morgens vroeg, wierd my
 Door myn schoonbroeder, dien ik achte naar waardy,
 Gezegt, wy zullen fluks, indien 't u kan behagen

C 2

Zo

(1) Eertijds een vermaarden gaauwdief, dewelke alleen stal, en daarom
 dus genaamt wierd.

Zo schoon een slag doen, als noch nimmer wierd gellagen?
 Deez' avond moeten wy zelfs zonder uittitel zyn
 By een Kanonnik van de kerk... Heer Gourmandyn
 Is zynen naam, de naam der Kerk kan ons niet scheelen:
 Laat ons hem slechts all' zyn' Rykdalers voort ontiteelen:
 't Is doch een Bedelaar, die gierig is van aart,
 En, in zyn Rykdom zelfs een Cresus evenaart.
 Hy huwt zyn Doopkind uit, en 't Bruiloftsmaal zal wezen
 In 't goude Hoepeltje. Des is 'er niets te vrezen.
 Gedurende dat hy het vrolyk Paartje trouwt,
 En daar in gulle vreugde en blydschap Bruiloft houd,
 Zo kunnen wy gerult en zonder schroom geraken
 In huis, en ons van 't geld fluks heer en meester maken.

Terwyl we onz' aanslag dus besluiten, viel op 't rond
 Des Aardkloots spoedig neer de wenschelykt' avondstont.
 Wy trokken derwaarts heen, en staken zonder toeven
 De deur op; bezigde domkrachten, vylen, schroeven,
 En haak en hamer om de kisten, 't schryf-Cantoor
 En 't kabinet meê op te brecken, en 't al door
 Te snuff'len; eind'lyk wy ontmoeten na lang doolen,
 Het slaapvertrek, 't verblyf der goudene pistoolen,
 Wy roofdenze, en wy gaan gerust naar huis, alwaar
 Wy vrolyk aaten en sterk dronken met elkaâr.

Myn zoete wederhelst, die Cleopatra tarte
 In liefde, minde my twee maanden lang van harte,
 Maar eind'lyk plante zy my aardig op myn hoofd,
 Twee hoorens; ik, die nooit haar ontrouw had geloofd,
 Wierd raazend van toorn, en wilde, om my te wreken
 Van haare ontrouwigheid, haar, en haar pol doorsteeken.
 En zy had in der daad na dien rampzaal'gen dag
 De aanvallige Michon (zo 'k haar zo noemen mag)
 Niet meer geweest, wen zy ontbloot was van haar broeder,
 Oneindig meer dan ik voorzichtiger en vroeder.
 (Onnozele! zei hy) wat doetge? *zwyg en zwicht.*
 'k Zie niets dan enkel vuur in uw vergramt gezicht,

Sluit,

Sluit, sluit uw oogen voor een last vol zwarigheden.
 Laat slechts uw Vrouw begaan. Bedien u van haar zeden
 En haar verdiensten; die ze om uw belang besteed.
 Ach! uw onwetenheid myn broeder, doet my leet.
 Door haren handel schuimt de ketel des te beter.
 Fluks na myn trouw zat ik myn wyf braaf na de veter
 En was bespottelyk jaloers: ik was, ô spyt!
 Ja 'k was waarachtig net zo zot juist als gy zyt.
 Maar myn aanminnige Fachon deed door haar oordeel
 My zien, dat een bedryfzo onaangenaam, veel voordeel
 In huis en Keuken teelde, en ons bet deed bestaan.
 Dat haar Vrouw moeder had dien zelven gang gegaan.
 'k Heb toen voorzichtig als een wyzen, en met zinnen
 Besloten, minder de eer dan 't voordeel te beminnen.
 Word, ô schoonbroeder! naar ons voorbeeld dan ook wys.
 Wat haald'er hy veel wyn, een deftig kleed, en spys?

Ik vatte toen dat ik hem wat gelyk moest geven,
 En denkende anders niet dan om zeer ruim te leeven,
 Betengelde ik de drift van zotte Jalousy,
 En liet myn vrouw, in all' haar tochten, vrank en vry.

Zes Maanden smaakten wy een noodlot zagt en teder;
 Maar een bedroeft geval klonk ons geluk ter neder,
 En scheidde ons van elkaâr; wanneer wy maar alleen
 Raadpleegden om het heil te zoeken van 't gemeen,
 Zond het Gerecht myn Broer, geknelt in ys're boeyen,
 Naar strand, om als een slaaf op een Galej te roeyen:
 De aanvallige Michon (hoe word my 't hart ontroert
 Nu ik 't herdenke) wierd naar 't Spinhuis toegevoert.
 Haar Zuster moest met haar het zelve lot bezuuren.
 'k Verkoos een nieuw gedrag en wisselde van buuren,
 'k Onthieldme in 't dobbel-school; daar ik vaak trek op trek
 Erlangde van 't geval; want meer dan eenen Gek,
 Die met my speelde, deed myn spaarpot wakker zwellen.

Een zotskap, waard om in een kakstoel, met twee bellen
 In 't oor, met rinkels zich te streelen, tegen my

C 3

IN

In gramfchap fel ontvlamt, bragt, door zyn fieltery
 Zo veel te weeg, dat my die plaats fluks wierd verboden.
 Ik, om 't verlies, dat door de ftreek van zulk een fnoeden
 My was veroorzaakt, weer te erlangen wierd een Spie.
 En ging naar d'overften van 's Konings *Policee*,
 En zei hem, dat ik door myn fyne konftnaryen,
 Gewiffe midlen had, om hen, die 't beurfefnyen
 Hanteeren te befpiën, en dat ik in wou ftaan
 Om ze alle in ketenen in weinig tyds te ftaan.
 En waarelyk ik wift hun' wooningen en namen.
 Ik bragt de Dienaars van 't Gerecht, alwaar zy zamen
 Vergadert waren, die hen kreegen in hun' magt.
 Voorts raakte ik in verdrag met 's Konings wervers; bragt
 Hen dikwerf eenige, dat wakk're knevels waaren,
 In handen; en zomtyds betrapt ik heele fchaaren
 Van Jongelingen van geboorte en flegten ftaat.

Op zek'ren dag kwam op myn vliering een Soldaat
 Of eer een werver, dien my zei, dat ik hem morgen,
 Vier Flukze kaerels, tot recruten moest bezorgen:
 Ik bragt 'er hem maar drie; want ondanks al myn vlyt
 Kan ik den vierden man niet krygen op dien tyd.

'k Heb, zei de werver fluks, my op uw woord volkomen
 Verlaaten; 't is my leed dat gy 't hebt aangenomen;
 Doch ondertuffchen blyve ik u zeer dier verplicht.
 'k Begeef zo dra de zon op morgen ons verlicht
 My op den weg: indien u tyd zulks kan gehengen:
 Verzelme, en wil me flechts tot aan Vilette brengen:
 Ik zal u rykelyk vergelden. 'k Vond het goed.
 Wy trekken op de reis, en kwamen met veel fpoed
 Tot aan Vilette, alwaar wy met ons vyven aaten.
 Na dat we ontbeten wift dien fchalk my te bepraaten
 Dat ik hem zou tot Meaux geleiden: deezen fpiel
 En valfchen fchurk deed my zo drinken, dat ik viel
 In fleep, en fleep tot dat het licht begon te dagen;
 Maar, ach! hoe droevig voelde ik my de ruft ontjagen
 Toen

Toen 'k my geveulegeld zag. De hond betuigde my
 Dat ik behoorde tot zyn Compagnie, en hy
 Me naar het Garnifoen moest in bezetting voeren.
 Ik, die door toorn en fpyt myn zinnen voelde ontroeren,
 Verweet hem zyn verraad, en was bynaar ontzindt:
 Ik borft van woede en joeg veel' woorden in den wind;
 In 't kort, *ik riep tot myn getuigen al de Goden*,
 Dat ik mishandelt wierd door d'cervergeeten fnoeden:
Maar d'ongetrouwven lachte en spotte met myn klagt.
 Ik nam dan myn befluit, terwyl ik overdacht,
 Dat toorn nog droefheid my geen voordeel konde kweken,
 En 't middel wachtende om dien hoon zeer wel te wreken,
 En oeffende al myn vlyt ter kwyting van myn plicht,
 Stond ik all' de andere door oplettenheid in 't licht.
 Voor alles trachtte ik geduurig zorg te dragen,
 Om d'Opperhoofden van de Bende te behagen;
 Zy waren d'eerfte in orde om myne dapperheid
 Te heffen hoog in top; en elk door myn beleid
 En heldenmoed bekoort, befchouwden met hunne oogen,
 In my iets dat myn ftaat en Glorie moest verhoogen.
 De helbaart kréég ik haast, en vond, hoe langs hoe meer,
 De hoop van myn geluk aanwakkeren, wanneer
 De vrede voor altoos al myn verwachting roofde,
 Doch nooit myn heldenmoed, die 'k fleeds behield, ver-
 doofde.
 Ik reed in 't achterend der Koets op myn gemak,
 Weër naar Parys, met myn verlofbrief in myn zak,

HET VYFDE BOEK.

IK heb 'er op myn komst veele Officiers gevonden,
Noch meer Soldaaten, die 't minst' handwerk niet
verftonden,

Berooid van vrienden, hulp, matrassen, bed, en brood,
En mede als ik gebragt in de allerzwaarste nood.

't Moet u, ô Lezers! dien ik, acht en eer, niet storen,
Zomyn vertellinge u een and'ren zang doet hooren,
Die 'k zonder rust begin: ik volg twee schryvers na,
Wier lof op den Parnas geroemd word vroeg en spa,
Op de eene boogt Parys, op d'andre, 't preuse Romens;
Te meer wylze in hun werk de Hel zelfs deden komen,
Doe ik als zy, en volg die Helden in hun spoor.

Gy, die door juiste maat en toonen elks gehoor
Verkwikt; ô zangers der berugste waereldstromen!
De Seine en Tyber, nooit in alle uw vuur te toomen!
Verhit en moedigt myn dicht-ader rustig aan,
Op dat ik door uw hulp, gelukkig voort mag gaan,
En zonder daaling noch verzwakking, my zie raken
Ten einde van myn loop, en elk myn zang moog' sma-
ken.

Wyl ik aan 't grootste deel dier bende kennis had,
(Hernam hy tegen 't wyf dat op haar hurken zat)
Liet ik my ongeveinst en zonder schroom dus horen.
Wat levenswys hebt gy, ô vrienden! toch verkoren?
De dood uit hongersnood, of wel de Bed'lary?
Maar neen, uw zielen, die ik edelacht, zyn vry
Van zulk een dwaaze keur: dat leeven is te ellendig,
En dien onachtb'ren dood te smad'lyk en te schendig,
Wy zyn niet misgedeelt noch van verstand, noch moed.
Men maak' door list en dwang, zich meester van het
goed

Van

Van and'ren: dit zo waard een middel zal ons geeven
Een vrolyk, zorgeloos, en onbekrompen leeven.
Men stelle alle yd'le vrees, myn vrienden, aan een kant,
En zo de minste schroom noch heerscht in uw verstand,
Zo leert van my dan, dat, in spyt van alle nering,
Het steelen is de beste en edelste handtering.

Toen Alexander de Aard' doorkruiste dag en nacht,
Om 't gansche waereldrond te krygen in zyn macht,
Wist een Dimetrius, slechts door een schip, de schepen
Op zee te neemen, en in zyn geweld te slepen,

De Vorst, verbeeten op die zee-vrybouter, zend
Veel scheepen op hem af. Men vat hem in het end.
Zo haast de Koning hem met ketens zag beladen
Sprak hy aldus hem toe: vervloekte! uw snoodde daaden
Verdienen zwaare straf: 'k zie u dan in myn magt
Zeerover, die de wet, de trouw en deugd veracht.
Hy antwoorde onbevreesd: Hoe! noemtge my een Rover?
Zo ik, geduchten Vorst, als gy 't gebied voerde over
Een gansche legermacht, wel verr' dat myn beleid,
Myn onverschrokken moed, en heldendapperheid,
Dus wierd gelattert, zou het volk myn braave daaden
Verbreyden, en myn kruin voorzien met Lauwerbladen;
Maar wyl ik afdaalde uit een' onvermaarden stam,
En ik myn toevlucht slechts tot myn bekwaamheid nam,
Durft gy myn heldenhart vervloeken, my verdoemen,
En zelfs een schuimer van de zee, een rover noemen!
't Is waar ik heb misdaan: maar als ons d'armoë kneld,
Dan doet op ons gemoed de vroomheid geen geweld.
Ik ben nu in uw macht, en weet dat ik moet sterven;
Gebie slechts, zonder vrees zal ik dit leven derven.
Maar d'allerdapperste der vorsten was voldaan
Doer zyn verdediging: bood hem zyn vriendschap aan,
Prees zyn grootmoedig hart, tot heldendeugd gedreeven,
En heeft dien dapp'ren een gewenscht gelyk gegeeven.

C 5

Heeft

Heeft niet Jupyn, een God, ja aller goden hoofd,
 De ontzachelijke straf zyns vaders zelf geroofd?
 Heeft hy de Maagdom van veel Meisjes niet genomen?
 En is Proserpina vorst Plutoos woede ontkomen?
 Wierd Venus gordel Merkuur niet gevrybuit?
 Ontstal dien grooten dief niet Phebus zyne Luit,
 Admetus zyne kudde, en Mars, dien oorlogstooker
 Zyn staale schild, en God Vulkaan zyn ys're mooker?
 Prometheus roofde eertyds den Hemel van zyn vuur.
 Een end'eloos getal voorbeelden; in natuur
 Gelyk aan die der goën, is ook by ons te vinden,
 Geloof my op myn woord: van dag tot dag, myn vrienden,
 Zien wy, hoe luiden van geboorte, rang en staat,
 De mind'ren knevelen, door heilooz' eigenbaat;
 Hoe de opperhoofden van de schach'raas moeten lyden;
 Den Rechtsgelerden het gemeen de beurlen snyden;
 Hoe d'Artsen rooven van hunn' lyderen het geld;
 Hoe der Kooplieden beurs, door 't end'loos sluiken, zweld
 Daar zy den Koning en 's Lands Straaten durven roven
 Hunn' ryke inkomsten, en in pracht hengaan te boven;
 En hoe de Dichters, zo van naam, als overmaart,
 Al de oude en jongere Poëten, onvervaart
 Haar allerkeurigste Sieraadiën ontrukken,
 En luist'ren daar mede op hunne ongeschikte stukken;
 In 't kort, op 't gansche rond der aarde is geen geslacht,
 Geen konst, geen handwerk, noch beroep, hoe ongëacht
 Of hoe aanzien'lyk, dat geen dieven voort kooft kweeken
 Zy kwamen aan myn woord vernoegt het zegel steeken.
 Ik, die de zaaken zag geschikt in zulk een staat,
 Gaf hen terstond bevel, dat men den breeden Raad,
 In zek're loopbaan, dicht by 't Hospital, zou spannen,
 Hy maakte meerder uit dan tweemaal honderd mannen;
 Maar mannen, vaardig om te werken, op het woord;
 Soldaaten, kinderen van aanzien en geboort',

Leer-

Leerlingen, kunstenaars, arbeiders, schoonsteenvegers,
 Uidraagers, Savoyaards, heelmeesters, knegts, marsdragers
 Voorts hokkelingen, ook bedaarde en oude liën,
 Bavevens hen die gaarn bemorste schoenen zien,
 En end'lyk yfermits, verkopers van oud linnen,
 En waternaalders, volk in alles eens van zinnen,
 Behalven myn twee broers; die ik had omgepraat.
 Deez luiden wierden voort, elk naar zyn rang en staat,
 Gerekent in myn boek: wy maakten daat'lyk wetten:
 Ik stichte een wetboek, daar zich ieder naar moet zetten.
 Vol willekeuren, naar myn oordeel opgestelt.

Nu faalde 'er niet dan slechts een opperhoofd, een held,
 Om al deez' wetten te beschermen naar behooren,
 En fluks wierd ik 'er toe met aller stem verkooren,
 En elk, zo groot als klein, zwoer my gehoorzaamheid.

De jonge luiden die het oordeel en beleid
 Ontbraaken, riep ik nooit by zwaare en groote zaken,
 Die 'k slechts de Hoofden van myn volk deed kenbaar
 maaken.

Wyl ik nu merkte dat ik hen standvastig vond,
 En ze iv'rig scheenen in myn dienst en oogmerk, stont
 Ik vaardig op, en sprak hen toe in deeze reden:

Wy zien dan eens dien tyd hoe langs hoe nader treden,
 Waar in aan onzen wensch noch end'lyk word voldaan.

Wy naamen dit beroep, zo luisterryk, wel aan,
 Maar kost gy 't wel ooit van deeze konst ontdekken!

Parys zal een Peru aan hem die 't weet verstrekken;

't Bestaat myn vrienden in twee zaaken meerder niet:

TE NEEMEN, EN IN NOOIT GEVAT TE WOR-
DEN! ziet

Dit is ziel van 't werk; en wat de rest myn vrienden
 Betreft, dat zullen we u wel door den tyd ontbinden,
 Door een verzameling van wetten, die ik wil
 Dat elk van buiten leere, en opvolg, zegt en stil.

Voorts

Voorts draag voor alles zorg om vrienden te verwerven,
 Wier hulp gy in de nood onmogelyk kunt derven.
 En om steeds overal met ieder wel te staan,
 En dat ons van elks staat worde opening gedaan,
 Laat ons de huizen zelfs voorzien van goede knechten
 En meiden: Door dien trek zal elk 't verschil beslechten,
 Dat hy, met de yfere geldkisten anders had.
 Dit 's beste werktuig ter overvoering van elks schat.
 Wy scheiden fluks naar 't doen van noch veel and're zaa-
 ken.

Toen poogde elk door zyn vlyt een goeden buit te maken,
 En in dit nieuw beroep zyn vaardigheid en plicht
 Te toonen, als om stryd. Wat was 't een schoon gezicht!
 Wen ik hunne iever zag, uit all' hunn' daaden, straaLEN.
 Elk was byna volmaakt: ik sieelde maat noch paalen
 Aan myne blydschap, die myn ziel had overheert.

Een maand naar deezen tyd hielt men, op myn begeert,
 Weêrom vergadering, om verder raad te pleegen.
 Daar wierd de buit gebragt, die ieder had verkreegen,
 En fluks in orde en met oprechtheid juist verdeelt.

Wyl in onze inkomst ons veel' parten zyn gespeeld,
 Was ik dien dag bedacht daar schikking in te maaken.
 Wy vonden ons belast met noodelooze zaaken;
 Onkosten zonder ende; en meerder als ik dacht;
 Wy hadden broeders valsch van boezem in de wacht;
 Verspieders, heelders, en bedriegers, streeken heenen
 Met zeer groot jaarlyks loon, zo ras het was verscheenen
 Want nimmer waaren zy 't minste aitsfel ons te wil.
 Ook hadden wy met hen noch 't een noch 't aar verschil;
 Wyl wy haar regelrecht betaalden: doch wy kregen
 Het dubbeld wederom, door veelerhande wegen;
 Want beter middelen zyn by ons niet bewuift.

Wy allen blaakten van een ed'len moed en lust,
 Zo talryk en zo fraai een bende is nooit te vooren

Ge-

Gezien: haar denkbeeld kan myn zinnen noch bekooren.
 Maar op dat myn verhaal geen onvolmaakheit heeft,
 Is 't billyk dat myn siem, u 't nette afbeeldzel geeft
 Van zommige, die u verwondring zullen baaren.

Wy hebben onder ons een grysaard, om zyn jaaren
 En heidendaaden, in zyn wroegen tyd verricht,
 Alle eer en agting waard: Die ievrende in zyn plicht
 En klimmende van amt tot amt, aan elk een wonder
 Verstrekte, en door zyn zorg en noelien arbeid, onder
 Drie (1) Gaauwdieven, hem gelyk in aart en zucht,
 Zag de ongelukken, ryk van schadelijk gerucht.
 Die braave man welke ons volkomen kan behaagen,
 Die als een vader voor zyn huis steeds zorg wou dragen,
 En by 't Courtille de pistool houd, met veel Eer,
 Vertoont ons Zonneklaar een ongelikte Beer.

In dikke winbraauws zyn zyne oogen diep verschoolen,
 Die, schoon hoe oud zy zyn, nochtans als heete koolen
 Zich toonen, en waar in noch 't vuur der jonkheid zweeft.
 Zyn hairen staven slechts dat hy is afgeleeft.

Een levendigen gloed straalt echter in zyn weezen.
 Een maatige manier van leeven, sterk zyn' peezen
 Gebeente en aderen. Het gunstige geval
 Spint met vermaak, naa't schynt zyn jaaren groot van tal:
 Hy gaat zeer vroeg te bedde, en laat zich vroeg weêr
 hooren,

Maar vliet, gelyk de pest, geduurig de Doktooren.

Du Chatelet bezit een ongemeenen moed:

Maar hy's onmensch'lyk wreed, barbaars, en gansch ver-
 woed.

Hy scheld zyn vyand nooit iets kwyd, is nooit bewoogen
 Door iemands klagt', maar slaat, ontbloot van mededogen,
 Het

(1) Hy hield een Herberg, daar de Pistool uithing, en had onder Car-
 son en Lospiat gedient, en was nu in dienst by Cartonche.

Het al ter neder, die oormoedig op hun knien,
Hem bidden om genade en zyn geweld ontzien;
En, voerende deez' woede in top, vreet hy te harten
Van zyn verflag'nen op, en kan in wreetheid tarten
De woelte kannibaal. 'k begryp in waarheid niet,
Mevrouw; hoe iemand zich zo ver vervoeren liet.
Hy, die wel eer mevrouw zyn moeder bragt om 't leven,
En wien veel pennen als den wreeten mensch be-
schreeven,

Was zo bloeddorstig, hondsch, noch zo vervreemt van wet
En deugd, noch zulk een schelm als dien du Chatelet.

Wat Balagny betreft, wiens fraai elks kon verwinnen,
En zich geduurig door de Juffers ziet beminnen,
Myn waarde en goede vriend, en myn getrouw' Achaat:
Deez' is zachtzinnig en beleeft, heeft een gelaat
Dat vrede en vriendschap kweekt, en d'aangename
trekken

Zyns wezens, zyn bekwaam om achting te verwekken.
Nooit toont zich 't Jufferschap afkeerig van dien held:
Maar hy, hy triumpheert altoos in 't liefde veld.
Veel jonge meisjes, en maagdommetjes, die aardig
En zeer beminlyk zyn, zyn altoos voor hem vaardig;
Hy nad, door gulzigheit, in 't minnespel zich laat
By een dier guitjes, wat te gieriglyk veraalt,
't Geen hem verplicht om by Petit (1) een poos te leeven.
Maar dar is niet met al. Zyn hart, alom gedreeven
Door weergaloozen moed, maakt dat zyn arm alom
Een groote slachting baard, hy rend door drom by drom,
En niemand kan dien held in 't vechten evenaaren.
Hy weet op eenen tyd, gelukkiglyk te paaren.
(De schrik is my veel waard!) Achilles dapperheid,
Die ieders moed verdoofde, en Nestors wys beleid.

Maar

(1) Een Chirurgyn te Parijs.

Maar myn welsprekenheid ontbreekt het aan vermoogen,
Om 't juiste afbeeldzel van myn vriend u te vertoogen,
Hy maakt ook vaarzjes: danst, en zingt zeer fraai en
schoon,

Ja duizent fraajigheen staan in dien held ten toou;
En zo ik, naar myn zin, het noodlot om kon keeren,
(Een blyk hoe hoog ik zyn verdiensten moet waardeeren)
Dan wierde ik Balagny zo 'k niet Cartouche was.

Wat nu myn Broers betreft: myn oudste stierf zo 't ras,
Schoon meerster in de konst: Die na hem wierd ge-
booren

Was slechts een schurk, die nooit wou na myn lessen
hooren.

'k Zag in hem gansch geen zorg, bekwaamheid, lust
noch vlyt....

't Is waar hy beterde zich in vervolg van tyd.

Wanneer we, op zekren dag; by een vergadert waaren.
(Het bloed liep kookende van gramschap door myn aren)
Zeide ik tot hem: word gy niet schaamrood, botten beelt,
Volmaakten Ezel, op een menschelyken leeft
Geschoeid! ellendige, en ô hoofd der schytebroeken?
Gy zyt myn gramschap waard en honderd duizend
vloeken.

De jonger Broeders zyn vaak van een kwaden aart,
En niemants agting, ja zelfs geen dronk waters waard!
Toen ik uw Jaaren had schroomde ik geene ongemakken,
En ik versterkte alom een geffel van de zakken:

* *Ik opende ieders kist, schoon ik geen draaijers had;*
Maar gy, gy slaapt veeltys, en zuipt u vol en zat,
En gy bedriegt myn hoop, die alles acht verlooren,
Gy, die 'k tot metgezel my waardig had gekooren,
En 'k achte als erfgenaam van myn verkreegen faam,
En boven alles van myn wydberoemden Naam.

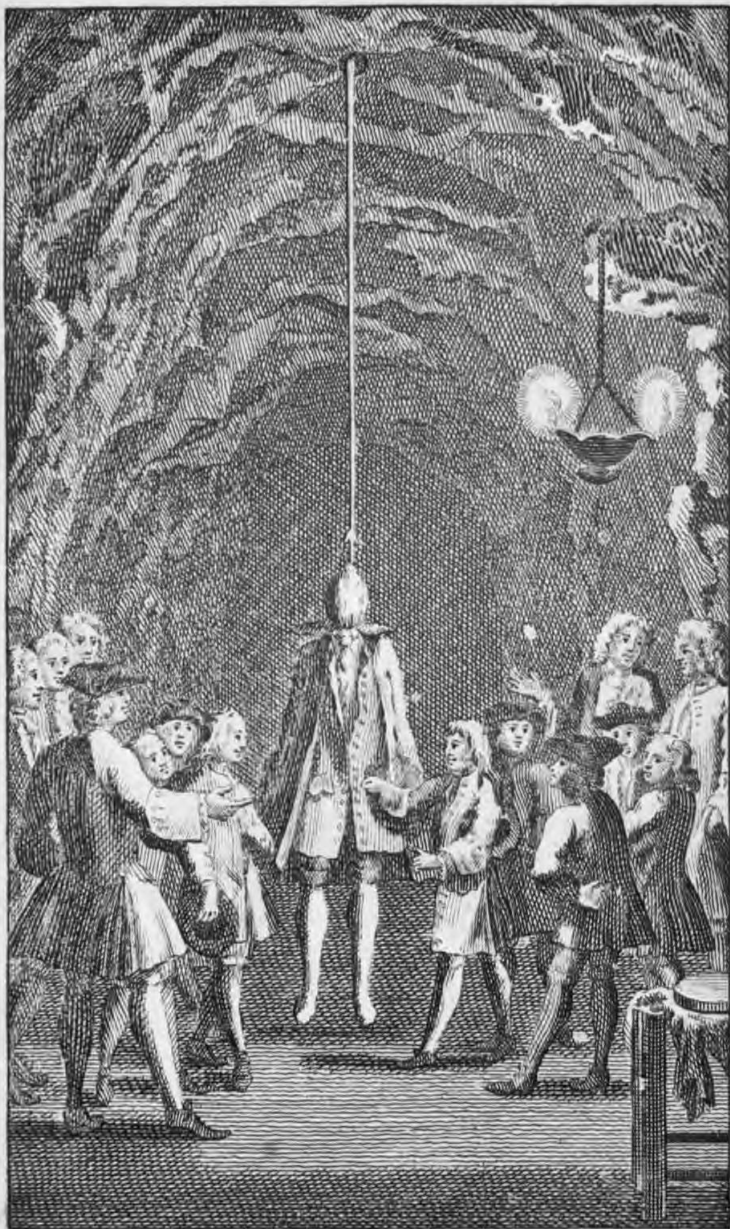
Moet

* *Kist is deur, en draaijers zijn stelsels in 's Bargoens.*

Moet dan eengauwdief, naar uw oordeel altoos paffen,
 Dat hy zich zelfs vermaake in slempen, drinken, brassen,
 Gymist: de buit word niet zo schielyk, als gy denkt,
 Verover: 't is de vrees voor onheil, die u krenkt;
 Ai, armen hals! zyn dit de lessen die u broeder
 Cartouche u eertyds gaf? Ai, word in 't ende vroeder!
 Men moet verachten al wat ons belaagen kan,
 Geweer, en schop, en stok, en loot, veel eerder dan
 Met lege handen uit den arbeid 't huis te komen.
 Bezie wat edel vuur het hart had ingenomen
 Van een *Carfour* (1.), *Maillard*, *Adrastus*, *Licaon*,
Loupiat, *Guilliry*, *Rapine*, *du Grillon*,
 Van *La Chenaye* en ook van *Arpalin*, beneven
Petit Jaco, die laast liet door 't gemot zyn leven.
 'k Durf my niet plaatsen by die helden, maar ik tracht
 Door dengt bun heerlyk spoor, daar my de glorie wacht
 Te volgen: doch ik zeg 't nog eens, ik ben vol vreezen,
 Myn vrienden, dat by steeds een dommen beest zal weezen.
 'k Weet niet wat vrucht myn taal op zyne zinnen wrocht,
 Maar 'k had geen moeite om te gelooven, 't geen ik docht.
 Toen zei hy tegen my met natbekreten wangen:
 Ik ging tot heden toe heele averechtze gangen,
 Ik weet zulks, en beken myn misflag zo 't betaamt:
 Ik leg demoedig voor u neer en ben beschaamt,
 Dat ik by 't heldenhart myns broeders niet kan raaken:
 'k Beloof u, na deez' dag, voorzigtiger te waaken
 Voor myn geluk, ja ik zal alls onderstaan,
 Op dat ik u behaage; en zo ik moet vergaan,
 Dan zal voor 't minst de Greve (2) of scheitspaal my ver-
 strekken
 Een grafste, die het lyk uw 's broeders zal bedekken.
 Intusschen deden wy, door heldenmoed en kracht.
 Ge-

(1) Hoofden der Gaanndieven

(2) De gewoone Gerechtplaats der boosdoeners te Parijs.

5eme Chant. het 1ste Boek.

Geprikkeld, in Parys veel wond'ren nacht op nacht.
Wel haast wierd door ons Rot een grooten roem ver-
kreegen.

De schrik myns Naams verspreidde in 't kort zich aller-
wegen.

Ik haalde zege op zege; ik kreeg een schat van eer,
Wanneer ik honderwerf, 's Stads wachten hieuw ter
neer.

Hoe zwaar is 't eenen naam, alom berucht, te draagen!
Wat moeite kost hy my! men kan hem licht bejagen,
Maar zeer bezwarelyk bewaren: zonder rust
En zonder toeven, ja zelfs zonder slapens lust,
En dat ik adem schep, verdubbelde ik myn zorgen;
'k Verzuim niets, en ik werk van d'avond tot den mor-
gon,

En van den morgen tot den avond, even eens
Als een Galeiboef: En (wat is dit ongemeen!)

Ik offerme, op om dwaas dien eernaam te bewaaren.

Nadien tyd richte ik op, een Leerschool, daar myn'
schaaren

Het loon erlangden van behendigheid en moed.
Dit 's 't rechte middel dat ons hart ontfonken doet,
En eenen gauwdief maakt, uitmuntende in zyn daa-
den,

Waar door hy end'lyk word met glorie overladen.
't Was in een loopbaan, die zeer wyd en diep was, daar
Men tweemaal in de maand zich oeffende, en alwaar
Een man van teen gevormt, en welvoorzien van kleeren
Gehegt was aan de balk: Hier moest elk gauwheid lee-
ren.

Men moest, en zonder dat dien teenenman bewoog,
Hem lichten zyne beurs; En deed men 't niet, dan vloog
Er fluks een hagelbuy van hondert duyzend slagen.

Men zag'er beurt om beurt de jonge dief jes dagen.
Zy oeff'nen zich om stryd: elk deed op zyne wys

D

Zyn

Zyn best . . . Gy vat dit wel mevrouw? Om voor een prys
Een goede en fraaije kaas meê naar zyn huis te dragen:
Maar, die 'er niet in slaagde, ontving een huid vol slagen.

Doch ver van dat dit hen zoude afschrik baaren, doet
De smaak, of gulfigheid, hen al 't gevaar met moed
Verachten; daarze naar de prys geduurig poogen,
En zy ze midd'lerwyl inzwelgen met hun oogen.

D'een doet de proef niet wel, en d'ander goed: En d'een
Veel flimmer wederom dan d'ander. Ongemeen
En met een zelfde winst zag ik twee stryders speelen.

Gelyk zy onder hun de kaas fluks gingen deelen
Zo trad een toe: Myn Heeren, geeft wat tyd,
(Zei hy) 'k beroep my op uw oordeel, en myn vlyt.
Gy hebt de Teeneman zyn zaken beurzje, en zonder
Dat hy zich zelfs bewoog, zien lichten, ik, (verwonder
U vry) ik zal, (en ben deswegen vergewischt)
Zelfs zonder dat zich iets beweegen zal, door list,
Zyn binnebeursjes hem ontknarpn. Zie ter degen.

Toen naderd' hy het spook kloekmoedig, onverlegen,
Hy voelde, alleenig om de leus in de eene tas,
Ging toen naa 't beursje, daar een dubb'le knoop in
was,

Ontknoopt het, steekt de hand in 't beursje, en zonder
doolen,

Haald hy 'er uit een beurs vol dubbele Pistoolen.

Hy deed een sprong of vyf, en vordede de prys,
Die hy verdiend had op zo ongemeen een wyz':
Terstond wierd hem de kaas, het loon van 't werk, ge-
geeven.

Hier naa zag men in 't perk des stryds de schermers
streeven,

Die meesters waaren in die edele oeffening.

Men zag 'er twintig, elk gewapend met een kling;
Al kaerels vlug ter been, en welgemaakte gasten,
Door niemand, zonder schade en nadeel, aan te tasten.

Du Chatelet verscheen 'er met het harnas aan

Van

5eme Chant. het Vyfde Boek N° 2.

Van Kapitein Fracasse, onsterfelyk door zyn daân.
Straks kwam hem Rodomont, van 't hoofd tot aan de
voeten

Met wapenen voorzien, in 't worstelpark ontmoeten.
Ha! Ha! (zei d'ander fluks) zo gy begeerig zyt
Naar slagen, nader vry; want al die met my slyd
Bewerkt zyn ondergang: Gy zult terstond beoögen
Strondsteeker als ge zyt, de kracht van myn vermoogen:
Zyt op uw hoede slechts. Sta vast, en zie my aan:
Weest welgemoed, klikklak, dusdanig moet men staan.
De dapp're Rodomont stond voor hem onbewoogen.
In 't kort: du Chatelet kwam op hem aangevlogen,
En zag zyn vyand fluks genageld aan den muur.
Hy riep straks, 't lot zy dank voor zulken avontuur!
'k Heb d'overwinning in het oorlogspark verkreegen;
Maar Rodomont zei toen, verzam'lende allerwegen
Zyn krachten: Zagjes wat, noch zo niet bestemaat,
Zo scheef van beenen als gebrekk'lyk in der daad;
En is zo moedig op du Chatelet geronnen,
Dat hy verwinnaar wierd, daar gy eerst was verwonnen
Hy, die zyn slagen vast verdubbelde, bevoegt,
Zyn tegenstander, en geen meester van de tocht
Zyns harten weezende, was 't hem te triumpheeren
Te kleen een eer, by won zyn vyand noch trotzeeren:
Ha! hoerekind gy dagt my af te maaken, maar
Myn hand moet op uw neus... Hou op (zeide ik) be-
daar

In woede, Rodomont: wil u gematigt toonen.
Zegt 't noodlot dank, en ons: die uwen moed beloonen:
Gryp, zonder dat ge speeld de oproerige, dit pand.
Hy kreeg een degen, die zeer fraai was, uit myn hand.
De bende is bezig om haar oeff'ning te vervolgen.
Elk toond' zich door zyn woede en gramschap als ver-
bolgen;
D'een, als ik heb gezegt, van 't hoofd tot aan den voet

Gewapent, d'ander in zyn hembt, poogt welgemoed,
Zyn best te doen om eer en voordeel weg te draagen,
Verlekkert op den prys! wat doet elk schoone slaagen!
En welke stooten brengt vaak d'een den andere aan!

Naauw hadden zy hier mede aan mynen wil voldaan,
Of 'k liet hen schieten, naa het wit: men moest het naa-
ken,

En eerst de buik, nu 't hoeft, en dan het aanzicht raken.

Tot dit gebruik diende ook den zelven Teeneman.

De pryzen, die zo d'een als d'ander maakte, kan

Ik u niet melden, noch hoe veelerlei gevechten

By ons gebruik'lyk zyn: slechts moet ik u berechten

Dat Balagny, wiens moed en kracht nooit weerga vond,

Hoewel hy dikwerf zich gesmakt zag op den grond,

En de Eer van 't worstelen, en 't loopen, heeft ver-
kreegen:

De pryzen waaren niet verdeelt, op ieders zegen

Of elk ging zynen weg, om, eeten en om rust,

Op dat hy 't werk hier naa hervatten kon met lust.

Nu gy van eeren sprekkt (liet zich het besje hooren)

Vind ik 't niet kwaad, daar 'k my voel door den honger
spooren,

Om ons te zetten aan tafel: daar kunt gy

Het overige voor verhalen. Neen, zei hy,

Als ik me in 't schaffen naar behooren heb gekweeten,

Zal ik het verd're van my leeven u doen weten:

Ik moet myn honger en myn dorst voldoen; En 'k
zweer,

Zo ik my niet bedriege? 'K zal vreeten als een beer.

HET

HET SESDE BOEK.

TErwyl de maaltyd van Cartouche en 't Besje duur-
de,

En men nu sprak van d'een na d'and're zaak, begluurde,
Het tandlooze, wyf den loozen vos, die 't merkt.

Doch hy, op dat zy niet wierd in haar hoop versterkt,

Geliet zich, of hy zulks niet zag: zyn fraaye trekken,

En zyn gestalte en jeugd begonnen vuur te wekken,

In dit gerimpeld vel, dat onophoud'lyk 't oog

Zeer minlyk op hem vestte, op dat zy hem bewoog.

En zo hy by geval wat leeniger van zinnen

Geweest was, 't oude wyf, nu greetig om te minnen,

Had graag haar lust met hem genoten: maar de kracht

Der reden, die haar fluks weêr tot haar zelven bracht,

En van die minnevlaag zeer spoedig deed bedaaren,

Was de oorzaak, dat zy hem verzogt dus voort te varen.

Wy maakten in Parys een schrikkelyk gerucht,

En ieder bezigde zyn arbeid met veel vrucht.

Men woeg straks in den raad, op dezen tyd gehouden,

Of wy den buit, by ons veroverd, deelen zouden.

De raadsvergad'ring hield men in een and're baan.

Zy wiert zeer vaak verplaatst: dit doet ons lang bestaan,

En hoed ons, dat men ons zo licht niet kooft te ont-
dekken.

Nochtans wy zagen ons heel onverwacht betrekken.

Naa ik 't gemene nut in orde had gebragt,

En met veel wetten ons voorzien, die 'k nodig dacht,

't Geroofde was gedeelt, en elk zich vaardig maakte

Naar huis te trekken, met al 't geen de bende raakte,

Toen zagen we onverwacht (wat slinksheid van 't ge-
val!)

Door vyf paar troepen ons omringt van overal.

Vrouw Themis hebbende een zeer juist bericht gekree-
gen,

D 3

(Wyl)

(Wyl zy verklidders houd op alderhande wegen)
 Dat door, ons op dien dag, vergad'ring was belegt;
 Had, zonder tydverzium, den Dienaars van 't gerecht
 Ons toegeschikt, in waan, door 't groot getal te smaa-
 ken,

Dat we alle in haar geweld en ketens zouden raaken:
 Maar wy, slechts steunende op onze onverwinb're
 moed,

Gevoelden in ons hart een ongemeenen gloed,
 Een schoone voorbo van de zege die moest volgen.
 Toen voegden we ons by een: wy vielen, als verbolgen,
 Op 's Heeren Dienaars aan: zy deden tegenweër:
 De slagen vielen puur als hagel op elk neër:
 't Gevecht was fel en heet, en d'uitslag deed elk schroom-
 men,

Gestaag in twyfel wie de zege zou bekoomen.

*Men zag fluks Erinnes, de dreigende Belloon,
 Megera, houdende een verteerend vuur ten toon,
 De woede en Razerny, die 't menschedom end' loosplaagen,
 Verschynen op'er beurt. De Fnuiker onzer daagen
 Verscheen'er mede met een zeis in zyne hand;
 Doch onder and'ren wrocht de woede, van zyn band
 Maar van zyn razerny en dolheid niet ontheven,
 De meeste schrik en schroom, en deed het alles beeven.*

*Terwyl een end' loos tal van schreeuwen trof de lucht
 Rees straks de tweedragt uit de hel met veel gerucht!
 Door zwart geronne bloed had zy haar mond betoogen!
 Wen zy die open deed, ontdekken fluks onze oogten
 Haar staale tanden, in twee reyen juist geschaart,
 Wier swart met roest gemengt in elk een yzing baard,
 Ja al wat in haar was dreigde ons met fellen neepen,
 En haaren vuist, waar mee ze een fakkel had gegreepen,
 Die styf van etter was en dikgeronne bloed,
 Bewoog die in de lucht en dreigde ons gansch' verwoedt.*

Het hoofd der vyanden schoot gloeyende van tooren,
 't Moord-

6eme Chant. het Sesde Boek.

't Moorddaadig loot my toe; doch ydel en verlooren,
 Dewyl der goden hulp het afkeerde in dien nood;
 Want anders waare ik toen het aas geweest ter dood.
 Hy kon het schieten fiks: *de kogel kwam gevloogen*
Voorby myn oor, en raakt, ontbloot van mededoogen
Een gaauwe krabber, pas tien schreden van my af,
 Die d'arm gereed had om den Diender zyne straf
 Te geeven: zy was door zyn linkerborst gedreeven,
 Beroofde in weinig tyds dien dapperen zyn leeven,
 En veld' hem even als een scheutje gras, ter neêr,
 Door 's maayers hand gemaaid in 't zoete zomerweêr.
 De lucht, bewoogen door 't gerucht van onze slagen,
 Maakt die alle d'Echoos der valeyen, die'er lagen
 Rondom het oorlogspark, deelachtig: diese strak
 Herhaalden, voerende hem aan het starrendak,
 Terwyl'er zelfs niet een van alles wierd verlooren.
 Een blinde roek'loosheid is niets dan ramp beschooren:
 Want ik, die door de woede en 't bloed my zag gebragt
 Vry verre van myn volk, viel aanstonds onverwacht
 In eenen hinderlaag, gevormd uit menig rakker,
 Vervreemd van ieders hulp, en zonder medemakker;
 Zal ik 't u hooren doen? ik was gevat in 't end?
 De vrees bevong my toen niet weinig, ik beken 't,
 En wil 't niet lochenen, omdat ik 't waarheid oordeel.
Een onbezuisden moed werkt een gevaarlyk voordeel
In een hoogmoedig hoofd des volks. Een oorlogsbeld
Moet, in het legerperk, de dood en al 't geweld
Van zyn vyanden met dapperheid braveeren,
Terwyl voorzichtigheid zyn stappen moet regeeren,
 Schoon hy op zyn Gascons niet zwell' van yd'le waan,
 Noch in zyn 'svyands oog speel' den gebraden haan.
 Zo 'k slechts myn spaanse Spa dien katelaansche steker,
 Had kunnen voeren, door my wakk'eren vuis, voorzeker
 Zy hadden nimmermeer hun tand'er aangezet:

D 4

Maar

(1.) Een gauwe krabber, een Gaauwdief.

Maar (welk een toeval!) door een breuk wierd 't my belet,

Ik voelde een kille schrik door all' myn ad'ren vloeyen.

Men was reeds bezig my te knev'len en te boeyen,
Wanneer een onverwacht geschreeuw zich horen laat.

'k Zag op dat oogenblik, ik zag in deezen staat,
Van d'een en d'and'rezy, onze overwinnaars wyken,
En uit het oorlogspark, als bloode dassen, stryken.

'k Zogt d'overwinnaar fluks, aan wien ik was verplicht,
Op dat ik hem bedankte, en wende myn gezicht
Nu hier, dan ginds, door myn nieuwsgierigheid, be-
woogen,

En end'lyk vond ik myn verlosser voor myn oogen:

'k Was dit geluk verplicht aan 't oordeel en beleid
Myns waarden Balagny: hy was 't, wiens dapperheid
Die nooit zo ongemeen aan iemand is gegeven,

My redde uit dit gevaar, zelfs met gevaar van 't leeven;
Wen ik my zag onthalt en buiten band en klem,

Vloog ik een *Dienaar* aan, en ik ontwapen hem,
En door een steek, die 'k hem toebragt met zyn degen,

Heb ik den hoerendog en elks gezicht doorregen,
En liet hem zwemmen in zyn bloed: Toen ging ik heen,
Daar ik myn dapperheid veel beter kon besteen.

De trots der Dienaars, die by een vergaderd waaren,
Teelde onophoud'lyk gevaaren voor gevaaren,

Bedreiging, woede, en kracht, angstvalligheid en vrees,
Voor angst, bedreiging, sterkte en grimmigheid: alreeds

Verwyderde myn volk, 'k weêrhiel de vluchtelingen,
Die 'k door een opslag van myn oogen kon bedwingen.

'k Ontftak door myn gezicht hun moed, en gaf hem vier.
Toen zwoer Du Chatelet als een oud huurkoetsier:

Terwyl Mezentius zich zelfs vermaakte in schelden
En vloeken: zynen toorn moest Brasrudé misgelden,

Die door een enk'len slag zyn 's arms gebiksemd word,
Gelyk de wind, een Eyk ter aarde nederstort.

Myn

Myn wakk're Balagny *genaakte met een weezen,*
Waar in bedreiging, woede en trotsheid was te leezen,
Ontvlamt in dapperheid daar hy Cartouche zag.
Men trof hem duizendwerf met een gewiffen slag;
Doch ydel; hy wierd slechts door groter moed gesteven,
En geen laf hartigheid kon op zyn boezem kleven.

Gelyk in 't midden van het golfgeweld, wanneer
Vergramde baafen zich verheffen, keer, op keer,
En onophoudelyk de felle winden stookten,
Nu uit haar kerker en haar boeyens losgebrooken,
Een rots zich niet beweegt, en steeds is onbeducht,
Voor al de gramfchap dier tirannen van de Lucht,
Zo, en noch trotfer, in al 't barnen der gevaren,
Wist Balagny zyn moed en kloekheid te bewaren,
Belachende al het woen des vyands in zyn geest.
Maar vrezende in het end dat men hem voor bevreeft
Zou houden, en daar aan de hoonende verachting,
Toeschryven van hun moed, valt buiten hun verwach-
ting

Gelyk een bliksem op hen toe, en treft en slaat
Al wat hem tegenkooft: zyn iever woede en haat
Ontzien niets: zynen lust om 't alles neêr te vellen
Baarde onvermoeidheid in zyn ziel. Zyn medgezellen
Gaan nevens hem van rei tot rei: toen trad ik voort.
Ha! welke stroomen bloeds ontdekte ik in deez' oort;
Daar ik van wederzy veel Dooden neêr zag stryken!
Hoe kon Belloon haar vreugd door dit gezicht verryken?

Gebelgt in 't ende dat die stryders zo lang staan,
En onze slagen, die sel troffen, tegengaan,
Verwekte ik schielyk moed in onze legermachten,
Die op het slagveld fluks een reeks van Menschen slach-
ten.

Na, in een aanval 't veld met dooden was bezaaid,
Die 't alverslinb're zwaard des Oorlogs had gemaaid,
Begot 't harte van de Dienaars 't kwaatst' te duchten.

D 5

Zy

Zy zогten, maar vergeefs, hun zekerheid, in 't vluchten.
Niets kon de hitte der vervolging mind'ren doen.

Met slachting en met bloed verzadigde ik myn woën.

De schar van Atropos kon nauwlyks onze slagen

Naarvolgen; ieder vluchtte en zag zich zelven jaagen,

Daar 't schrik'lyk beeld des doods het hart der stoutsten door

De vrees bevang, en stelde al zyne kracht te loor.

Wy maakten hoop by hoop van dienders allerwegen:

En Veerman Charon vond zich dodelyk verlegen,

In 't overvoeren van de dooden; in het kort

Elk offerde aan den dood, daar hem de woede port,

(1) 't Gemot, de Franken en Panjotten onbezweken

Hier roft menze af; en gints, daar wordenze doorsteken

Terwylze storten van Charib in Schylla néér.

Al d'and'ren zochten in de vlucht al hun gewéér,

Daar zy tot ons vaarwel een groot geschreeuw verwek-
ken;

Terwyl de Bosschen en de vlaktens ons verstrekken

Door die doorluchtige bedryven hoog vereert,

Voor velden, daar, door 't zwaard, de dood steeds
triumpheert,

'k Liet met een trotse stem, uit ons geluk gebooren;

My in Romeinschen Taale, op deeze wyze hooren.

VENI, VIDI, VICI. Gy kent Latyn? ô neen!

(Antwoorde 't wyf) die taal was nimmer my gemeen.

Dat is (hernam Cartouche) om 't u wel uit te leggen,

Ik kwam, ik zag, ik won. Dit wilde eens Cesar zeggen,

Toen hy zyn vyanden ten onder had gebragt.

Twee arme drommels, die terwyl zy vast de nacht

Verwachten, in een bosch van groote doornebomen,

Ontdekte ik, en besloot hen zagjes by te komen.

Toen hoorde ik dat den een tot d'ander met een toon

Van druk en weedom sprak: ô hemel! welk een schoon

Gezantschap hebben wy, helaas! op ons genomen?

Wel hem die nooit Cartouche in zyn gezigt durft komen

Maar

(1) 't Gemot, Dienders. De Franken, Rattelwachten. Panjotten,
Soldaaten

Maar welk een droes heeft ons zo ver gebragt, dat wy

Op hem aanvielen, min vermogende dan hy;

Want roovers zullen nooit geluk noch voordeel vinden

Die Rovers poogen te vernielen en verflinden;

En waar zогt de eene wolf aan d'and'ren wolf zyn aas?

Voorts voegde hy 'er by, met een zeer lang, helaas!

Ho! La Montagne: ach! myn heer, wat 's u begeren?

Die moeyelyke knaap zal ik noch mores leeren

Maar al myn kracht verzwakt! ik heb te lang geleest!

Hoe koome ik tot myn zelf! Myn gansche Lichaam beeft!

Wen ik hen langen tyd aldus had hooren klagen,

Vertoonde ik my: Terstond viel ieder gansch verflagen

Op zyne kniën neër, terwyl men mynen voet

Omhelsde, biddende dat ik hen 't lyfen bloed

Zou spaaren, en ik schonk hen fluks myn medelyën.

De vyandschap, die heerscht in tweederley partyen,

Dooft al het recht van d'eer niet uit met eenen slag.

Wanneer myn vyand, die 'k verwon, my met ontzag

Slechts om vergiff'nis smeekt; laat ik myn gramschap

varen.

Zo dra wy tot Parys te rug gekomen waren,

Vermoeid door zo veel last, en arbeid, zorg, en zweet,

In meer dan eenen slag tot ons geluk besteedt,

Geluste 't my myn volk met zeer veel pragt te onthalen,

't Welk met beleeftheid myn beleeftheid wou beralen,

Toen 't my een degen schonk, zeer ryk'lyk bejuweeld,

Waar op myn levensloop heel fraai was afgebeeld;

De konst vertoonde zich doorluchtig aan onze oogen,

Van boven tot beneën, verschrik'lyke ooreloogen

Verrassing, hinderlaag, gevechten, listen, vlucht,

En weêrkomst! Vryery, zo met, als zonder vrucht,

Voorts huwelyken, en raadslagen, minnaryën,

Bezoeken, wykingen, en roem van beursen snyën,

Wat heerlyk meesterstuk, daar alle konst voor zwigt!

't Schild van Achilles, door der Dicht'ren Prins verdigt,

Zou

Zou ieder als een prul by dit geschenk waardeeren.
Men lietme in 't ende om my op 't allerhoogste te eeren,

Afbeeld en als een held met Lauw'ren ryk versierd
Terwyl door letteren van goud geleezen wierd;
Lang moet Cartouche, lang moet onzen Cesar leven.

Na weinig tyds wierd ons een trouw bericht gegeven
Dat elk gereed moest zyn, om zonder lang besluit,
In 't hof van Desmarets, een heerelyke buit
Te maken: elk was klaar, wy liepen niet, maar vlogen:
Doch het wangunstig lot heeft onze hoop bedrogen,
En wy bereikten toen ons loflyk oogmerk niet.

Weet slechts, dat men my haast, tot endeloos verdriet
Van my, en van myn volk, na datwe dapper streden,
Betrappt had als een Rot, indien op myn gebeden,
Godin Laverna niet goedgunstiglyk gelet,
En my, uit dit gevaar, gelukkig had gered.

Zy was 't die my verscheen, gezegen uit den hoogen,
En met my naar dit oort is door de lugt gevloogen.
Zy is het... 't is genoeg, (zei 't welvernoegde wyf)
Ik hoorde op myn verzoek uw leeven en bedryf,
En 't is reeds laat, naar 'k gis: ga slapen tot den morgen,
'k Zal u twee teugen uit de Kokosnoot bezorgen.

De nacht was om, en zy hiel 's morgens vroeg haar woord.

Toen riep zy fluks haar meid, en zei haar: brengme voort

Het eeten: men ontbyt: na dat ze wel ontbeten,
Stond held Cartouche van zyn plaats op, zat van 't eeten.
Hy trok zyn laarzen aan, en kuste 't oude wyf,
Dat op deez' wyz' zyn hart versterkten in zyn lyf.

Vertrek, ô jongen Held! die ik weergaloos reken.
Gy hebt in d'armen van de rust uw lang versteeken,
Ja al te lang gekwynt: ga nu vrymoedig heen,
De schikgodinnen doen uw jaaren ongemeen
Aangroeyen; Ga, vervul, door zucht door roem ge-
dreeven, Het

Het uiterste einde van uw noodlot zo verheeven.
De zoetste dwingsters van een rechtgeaarde ziel
De Liefde en Glorie, die gy steeds in waarde hiel,
Bestralen zonder ende, ô wakk'ren held! uw zinnen:
Wil vechten, zonder schroom, en, zonder vrees be-
minnen.

Wie denkt te doelen op het spoor van Hercules?
Wat Themis aanbelangt, die spytige Godes,
Gy kont ze, kloek van moed, verachten en trotseeren.
Zy poogde my voorheen door haar bedrog te deeren,
En (werkende op een wyz' zo haat'lyk zo veracht)
Dorst zy my fluyten in 't Salpeterhuis. Wie dacht
Dat ik zo dra haar woede en gramschap zou ontvlugten,
Ik, die geduurig had haar fellen haat te dugten,
Ik die de Dochter, vrouw, de snaar, de zuster en
De Moeder van een reeks beruchte dieven ben?
Laverna zal u nooit haar dierb're gunst onroven
Myn hoop belooft haar u, en zy wou ze u beloven:
Volvoer dan in haar hoede, ontelb're brave daân,
Ontfang myn zegen Zoon, en neem de reis fluks aan.

HET SEVENDE BOEK.

WEn ik de dapp're daân van Amadis voordeezen
 Doorbladerde, dacht ik verdichtzelen te leezen:
 Maar myn befaamde Held, doet my gelooven door
 Zyn ongehoorde daân, op 't zelve heldenspoor
 Bedreeven, alles wat de fchryvers van hem melden.

Myn dapp're Krygsman, en de moedigste aller Helden
 Vervult met vreugt, vernoegt, verzaat, en weêr gekleet,
 En ganfch voldaan van zyn waardinne, neemt met leet
 Zyn affcheid, en zyn weg langs bergen, landen, daalen,
 Om in Parys zyn hart in vryheid op te haalen,

Daar hem zyn makkers vast verwachten met veel fmart.
 Nochtans veel zorg maald hem in 't hoofd en pynt
 zyn hart.

Hy bragt de woorden van (1.) Laverna zich te binnen.
 Zyn oordeel liet 'er zich geheel door overwinnen.
 Maar toen, door fchroom geraakt, behielt in dezen ftant,
 De vrees, in weêrwil van zyn red'nen, de overhand.
 Hy wilde op zek'ren wyze 'er zig slechts op betrouwen.
 Godin (zei hy) gy hebt my wis een pots gebrouwen.
Ik denk niet dat gy my met Hoofds wywater paait,
 En my daar door een rat voor bei myn oogen draait;
 Want vaak is 't een by u, beloven en niets geeven.
 Deed gy 'er ook iets in? die streek door u bedreeven,
 (Verfchoon my ô Godin! zo 'k u hier mede onteer)
 Zou flegts voor u zyn, maar voor my nog tienmaal meer.

Hy had Virgilius van hoofd tot ftart gegeeten,
 En poogt zyn noodlot als Eneas net te weeten.
 't Verveelde hem Parys zo lang te miffchen, daar
 Hy, door een Godfpraak, wierd eerlang zyn lot gewaar.

Geduurende zyn reis heeft hy niets ondernomen,
 Dat waardig is aan 't oor van 't nagelacht te komen.

Hy

(1) Zie het eijnde van het tweede Boek.

7eme Chant. het Sevende Boek.

Hy vorderde veel wegs, gezeten op een paard,
Een oud slecht ruintje, en pas een halve daalder waard,
Stond dag voor dag op met het krieken van den morgen.

Hy kwam den agste dag, vermoeit door zware zorgen,
In die vermaarde stad, by hem zo lang verhoopt
Te zien, waar door de Seine in kromme bochten loopt;
Hy klom zeer schielyk op een vlieringtje, om te zoeken
Een goede Toveres, die ieder kon verkloeken.

Hy klauterde voor 't minste wel zeven trappen op,
En was doornat van zweet, en duizelig van kop.
Hy ruste een poos, vermoeid zo lang en hoog te stygen.
Hy klopte en wederklopte, om voort gehoor te krygen.
In 't ende ontmoet hy aan de deur een zeer oud wyf.

Hy, hield verwondert en verbaast zyn oogen styf
Op haar gevestigt: haar gestalte deed hem schroomen.
Haar hair, wiens roodheid door de grysheid was beno-

men,
Omschaauwd' haar bekkeneel, door de ouderdom ver-

eeld.
Door twintig vorens was haar voorhoofd juist verdeelt.
Haar winkbraauws waren grys, en hadden, als betoogen
Haar diep in 't hoofd geplaatst en woeste en druipende
oogen.

Haar wangen waren hol, zy had een diepen mond;
Een grafste daar 't gebeente in rotte, en zich verslond,
Waar over eenen neus neêrhong, die in zyn droppen
En kromme kin kust, en door 't vogt wil overkroppen.

Zy doet hem treden in een morlig rotneest, daar
Hy gansch geen huisraad wierd dan slechts een stoel ge-

waar,
Een kreupele schabel, een tafel, doch aan stukken,
Een kruik maar meest geknakt, twee ouderwetze kruk-

ken,
Een glas dog gansch bemorst, een koffertje, en wat sineer
Van wolven, voorts een stuk van 't oudste mangdeler,

Een

Een waterpot, maar door de pis aan 't overstroomen,
 En een Japon, om op een feest ter kerk te koomen.
 En eind'lyk tot cieraad en luister van den wand
 Veel rachebellen, door die oude daar geplant.

Ik weet, myn waarde vriend, liet zich het wyf fluks
 hooren,

De reden van uw komst, niet ydel noch verlooren.
 De faam van myn verstand heeft u geenzints misleid.
 'k Geef van de goed'ren, die men stal, oprecht bescheid,
 En wyz' onfeilbaar aan wie of ze kwam te steelen.
 Een maagdom, die men brak, weet ik zeer net te heelen.
 Ik heb de hel zelfs in myn mouw, en met een woord
 De zwarte en witte konst der tovery behoord
 My toe in eigendom. Ik zal myn werk beginnen.

Wel aan myn Heer, 'k zal zien hoe kloek gy zyt van
 zinnen:

Volg my slechts vlytig na, Hier op treed zy voor uit,
 En maakt, al bevende en trillende een geluit,
 Dat hem een poos verbaasde, en brengt hem in een kel-
 der,

Terwyl de fakkel in haar hand, van gloed zeer helder
 Hem voorlichte in zyn tret. Zy komen end'lyk aan
 Een onderaardsche plaats, alwaar nooit Zon noch maan
 De minste straal van licht of schynzel heeft gegeven.

*In 't middelpunt eens ronds, op een toneel, verbeeven
 Na hoogte van de plaats, ontstak ze op een altaar
 Het toverkruid Verveine; En wederriep aldaar
 't Verborg'ne van haar konst, wiens kracht haar meester
 maakte*

Van d'afgrond; waar uit zy de helsche geesten slaakte.
 En met een roê voorzien in haare hand, vormd zy
 Veel kringen, dienstig in de konst der Tovery,
 En mompeld binnens monds veel onverstaanb're woor-
 den,

Die, door haar naare klank Cartouche niet bekoorden.
 Zy

Zy trilde, grynste, hoefte en rochelde, en zy scheet,
 En welke toverscheet zy driewerf hooren deed.

Toen sprak ze, ô Erebus! nu helptme uit mededogen;
 Drie dubb'le Hecaté, toon, toon uw groot vermogen:
 ô Magtige Jobyn, ontwolk uw groote magt,
*Smelt toi voldsening van myn wensch uw aller kracht
 Byeen.* Het ryk des doods bevordre myn belangen.
 Engy, ô geesten! wien den afgrond houd gevangen,
 En die voorzitters zyt in zyn verborgentheên,
 Bewoonders van het ryk der naarheid, en 't geweest,
 Steeds vaardig om myn wil gehoorzaam uit te voeren,
 Die Jonggetrouwen door den nestelknoop kunt loeren,
 Die aan myn volkje met een milde en volle hand,
 Door tovercyffers en door klaverblaân, op 't land
 Geplukt, pistoolen, die steeds tot hun meester komen
 In menigte verkwist: Gy, die 'k steeds ingenomen,
 En vaardig tot myn dienst gevonden heb; wel aan!
 Kwelduivels, geesten van den nacht, koomt hier ter baan,
 Vertoon u op myn stem, die donderd, zonder toeven.

Straks kwam op haar geschreeuw een reeks van hel-
 sche boeven,

En zwarte schimmen haar omfingelen: hun hoofd
 Was zekere Marquis, *aan's afgronds dienst verloofd.*

Deez' sprak tot haar: ontvouw uw oogwit en begeren
 Aan ons, die uwen wil geduurig hoog waardeeren.
 Wat wilt gy van myn dienst: *Spreek op, wy zyn gereed.*

Dees Jongeling (zei zy) bemin ik als gy weet.
 Hy is myn achting waard. Des zultge aan hem vertogen
 Het waare afbeeldzel van die helden, wier vermogen
 Hen lof verwerven deed, als deez', by 't nageslacht,
 Wen zy de goederen van anderen in hun magt
 Verkregen, door de kracht van dapp're en ed'le slagen;
 En wat het noodlot voor hem schikte in laater dagen.
 Vertoon hem zulks, op dat hem zy zyn lot bewuft.

Toen antwoorde Ambreville en sprak: stoort ge on-
 ze rust, E Om

Om zulk een beuzeling? uw stem, die zelfs den donder
Trotseert, ontroert de hel, en daagd ons al van onder
Naar boven: wat is dit? scheert gy met ons de gek?
De drommel haale u voor dien averechtsen trek.

Wyschatten door uw stem ons alle reeds verlooren.

Moet ge om een wissewasje ons door uw schreeuwen
stooren?

En al de schimmen van den nacht ontbieden? past
U dit geweld? bezwaard ge ons met zo zwaar een last?
Uw woorden, hoog van trant, doen u zeer wel gelyken
Naar Dichters, die Parnas met Liergezang verryken,
Of naar een donderend Poëet, die in zyn tyl
Nabootste, in zyn waan, den wakkeren Virgyl.

Maar 't is zo wel, laat ons hier slegts een spelt by steeken,
En wat uw lieveling Cartouche mooge ontbreken,
Een glas met water is genoeg. Men bragt terstond
Een groot glas water, en men liet hem op den grond
Neerleggen op zyn buik. Na dat men twintig werven
Rondom hem had gegaan, byna in angst van sterven,
Was alles voort in stilte, en zonder 't minst' gerucht.

Doch dat'lyk wierd die rust en stilte, zo geducht,
Door d'Amberville, met deez' redenen, gebroken.
Gy, om wiens wille een reeks van onderaardsche spoo-
ken,

En helse geesten wierd gedagvaard, wakk're held!
Cartouche! welkers daan de faam alom vermeld,
Gy, die door dappere bedryven poogt te streeven
Naar Lauwerblad'ren, om onsterfelyk te leven!
Let op, zie vlytig toe, wilt ge uw voorzaten zien?
Hy sloeg zyn oogen op, om alles te bespiën,
En zag in 't waterglas voor zyn gezigt verschynen
De wakk're Romulus, grondlegger der Romeinen,
Een dapper krygsman, maar een minnaar bloode en
bang;

Voorts Alexander, die all' de aard hadde in bedwang;

Toen

7me Chant. het Sevende Boek N° 2.

Toen Cæsar, Scilla, en Mazaniel, beneven
 De ftrydbaarē Attila, die Romē eens deed beven;
 Ook Barbaroffa, en de trotze Bajazet
 De fiere Cromwel, en zy allen, die de wet
 De deugd, de Godsdienst, trouw, en eer en eed ver-
 achtten,

En de onderdrukking van den onderdaan betrachtten.
 Cartouche riep verbaast; wat zie, wat zie ik hier?
 Wat oorlogsblikfems? wat al helden trots en fier?
 Gy ziet, zei Amberville, uw waardste meêgenooten
 Doorluchte dieven, wier getal gy zult vergrooten.
 't Onwetende gemeen geeft hen een and're naam,
 En brandmerkt onbedagt hun glorieryke faam,
 Door d'yd'le dooling van de kindsheid ingenomen,
 En 't laat zich in zyn lust tot schempen niet betoomen,
 Om dat door 't Godendom in een onwinbaar Held
 En een vermaarden Dief word onderscheid gestelt.
 Maar gy, koomt tot u zelfs, van yd'len waan ontheeven:
 En door geen dooling van het hef des volks gedreeven:
 Een heldenhart word nooit veragt van 't wult gemeen.
 Inmiddels wende uw oog door alle zaaken heen,
 En sla op alles acht: 't Zal u noch meer vertoogen.

Hier op ontdekte hy vervolgens met zyn oogen
 De Tanarus, als ook de helvloed Acheron,
 En toen de Tartarus en gloênde Phlegeton,
 Daar zo veel Dichters in hun razerny van spraaken.
 In 't end ziet hy de plaats waar naar zyn zinnen haaken.
 Op d'oever der rivier van 't styks, toont zig aan 't oog
 Een achtb'ren Tempel, fraai getimmert, breed en hoog,
 Alwaar 't verbaazend en rechtvaardig noodlot, Goden
 En menschen ringeloort door wetten en geboden,
 En alles, wat op de aarde en in den hemel leeft,
 Elks onvermydlyk lot voor end'looze eeuwen geeft:
 Het is de ziel van 't gansch heelal, wier groot vermogen
 Uit zich alleen bestaat: voor haar verhemelde oogen

Vertoont zig de ceuwigheid, die al 't geheim ontvouwt,
Dat zy voor de ooggen van den mensch verborgen houdt.
Elk ziet op haar altaar zyn noodlot juist geschreeven.

Cartouche voelde, op dit gezicht, zyn leden beeven.
Dien achtb'ren Tempel, zo ontzachelyk, roerd zyn
bloed,

Entreft zo sterk door vrees zyn onverzaagd gemoed,
Dat hy zich de eerstemaal aan 't Godendom beveelde.
De helbezweerster die hier Cuma zelfs verbeelde,
En de Ambreville doen om stryd zich hooren: Zy
Verheffen te gelyk hun schorre stem; want hy
Tragt mede als 't oude wyf zyn noodlot te openbaren;
Ja ieder schreeuwde om stryd om 't aan hem te verkla-
ren.

In 't end verhefte zich een stem met zulk een kracht,
Datze een beweging in de muur en wanden bragt,
En zich dus horen liet: ZWYGT STIL. EN SNOERT UW
KAAKEN.

CARTOUCHE ZAL IN 'T KORT HET ZOET DER RUS-
STE SMAKEN.

NA ZO VEEL HELDENDAAN; SCHEP MOED, MYN
WAARDEN ZOON!

HET WISPELTURIGE GEVAL, ALTOOS GEWOON
TE SPEELEN MET DEN MENSCH, MAAKT ZICH AL-
REDE VAARDIG,

OM U TE PLAATSEN OP HAAR RAD, UW DAADEN
WAARDIG.

GYZULT IN 'TOPENBAER, Ô ONVERWINB'RE HELD
OP EENEN WAGEN, DOOR VEEL WACHTEN VER-
GEZELD,

U HAAST ZIEN VOEREN NAAR DE PLAATS AAN U
BESCHOOREN:

TER

TERWYL 'T NIEUWSGIERIG VOLK VAN AGT'REN
EN VAN VOOREN

ONNOEMLYK IN GETAL, UW ZEGENPRAAL VER-
EERT.

VROUW THEMIS, DIE GY STEEDS UW NEK HEBT
TOEGEKEERT.

ZAL IN HAAR SCHOON PALEIS, OP ALLE U WOOR-
DEN LETTEN,

EN VAN EEN HOGEN TROON VERVOLGENS HAARE
WETTEN

UITDOND'RENDE, U DOEN ZIEN, NA HAAR RECHT-
VAERDIGHEID,

HET LOON AAN UW VERDIENSTE, Ô WAKK'RE! TOE-
GELEID.

'T IS DERWAARTS HEEN, DAT U UW DAPPERHEID
MOET VOEREN.

DEES' GODSPRAAK, DOOR GEEN TYD NOCH NOOD-
LOT OOIT TE ONTROEREN,

ZY U VEEL ZEKERER, DAN DIE VAN CALCHAS WAS.

De muuren van dit gat weergalmden toen zeer ras,
Door 't schrikkelyk geluit dier stem, als van den donder
Geschokt, de folder dreunde, en de aard bewoog van
onder:

Het glas met water wierd verbryfelt, en herschept
In honderd spiegels; en daar 't al met spoed zich rept
Om naar de plaats te gaan, daar ieder was te voeren,
Wierd dit vertrek weer in een duister nest herbooren.

Na weinig tyds was 't al bevredigt en zeer stil.
Cartouche vol van hoop omarmde de Sibill',
En willende aan elkeen naar plicht voldoening geeven,
Steekt hy zyn hand, die van den handschoen was ont-
heeven.

E 3

Fluks

Fluks in zyn goudbeursje, en hy zegt, schoonmoër,
welaan,

Ontfang deez' dubbele Pistool; Het wyfontdaan
Door zulk een groote gift sprong luchtig op, in 't sprin-
gen.

Ontglipt haar 't eene been; zy kon zich niet bedwingen,
Maar viel op de aarde neër; wanneer Cartouche iets zag
Dat hem verschrikk'lyk scheen, en ik niet melden mag.

Terwyl vertrok den Held, en liet het besje droomen.
Hy klom de trap weër op, en is in 't licht gekoomen.

Zyn oogen wierden straks verbystert door den gloet

Van 't sterke licht; Terwyl de Godspreek zyn gemoed,
Verheugde, om 't spellen van zyn noodlot, zo verheven.
Toen heeft Cartouche zich weër by zyn volk begeven,
Verheugd door zyne komst, en t'eenemaal ontfeld
Om 't lang vermiffen van hun hoofd en dapp'ren held.

Want wierd door 't lot aan hen hun zamenkomst beno-
men,

Zy wiffen by elkaar geduurig weër te komen
Op de een of de and're plaats: 't was op die plaats juist
dat

Ze elkanderen vonden. Elk in iever moe noch mat,
Verwelkoomde en omhelsde en streelde bly van zinnen
Hun wakker opperhoofd, die zy om stryd beminnen.
Men praatte inmiddels van veel zaaken, en men trat
Ter Tafel, daar men vry en vrank, en vrolyk at.

HET AGTSTE BOEK.

CArtouche, die zich voeld' hoe langs hoe meerder
noopen,

Door liefde tot den buit, en wiff dat het verlopen
Van slechts een oogenblik des tyds zeer schad'lyk viel,
Vond zich op zek'ren dag, waar op men Hoogtyd hiel,
Steeds werkzaam zynde, en vol van iever, om de zakken
Van veel' naauwkeurige toekykers, aan te pakken,
In zek're plaats der Stad van 't wydberucht Parys.

Als hy nu bezig was naar zyn gewoone wyz',
Ontdekt' hy eensklaps een verspieder, die zyn oogen
Op hem gevestigd hield: hy valt naar zyn vermoogen
Aan 't lopen, d'ander volgt hem na van straat tot straat.

In 't einde komenze aan een zek'ren hoek: hier staat
Cartouche stil, terwyl hy gloeid van felle tooren,
En klopt d'armzalige verklikker om zyn ooren.

Men gaf op staande voet de wacht hier kennis van.
Ha! ha! myn Heeren! gints vermoort men wis een
man.

Men antwoordde: ik vermag hier niet van daan te trek-
ken,

En wyl 't myn Heer betaamt myn leidsman te verstrekk-
ken

Zal ik voor hem niet gaan. Ik zal waarachtig niet,
Zei d'ander: neen gewis: ik brengme in geen verdriet,
Om zonder 't hoogst bevel myn standplaats te begeven:
Hy redde, zo hy kan, door 't loopen slechts zyn leven:
Maar zeg het aan myn Heer, veel jaariger dan ik,
Die voor het sterven heb natuurlyke schrik;
Indien hy lust heeft, door een steek de dood te smaken,
Ik mag 't wel lyden, maar my kan zulks niet vermaken.
Nooit zag men my gezet, nooit was ik in de weër,
Om de yd'le stappen vanden zulken, die steeds de eor

Welk zelden voordeel geeft, bedoelen, naar te volgen.

Inmiddels schreeuwde de verklikker als verholgen.
Het volk schiet vlytig toe, en vind hem op den grond.
Cartouche, denkende aan zyn redding, vloog terstont
Een trap op: en hy zet, om dus 't gevaar te ontduiken,
Een groote pruik op (want hy had gedurig pruiken
In voorraad in zyn zak) en gaat zeer wel te vreên,
Nu hy onkenbaar was, door al de wachten heen.

Wen hy, op zek'ren tyd, met iemand van den zy-
nen

Een kleerverkooper, in de straat der Gobelynen,
Met vrede praatte en dronk; ziet hy een groot getal
Van Luizevangers hem genaaken: hy, hoe pal
En dappermoedig hy ook stond, in veel gevaaren,
Wierd bleek en ongedaan, en kon zich pas bedaaren:
Maar zyn voorzichtigheid herroepende, zei hy:
'k Wil u iets zeggen als een vriend: hier zeer naar by
Heb 'k een byeenkoomst, die 'k de liefde dank moet
weeten:

Maar om de knechts, door een nieuwsgier'gen geest
bezeten,

Geen stof te gaeven om te snappen, van myn min;
Want dat zoet juffertje het doelwit van myn zin
Woond juist hier boven; laat ons voor wat oogenblik-
ken

Verwisselen van kleet: myn kleet mogt my verklikken;
't Is fraai: ai trek het aan. De snyder leend hem 't oor.
Zy ruilen kleet voor kleet. Cartouche neemt zyn
spoor,

En klimt, aldus vermomd de trap af naar beneden,
En vliegt de herberg uit, verdubb'lende zyn schreeden,
En juist op eenen tyd, wanneer hem iemand vroeg:
Myn goede vriend; ai zeg, onthoud zig in die kroeg
Geen man, met een paruik op 't hoofd, en roode kleeren?
Hy zit te drinken in die kamer waarde Heeren,

Was

Beme Chant. het Aotste Boek.

Was 't antwoord, (1) *enter op*: Cartouche rende heen
 Verkoos het haaze pad, en spoed zich ongemeen,
 Terwyl hy d'armen hals liet blyven in de pekcl.
 De Luizevangers en de Dienaars die den rekel
 Gelyk zy waanden, nu vermeest'ren zouden, spoên
 Zich voort naar boven, om de rest van 't werk te doen:
 Daar koomt men, en men vat de snyder by zyn lurven,
 Nu reeds op 't tipje zynde, om in zyn Broek te turven.
 Ha! ha! myn vroomen man; wy kreegen u dan vat,
 Stel nu uw list te werk, en kies weêr 't haazepad.
 Men bind hem aanstonds vast: men knevelde zyn handen.
 Men voert hem in triumph, maar liever tot hun schanden.
 Men sleept hem op een wyz', die zeer onzacht was, voort.
 De Dienaars, hebbende hem end'lyk opgespoort,
 Naar hunne waan, dien zy zo lang vergeefs besprongen,
 Treên stout en moedig aan, als ylinks hondert tongen
 Zich hooren lieten op deez' toon: wat gaat u aan,
 Myn vrienden? zagjes wat: zie voor u: laat u raân:
 Wy kennen deezen Heer: Het is een man met eeren;
 Een burger deezer stadt, doch in den schelm zyn kleêren:
 Wy kennen, hoofd voor hoofd, hem voor dien, die hy is:
 De rechte knaap is u ontvloogen, Ja gewis.
 De droes (liet eene van de Dienaars zich toen hooren)
 Speelde ons de knevel weêr een pots gelyk te vooren?
 Ja zei hier d'ander op: dat zou wel konnen zyn;
 Want dien kaasjaager is de drommel zelfs te fyn.
 De kleerverkooper, die wel gilte hoe 't moest wezen,
 Zei fluks; hoe heeft de schurk, die gansch Parys doet vrezén,
 Dan zo veel naamen? Ik verwonder my nu niet
 Om zyn ontsteltenis: hy heeft, gelyk ge ziet,
 Myn kleed geleent, om zich te redden door het vluchten;
 My zeggende, hoe hy van lout're min moest zuchten,
 Om zeker Juffertje, dat hem te woord zou staan,

E 5

En

(1) *Enteren is Klimmen.*

En 't geen hy dus verkleed eens wou bezoeken gaan:
Maar zonder u zoude ik myn wacht nog moeten houwen.
Zo ik den schelm betrap, ik zweer het zal hem rouwen.
Wy zien ons beide dan bedroogen (zei toen weer
Den Dienaar) maar ik vraag inmiddels aan myn Heer
Verschooning? dat is niets zei d'ander; wat t de pokken
Ontruften u: gy schynt myn Heer met my te jokken.
De wyfste mensch kan licht een ongeluk begaan.

Cartouche ging vast voort, en lachte dat het aan
Zyn hart en zinnen ging, als een' van zyne bende
Hem op de zy schoot, dien hy als zwaardvegerkende.
Ik moet myn winkel fluks verlaten! ach! myn Stant
Is veel te ellendig om ze meer te dulden; want
Myn schuldenaars, myn Heer, doen dag op dag, my
plaagen.

Dus sprak hy Goede vriend, wil alle uw vrees verjagen,
Zei voort Cartouche, en slaap, myn arme hals, gerust.
Ga heen slechts: door myn list, die strak u werd bewuft,
Word alle uw zwarigheid en onheil u benomen.
Doet uw schulde scher van deez' avond by u komen;
Verzoek hen altemaal by u ten eeten, maat:
Schaf hen zeer rykelyk op, gezoden en gebrat.
Hy deed dit: ieder kwam: men zette zich om te eeten.
Elk deed zyn best zo wel in 't zuipen als in 't vreeten.
Na dat de maaltijd was geeindigt, rees terstont
Cartouche van zyn plaats: hy keek het haartje eens ront,
En overdenkend' hoe zyn voorneem best zou lukken,
Haald uit zyn zak een beurs gevuld met goude stukken,
Geeft aan de schuldenaars van zynen vriend elks geld,
En neemt elks rekening terstond in zyn geweld.
Toen dit gedaan was zei hy fluks: staat toe myn Heeren,
Dat ik, wyl 't is myn tyd, moog naar myn huis toe keeren.
Hy neemt zyn affcheid, en hy wenscht elk goeden nacht:
Hy gaat, en voegt zich by zyn bende die hem wacht:

In-

Inmiddels nu elk een betaaling had bekoomen,
Wist niemant zyner vreugde en blydschap in te toomen.
Men dronk 'er braaf op aan, en Bacchus kreeg zyn deel.
Elk joeg al lachende den wyu braaf door de keel.
Toen 't middernacht was, en de klok had twaalf geslagen,
Stont elk van tafel, om zyn last naar huis te dragen.
Men klimt beneden, gaat de deur uit met veel spoed,
Wanneer Cartouche met zyn bende hen ontmoet,
En alles afneemt, dat die Bacchushelden droegen.

Omtrent die tyd gaf hem de min wat ongenoegen.
Ik schryf die zotheid aan zyn jaren toe. Hy wierd
Op zek're slimme pry, zeer zedig, gemaniert,
Beleeft, wel opgebracht, en hoflyk, in zyn zinnen
Getroffen door de min: de Held moest weer beminnen.
Zy liep van dag tot dag de kerken in en uit.
De buuren noemden die bekoorelyke spruit
Het gryse zustersje. Haar kleeding was zeer zedig,
Des Zondags gingze in 't zwart, en nimmer was ze ledig,
Maar altoos werkzaam. Maar zyn eerste meid rook lont,
Ontdekte aan haar vriendin, die Anna hiet, terstond
Haar Liefde: op zek'ren tyd liet zy zich aldus hooren:
Myn waarde hartvriendin, helaas! ik ben verlooren,
De staat waar in ik ben, zal me aan myn zinnen gaan.
'k Kan zonder moeite, zulk een schelmstuk niet verstaan.
Helaas! vriendin, kunt gy zo snood een zaak geloven?
Cartouche wil my van zyn liefde en gunst beroven.
De ontrouwel ach! ik bezwyk. Cartouche! hoe! wat 's dit
Zei d'and're: haat hy u, dus lang zyn liefdens wit?
O ja Cartouche, na zo veel gezworene Eeden,
Verlaat een min, by hem zo lang een tyd beleden.
Een zek're Lichtekooy, heeft hem betovert, door
Een morsig afchgat, dat hy in myn plaats verkoor,
Door een kaal kleutertje, dat noch voor weinig dagen
Geen schoenen ryk was, zag ik my dien schurk ontjagen!

De

De booswigt en verraâr bemind haar zonderling.
 Hy onderhoud haar en hy geeft haar alle ding.
 Trouwlooze schelm! ô hoofd der eerelooſte ſchurken!
 Die 'k waardig ken den haat der allerwreedſte Turken!
 Ach! ik deed alles, ik waagde alles, om uw zin
 Te ſtreelen; ik heb ſchaamte en eer, aan uwe min
 Geoffert, ſnoode guit: *Zie hier nu ondertuffchen*
Het loon voor al myn gunſt, myn ſtrooken, ſtreelen, kuffen.
 'k Beken myn zuſter zyn belediging is wreet:
 Doch, naar myn raad is 't beſt, dat gy dien ſchurk vergeet.
Zo ik Cartouche zou vergeeten? groote Goden!
Zou dan myn laffe ziel, tot blydſchap van dien ſnooden
Van dien Cartouche, voên een ſchandelyke drijft?
 Neen: neen: ik dank de Goôn voor zulk een ſnoode gift.
 Cartouche hebbe nooit op myn gemoed vermogen.
 Ik wil hem haaten, en hem nimmer voor myn oogen
 Meer zien, die onverlaat! hy voele alom myn ſpyt,
 En ſmaak de ſlagen van een doodelyk verwyrt,
 Voor eeuwig en altoos: hy kruip' vergeefs langs de aarde
 Voor myne voeten neer, dien bed'laar zonder waarde...
 Maar zo hy nochtans kwam? ... Neen, neen, verra-
 der, neen.
 Denk nooit dat uw berouw, uw ſmeeken, noch geweên,
 Myn onbewegelyk gemoed zal kunnen raaken.
 Nooit zal ik mynen haat, die ik u draag, verzaaken.
 Gy zyt alleenlyk goed op dat men u verbrand',
 Verzuip', verpletter, of breng' door een ſtrop van kant.
 Maar ſtaaken wy zyn naam zo menigwerf te noemen,
 Een naam, wiens heugenis wy eeuwig moeten doemen.
 My dunkt ik heb te lang, te veel gecartouch'feert.
 Laat ons'er ſlechts niet meer aan denken, eer 't ons deert.
 Een nieuwen Minnevlam doe ons veel eerder blaaken.
 Dit 's beſte middel, om aan onze wraak te raaken,
 En de ongetrouwe ſchelm zyn ſtraf te ſchenken. Ach!
 Wat

Wat was ik dwaas? helaas! onnoz'le! welk een ſlag?
 Cartouche inmiddels, ſmaakt de vruchten zynér liefde,
 By zyn nieuw Venusje, wier ſchoon zyn boezem griede:
 Dat gryſe zuſtertje nam hem zo in, dat hy,
 De ſpys en drank vergat, in 't zoet der minnery.
 Op zek'ren avond zag hy haaft zyn onheil dagen.
 De knevel, die hy eens zo braaf had afgeſlagen,
 Voedde in zyn hart de luſt tot wraak van uur, tot uur.
 Hy ging hem vlytig na, en zag, by avontuur
 Hem ſluipen in het huis van 't meisje, dat hy minde.
 Ha! zei hy in zich zelfs: 't is hier dat ik u vinde?
 Daar op, verrukt door vrenge en blydſchap, vliegt hy
 heen,
 En maakt dit fraaye nieuws verſcheiden lui gemeen,
 Verzaamt een groote troep, en doet het huis bezetten,
 Door wachts om de uirgang aan Cartouche te beletten.
 Een zeer kleen meisje, dat een kan had in haar hand,
 Die ze uit een herberg had gehaald: Ziet in dien ſtant
 Hoe men haar volgt tot op de hielen: zy, aan 't rekken,
 Liep ſluks, om 't lieve paar, al 't geen zy zag, te ont-
 dekken.
 Ô Welk een zwaaren ſlag! hoe was elkeen verbaaft;
 Cartouche klauterde op dit ſlegte nieuws, wel haaft
 De trap op, en hy vliegt zeer ſchielyk op de folder.
 Hy trekt zyn kled'ren uit, doet aan een led'ren kolder,
 Dien hy daar vond, en maakt een muts van een Servet.
 De dienaars, om hem wis te krygen in het net
 Gaan zonder veel geraas de trappen op: zy zeiden
 Toen zagtjes tot elkaar: wy zullen nu niet ſcheiden,
 Voor dat wy hebben in ons magt dien grooten guit.
 Schept moet myn vrienden: hy raakt hier zo licht niet
 uit.
 Men nad're hem maar zegt, en my 't gekraak der trappen,
 Op dat hy ons niet hoor', zo kan 't niet ontsnappen.
 Hy

Hy 's op de folder die 'k de derde in hoogte schat.
 Cartouche, komende weërom van boven, trat
 De Dienaars in 't gemoet. Toen ging hy na beneden,
 En zo de deur uit. Zy, die hem zien buiten treden
 Bewaarende het huis op dat hy 't niet ontkoom',
 Treên toe, en vragen hem hoewel hun hart door schroom
 En angst vast beefde: is schurk Cartouche niet gekregen?
 Cartouche, nooit in nood, om dapperheid, verlegen,
 Beet hen in 't oor, en zeide: ô neen! 't heeft nog geen
 nood,

En haalende, uit zyn broek, twee zakpistolen, schoot
 Die af, en is geïyk een pyl met kracht bewoogen
 Door zyn bestierder, fluks uit hun gezicht gevloogen.
 Intusschen zigt elkeen in huis zo veel hy kon:
 Maar niemand vond hem toen: Het opperhoofd begon
 Te vloeken, en hy zei: 'k word razende van tooren!
 De schurk is 't weer ontvlugt! onze arbeid is verlooren!
 Hoe of dien snooden schelm het nu ontkomen is?

Ik dacht de vogel op het nest te vatten. Wis

Ellendige, die al de drommels moeten plagen,
 Gy gaaft ons schoon berigt: maar zo gy, in agt dagen,
 De stoutheid hebt, om my te komen in 't gezicht,
 Zal ik met knusflook u onthaalen, die zeer licht
 De honden slerven doet. Wil u van hier begeven.
 Den armen hals gaat weg, terwyl zyn beenen beven.

Cartouche aan d'and're kant liep vast straat op straat
 neêr.

In 't ende vrezende, de ontstelde wachts niet meer,
 Rust hy een weiniig uit, vermoeid door dus te rekken.
 Toen kwam aan zyn gezicht zich eenen man ontdekken.
 Straks zei hy in zich zelfs: dît buitenkansje is goed!
 Hy schiet hem op de zy. Dien armen dronken bloed
 Vernam hem, en hy liet zich op deez' wyze horen:
 Ho! La Fontaine. Zeg wat weg hebt gy gekooren?

Gy

Gy ziet hier voor uw oog, een man wel opgebragt,
 Die, om zyn snaakfen geeft door elk zeer word geägt.
 Ben ik noch verre van myn wooning! naar het zeggen
 Van 't volk, zo zou de weg alom vol balken leggen?
 Ai! ondersteunt me wat, myn vriend! het valt my zwaar
 Alleen te lopen; en de weg is vol gevaar.
 Wy gingen (zegt myn snaak, slechts om dien held te
 doeken)

Al t' zaamen uit uw huis, alleen om u te zoeken,
 Mevrouw, uw gemalia is om u afscheid kwaad.
 Koom voort, die arme vrouw word licht'lyk t'ende raad.
 Hy neemt hem onder d'arm, en leid hem in een straatje
 Of gangetje, en hy zei: hier is uw kamer, maatje;
 En op een ted're wyz' zet hy dien flokkaart neêr,
 Ontkleed, en neemd zyn geld hem af, en legt dien Heer
 Beneden aan de trap, op de aarde om daar te slapen.
 Kom aan, 't word tyd (zei hy) om hier uw rust te rapen.
 Toen speelde hy voorts krik krak, als of hy de gordyn
 Toehaalde, en ging zyn's weegs; den ander door den schyn
 En door den drank misleid, begon zeer fraai te droomen;
 Hoe hy ontwaakte is tot myn kennis nooit gekoomen.

Cartouche maakte zich ontzachelyk, dag aan dag,
 En, door zyn volk verzeld, deed hy vast slag op slag,
 Vervullende de stad, met moorden, steelen, rooven.
 Men zet zyn lyf op prys, op dat men 't koom te boven.
 Een man, die ik verzwyg', een achtbaar rechter, doet
 De wakk're Schout Huran ontbieden: met veel spoet
 Koomt hy terstont by hem: zo haast hy hem ziet koomen,
 Heeft hy het polsen van zyn hart dus ondernomen.

Huron, *hebt gy walmoed?* hy antwoorde: *aan elk een,*
 Behalven u, maakte ik dien door de dood gemeen.
 Hoe werd myn ziel gestreeld door zulk een ed'len tooren
 (Hervatte d'ander weêr) wel aan! wil na my hooren.
 Gebruik geweer, bekwaam tot vechten en tot slaan.

De

De Gres is dood, en 't rot der dieven groeit vast aan:
 Vervul, vervul zyn plaats, en maakt dat wy u kennen.
Was eer de Gres gewoon, langs 't heldenspoor te rennen
Ik doe zulks in myn tyd. En deez' onzachlyke arm
Neem al de Franken † in zyn hoede en zyn bescherm.
 Elk die de kracht gevoeld van myn gevreesde slagen,
 Ziet op dat oogenblik zich zelfs de geest ontjagen.
 Sa! luttig, rep u wat. Ik zegge aan u niets meer.
 Doe slechts een vangst, die met een eeuwigdurende eer,
 By 't nageslacht, uw naam zal zeg'nen en bekroonen.
Doch buiten dit, myn vriend, om u myn hart te toonen.
En door geen vleytaal u te paayen, weet, dat ik
Aan u een Man geev' te bevechten, die de Schrik
Van ieder is, voor wien haast alle menschen vreezen:
 Meer als de Dienaars en verklikkers ooit voor deezē
 Hun vyanden, die hem afroschten. 't Is... Ik bid
 (Zei d'ander) dat ge 't zegt: noem my zyn naam:
 wat 's dit?

Hoe aarselt gy? ò neen, liet zich weer d'ander hooren,
 Het is Cartouche, Hoe! Cartouche? die's myn tooren
 Onwaardig. 'k Bid dat gy myn red'nen niet weerleid;
 Want ieder die hem kent, verheft zyn dapperheid.
 Maar deez' is 't welke uw hart, grootmoedig en verheven,
 De waare blyken van een helden aart moet geven.
Ga toon nu dapperheid aan een laatsdunkend man,
 Stel alles wat gy kunt in 't werk, op datge u van
 Dien Held verzek'ren moogt. Wil d'aanslag onderwinden,
 Treed in de loopbaan van de Faam, om roem te vinden,
 En denk op alles wel, doch boven alles, dat
 Vyf duizent Guldens, aan het einde van het pat
 Der Eer te winnen zyn. De hoop tot winst, zei d'ander
 Is 't niet, datme aanvoert: neen: dat maakt de zotten
 schrande.

Maar

† Franken zyn de Ratelwachts of Nachtwachts.

Maar een veel ed'ler vuur is 't dat myn zinnen port.
 Ik moet bekennen, dat myn ziel gedreeven word
Door een veel fraaijer gloed, om tegen 't hoofd der boeven,
Myn dappermoedigheid en krachten te beproeven.
 Gy, zend my naar hem toe, ik ben die 't u verzoek.
 Cartouche hebbe een hart, dat dapper is en kloek,
 Een groote ziel, een geest, ver boven elk verheven:
 Maar schoon hy kon uw moed en kracht te boven stree-

ven
 Held Alexander, of Pompejus, of de roem
 Van Romens Cæsar, die ik steeds met eerbied noem;
 Nochtans wierd hy door my in 't oorlogs perk verflagen
 En 'k zou, hem sleepende gebonden aan myn wagen,
 In volle zegepraal u lev'ren in uw hand.

Hy neemt zyn afscheid, en ontmoete in deezē stant,
 In 't uitgaan, L' Eveillé, zyn vriend voor lange dagen,
 En heeft al wand'lend' hem zyn aanslag voorgedraagen
 En sprak: ik ga, myn vriend, een vyand, die altyd
Bynaar onwrikbaar is, bespringen, in een stryd.
Heb ik maar tyds genoeg, aan hart zal 't my niet faalen.
Myn ziel, die op 't gerucht zyns naams gestaag moest smalen,
Heeft reeds te lang naar 't uur van dit geluk gewagt.
 O Ja: dien trotsen smaake, in weinig tyds, myn kracht
 'k Zal dien aanvaller, hoe verwaand hy zy, bespringen,
 En door den opslag van myn oogen slechts bedwingen.
 'k Ben dien vermeet'len, dien kloekmoedigen of eer
 Dien onverzaagden Held, die hem zal gaen te keer;
 Nochtans kon d' uitslag my zeer lichtelyk mislyden.
 Maar wie is machtig om den Hemel te bestryden?
 Wie kan de slagen van het noodlot tegenstaan?
 Indien ik, door zyn arm, al moet ten grave gaan,
 De eer van deez' keuze blaast me een hoogheid in, naar
 reden.

Wel aan! 'tis tyd, om 't spoor der glorie te betreden.
 Betoonenwe onzen moed. Wanneer het hoog gezag.

E

Der

*Der Goden schynt verdeelt, laat ons dan deez' dag,
Besliffen, waar van zy geen oordeel durven geeven.
Laat ons dien Sacripant opfoeken, en doen sneeven.
Dat hy, door my, den naam van een onvatb'ren miss'.
De bochtige trompet, wier stem zo heerlyk is,
Verbreidde in de eer der stad des aardryks, myne daden
De roem der helden waard, en alle lauwerbladen.*

*Ik prys uw groote ziel, en keur uw kloekheid goed.
Maar weet gy wel wat ramp ons volgt, als men dit doet?
Zei d'ander: licht dat wy een kwaade reek'ning maaken.
Cartouche is wis een dier, niet lichtelyk te naaken.
In 't kort: denk op 't gevolgt als men hem klampe aan
boort*

*Hy is gevaarlyk, en... Den ander neemt het woord
En zegt: ik denk'er aan; en breng 't vaak in gedach-
ten;*

*Ja meerder licht, dangy, of iemand, zou verwachten.
Bedenk, sprak L' Eveillé, ô Broeder! aan dien dag
Toen hy u, Diender zynde, al toebragt slag op slag,
Wat al bloedbaden richt' hy aan, door zwaare stooten,
Op onz' verflag'ne en beroemde medgenooten!
O Hemel! hoe veel bloed... Maar hoe! was 's dit, myn
Heer?*

*Ik zie uw weezen vast verand'ren meer, en meer.
't Is waar, gy hebt myn haat, hoe groot het is, doen
schrikken:*

*Maar ik verdubbel nu myn moed alle oogeblikken.
Wel aan! men leen niet meer de zwakheid ons gehoor.
Het blind Fortuin volgt steeds de blinden moet op 't
spoor.*

HET

HET NEGENDE BOEK.

CArtouche, wel bericht, dat men hem voor kost
koomen.

*Heeft tot zyn veiligheid, fluks zyn besluit genomen,
Hy stelt dan vast om uyt zyn Vaderland te gaan.
Der oom van Jan Shepard, berucht door al zyn daân,
Had voor hem lang genoopt om Eng'land te beschou-
wen.*

*Hy kon niet langer zyn nieuwsgierigheid wéérhouwen.
Wyl hy gelegenheid daar toe verkreeg, zo maekt
Hy zo veel spoet dat hy ten eersten sloop geraakt.
De wakk're Balagny, de bloem van all' zyn helden!
Ging maar alleen met hem. Hy voer de vloeb're velden
Met zynen halsvriend langs: na dat hy alles, wat
Hy voor het waardigste van zyn geheimen schat,
Aan de Allersnedigste der benden had bevolen.
Den Held kwam spoedig op den Theemsstroom zonder
doolen.*

*Digt by de Hoofdstad van 't beroemde Brittenland
Ontdekt hy eenen man, van een bekwamen stant.
Zy sloegen op elkaar, als waarenze opgetoogen
Door veel verwondering, hunn' zwarte gloeiende
oogen.*

*Hun hart zei stil tot hen: dat is hy, dat 's gewis.
Dien Hercules, dien held, die onverwinlyk is!
Uw tegenstreever, Om zyn moed by elk verheven!
(Men had dien Engelsman voor langen tyd gegeeven
Het nette denkbeeld van zyn weêrga; want zyn Naam
Was door gansch Engeland reeds kenbaar door de
Faam;*

*En in wat plaats is toch de glorie zyner daaden
Niet doorgedrongen? Wie ontkent zyn lauwerblâden!)*

F 2

El.

Elkaar omhelzende op dit voorgevoelen , kufft
 D'een , d'ander hondertwerf : elk boet zyn graagen luft
 Om bly zyn armen om des anders hals te hechten :
 Weeft welkoom ; Held , bekwaam om alles te beveeh-
 ten !

Ik groet myn medgezel : ik groet u hondertmaal.
 Dus minlyk , en zo fraai , en heufch was elks onthaal.
 De blydfchap , zweevende hen beide door hunne ad'ren
 Wou zelfs de toppen van , hunn' vingers fchielyk nad'-
 ren.

Dat Vrankryk nu voortaan voor Eng'land buige en
 zwicht'

(Zei ftraks Cartouche) *door dit onwaardeerbaar licht !*
 O heilryk Landschap ! gy moogt vry en veilig boogen
 Op d' allergrootften Held , wien 't aardtryk kan beöo-
 gen !

Een Held , die door den roem van zyne daân , zich haaft
 Zal in den kring zien van de halve Goôn geplaaft.

Hier op liet zich terftond den Engelanden hooren ,
 Ten blyk dat hy by hem geen achtting had verlooren :
 Zo London Shepards heeft , onfterfelyk door hun geeft ,
 Parys is nimmer van Cartouches vry geweest.

Maar gaan we : ik wil myn vriend naar zyn waardy ont-
 haalen.

Men wandeld. Shepard brengtze in een der fchoonfte
 Zaaln

Zyns huys , alwaar hy hen toont preuven van zyn gunft.

Hy leerd hen al 't geheim der ftrecken zyner kunft.

Die redevoering houd hen vast met fterke banden.

Maar Held Cartouche deed zy krachtig watertanden ,

Tot in zyn hart verheugt om zulk een onderhoud.

Ik zal met deerenis , al word ik noch zo oud.

(Zei hy) dit leeven , en zyn zoetigheden derven ,

Nu ik 't gezicht van zulk een meefter mogt verwerven.

'k Ben by u meerder niets dan een gering fcholier.

Maar

Maar wie , die geeft bezit , en van een zelfde vier
 Zyn zinnen voeld gezengt , zal onder u niet leeren ,
 Al wat zyn kennis en zyn oordeel moet vermeeren ?
 Uw leffen worden steeds door my met vlyt betracht.
 Ik zal (een klaare blyk hoe groot Cartouche u acht)
 U poogen in de konft volmaakt'lyk te evenaaren ,
 En flagen doen , die elk verwond'ring zullen baaren ,
 En wier gerucht wei haaft in London word gehoord ,
 Gerucht , dat nimmer word door dood noch tyd ge-
 fmoord.

Toen hebben zy elkaâr voor eeuwig trouw gefwooren.
 Zo ik u ooit (liet zich Cartouche weder hooren)

In 't Franfche Ryk mag zien , zult gy my welkoom zyn
 En ik onthaale u dan op d' allerbesten wyn.

Cartouche inmiddels , door zyn leer zugt aangedreven ,
 Wierd dag'lyks les op les door Jan Shepard gegeven.

De Zon had vyftien werf haar dagreis afgedaan ,
 En dook juist zo veelmaal in vader Oceaan ,
 Als zy in Engeland by Shepard zich vermaakten.
 De wakk're Balagny , wien hart en zinnen haakten
 Om zeker stukje Lands , 't geen hy als Heer bezat ,
 Gelegen aan de Seine , ontrent de kleene stad
 Van Bar te zien , wyl hy daar van fints veele jaaren
 Geen inkoomft zag , befloot 'er fluks naar toe te varen ,
 Om daar den Herfstyd te verflyten met zyn vriend.
 Zy maakten alles klaar wat tot die reis hen dind ,
 En dienftig weezen kon , Zy neemen van den ander
 Den ed'len Shepard voort hun afscheid ; doen elkander
 Den eed van vriendschap , en vervolgens gaan ze aan
 boort.

Door 't aangename weêr wierd zyn verftand bekoort.
 Toen hy zich t'scheep bevont met d'eelfte zyner vrin-
 den.

Men zeilde een langen tyd met zagte voordewinden.

De Lucht was helder, en het vochtig Zeeveld glat.
Maar end'lyk leev'ren hen de winden, losgepat,
En als geborsten uit heur kerker, honderd slagen,
Die 't Schip nu naar den grond dan naar dewolken jaagen.

De Zee liet aan elks oog haar ingewanden zien.
D'ontzachelyk' Oosten wind kwam snel op wicken vliên,
De Noorden wind verwekte alom veel hagelbuyen,
Met dezen paarden zich den wind van 't vochtig zuyen,
Die meer der stormen dan alle and're winden teelt,
Wanneer hy, ongetoomt met zyne krachten speelt.
Fluks doen zy 't gladdé azuur der waterachtige oorden
In rotzen, schuimende ver boven 't schip zyn boorden,
En Bergen, bruischende veel hooger dan zyn mast,
Verand'ren. Eindelyk vervoegen zy zich vast
Ineen, en dezen hoop van winden, aangestoven,
Verheft zich ylings in de lucht, en vormt daar boven,
Een dikke dwarrelwind, een vreesfelyke orkaan.

Zeer schielyk zien zy een gevreesden nacht ontstaan.
De zon verbergde zich terstont voor ieders oogen.
En 't ysselyk geluit des donders, aan gevlogen
Met ongemeenen vaart, en onweerstaamb're kracht.
Verdubbelde de schrik van d'opgekoomen nacht.
De regen, daalende uit de lucht met zwaare vlagen,
De hagelbuyen, en de klaterende slagen
Des Donders, mengden zich gelyk'lyk onder een.
De weêrlicht schitterende, in elks oogen ongemeen,
Deed onophoudelyk in elks gedachten jaagen
Het denkbeeld der gevreesde en afgebrooke dagen.
De Bootsgezel ontrust nu hem zyn konst begeest,
Vermeend in ieder golf, die om zyn lichaam zweeft,
De naare dood te zien. Het schip aan alle zyden
Besprongen, laat de hoop tot zyn behoud, ontglyden.
Daar was geen heilig, welk de Kerk van Rome vierd
Op 't spoor der Hoyd'nen, die niet aangeropen wierd.
Cartouche was verbaast: de vrees die hem verkrachte

Was

Was d'oorzaak dat den Held zich uitte in deeze klachte:
ô Gyn vrienden en gefellen, die voorheên;
Benevens my 't gevaar dorst onder d'oogen treên
Om heerelyker dood dan deze is, te behaalen!
Hoe groot is u geluk! hoe schoon uw zegepraalen;
'k Benyde aan u dit heil dat u te beurte viel.
Op een verheven wyz', die 'k steeds in waarde hiel,
Zaagt gy, grootmoedigen! geëindigt uwe dagen,
Maar ik, rampzalige! zie my alom belaaen,
Nu ik een speeltuig strekk' voor 't wisselvallig lot.
Het blind Fortuin, maakt al myn hoop en heil ten spot;
En myn verwachting gansch te leur: Al myn verlangen
Was altoos, om door 't lot een doot vol eer, te ontfangen.
Ik vrees de dood niet: neen: maar 'k wil alleen dat zy
Doorluchtig is: die dood zet Helden luister by.
Al wat de dapperheid kan ongelukkig maaken
Is als men zonder stryd den veegen geest moet braaken.
Moet ik de visch, ôsmaad! dan strekken tot een aas?

Na hy deez' redenen, doorspekt met geen helaas,
Noch ach, had voortgebracht, bedaard hy in zyn zinnen:
Zyn hart bereid zich om zyn grootheid weêr te winnen.
Hy maakt zyn Testament, en zich daar op gereed,
Om moedig te ondergaan al wat het noodlot deed.
Maar mynen held zyn tyt was toen nog niet verschenen.
De wolken waren na een korte poos verdwenen.
De storm hield schielyk op: de lucht was straks bedaart.
De wind verbryz'lende de schepen met 'er vaart
Verzagt zyn adem fluks. De stilte, nu gereder
Dan eertyds, toont zich op de waterwaereld weder,
En jaagt de bleeke schrik van ieders aangezicht.
De donk're wolk verdwynt; de lucht word klaar en licht,
En dekt zich wederom met haare azuurre kleeren.

De Reizigers, die al hun kommer zien verkeeren
In een gewenschten staat, nu van 't gevaar bevryd,
Betoonen wel gemoed haar blyschap als om stryd.
Men krygt in 't ende land. En onz' twee goede vrienden

F 4

Be-

Begeeven zich naar Bar, om daar hun hoop te vinden.

Zy waren naauwlyks daar, of een jong meisje koopt
Hen tegen, en zy riep, door vreugd als overstroomt,
Terwyl zy held Cartouche is om de hals gevloogen:
ô Godn! zyt gy myn broêr die ik hier koom beoogen?
Kom ga met my, verruk uw moeder door de vreugd.
Helaas! gedurende tien jaaren, die haar heugt
En eeuwig heugen zal, was zy om u verlegen.
Maar end'lyk koopt gy weêr! ô hemel, welk een zegen!
Doch zie, daar is zy zelf! myn moeder lief! beschouw
Myn waarde broeder hier: Daar is hy. De arme vrouw
Vroeg aanfonds, wie! myn Zoon? ai, zou het waar-
heid weezen,

Myn Dochter? ja hy is 't! nu is myn smert geneezen.
Ik zie de hoop en trooft van myn geslacht dan weêr!
'k Omhelze u endelyk, myn kind, myn hoop, en eer,
Myn waarde Liev'ling en het steunzel myner jaaren,
Myn lieve Bourguignon, de kroon van myne hairen!
Cartouche, vrezende dat men hem kennen zou,
Antwoorde niets op all' de red'nen van de vrouw.
Zy brengt hem end'lyk t'huis, wel nu (liet zy zig horen)
Wel nu myn Zoon, die my van daag weêr wierd ge-
boren,

Verhaalme inmiddels eens, al 't geen gy hebt gedaan,
Wat u al overkwam, en gy hebt uitgestaan?
Brenge gy Meerkatten mede en schoone papegayen,
Geen Baviaanen, en zeer fraaye bonte kraayen,
En 't geen noch beter is, en daar elk een van houd
Geen paerlen, eel gesteente, of boven al, goed goud?

De Helt, nu voor de Zoon van Bourguignon genomen
Dacht by zich zelfs: ik tragt deez' oude voor te komen,
Wier Zoon ik wel gelyk, die noch in Peru is.
Ha! denkt hy in zyn hart, ik was een gek, gewis
Zo ik dit vetje liet door acht'loosheid verzwinden.
Wie zou in één dozyn 'er veertien konnen vinden?
Doen wy 'er voordeel mede; en strak hief hy dus aan:

Myn

9eme Chant. het Negende Boek.

Myn moeder in de plaats, van waar ik koom van daan,
 Kwam ik veel rykdom, door myn zorg en vlyt vergaren
 Ik had veel eel gefteente en goude en zilv're baaren.
 Veel Papegaayen en parkietjes, schoon van kleur,
 Veel Baviaan en meerkatten, mild van geur,
 Met deeze goederen, van 't gunstig lot ontfangen
 Kwam ik met vreugd te rugge, en blaakte door verlan-
 gen,

Om hier ter plaats te zyn, staatmakende, dat wy
 Dit deelen zouden met ons dryen, vrank en vry,
 Wanneer ik 't alles door een schipbreuk heb verlooren.

Hoe (zeid zy) had het lot u zulk een ramp beschoren,
 En stelde dat uw hoop te leur? maar myn geluk
 Dat ik u end'lyk zie, vernietige al myn druk.
 Zyt maar getroost, myn kind, en wil my nooit begeeven;
 Blyft hier met uwen vriend, en wil slegts vrolyk leeven.
 Dit deed de snaak, hy at en dronk naar zynen lust,
 En lei tot 's middags op zyn slaapstee ganfch geruft.

Belagny ging terwyl zyn landgoed eens bezoeken,
 Waar van een prokureur, die hem lang wist te doeken,
 De rente vast ontfing, en leefde vry en bly,
 Maar ondanks zynen aart, wel wetende dat hy,
 Den eig' naar vroeg, of laat eens moest te vreden stellen,
 Doet hem een weinig gelds, op goede rek'ning, tellen.
 Balagny, onderricht van d'inborst van die man,
 Zeid ja op alles: neemt al wat hy krygen kan,
 En volgt geheel zyn zin. Al wat men kan bekomen
 Van kwaa betalers word voor zuiv're winst genomen.

Hy kwam weêr spoedig by zyn opperhoofd, die vast
 De ganfchen dag door vreet, en zuipt, en slempt, en braft.
 Hy sliiep zeer laat gelyk een monnik, schuw voor 't
 werken.

En in het kort wierd hy zo vet geyk een verken.

Doch end'lyk baarde hem dit leeven leed en smart.
 De rust mishaagde hem: zyn al te werkzaamhart,
 Kon zonder bezigheid niet in zyn boezem leeven.

Ook wierd zyn groote ziel tot zek're zaak gedreeven.
 Zyn volk aan d'and're kant, dat nu zyn schuilplaats
 had
 Ontdekt, schreef hem een brief, en nood hem in de stad.
 Hy kon'er, naar hun woord, nu zonder letzel komen,
 En had, noch voor den Raad, noch voor het volk, te
 schroomen,
 Dewyl hy reeds zo wel door d'een als d'ander lang
 Vergeeten was; Dat elk was om zyn afzyn bang,
 En zeer veel lyden moest, nu zonder zyn geboden,
 In't kort: dat ieder een zyn byzyn had van nooden.
 Door vier gezanten wierd dit alles hem berecht.

Gy, die my het belang myn's volks hebt voorgelegt,
 (Zei toen Cartouche) ei zet u neêr, en leen me uwe
 ooren.

Nooit kostge een boodschap my zo aangenaam, doen
 hooren.

'k Beraam een aanslag, waard aan myne dapperheid.
 Maar hoe! wat zegge ik? ze is voorlang al overleid.
 't Ontbrak my nooit aan moed, en schoon ik ben gevlo-
 den;

't Geluk myns vyands heeft my deze vlucht geboden.
Maar is u al te wel myn levensloop bewust,
Dan dat gy denken zoud, dat ik my tot myn rust
En veiligheid dus lang voor ieder zagt te dekken.
 Hier wachte ik dat men my uit deeze rust zou trekken.
 Wel zyt dan niet bevreesd myn vrienden, dat myn jeugd
 Door een onwaardige lafhartigheid, de deugd
 De waare heldendeugd zal kluisieren in banden.
 Dit was een brandmerk voor myn naam in alle landen.
De kracht myns dapp'ren arms word in de rust gesnuikt.
 Wat zou de Heldenrei, die 'k altoos heb gebruikt
 In myne aanslagen, tot elks heil door my begonnen,
 My last'ren? zouden zy dit ooit vergeeten kunnen?
Maar eind'lyk kwam den tyd, en't uur verscheen, waar in
Ik myn gebermen, dis 'k zo lang in hart en zin

Ver-

Verborgen hield, aan u, myn helden, moet verklaaren.
 Wel ver van daar dat ik ze u niet zoude openbaaren
 En ik my langer zou verbergen voor uw oog,
 Zo weet wat aanslag my tot ons geluk bewoog.
 Het lust my zelfs 't Geregt, myn dapp'ren, te bespringen.
 Ik tracht zelfs Themis, hoe ontzachlyk, te bedwingen.
Nooit wierd 'er tegen haar een aanslag opgevat,
Die zulk een zek're hoop van goeden uitslag had.
 Wy moeten, zonder dat we een oogenblik vertoeven.
 Haar zelfs in haar Paleis doen onze kracht beproeven.
 Haar tyranny heeft ons veel onheils aangebragt,
 En eenen grooten reeks van oorlogsvolk geslagt.
 Zal 'k u de namen dier doorluchtigen vertoogen,
 Die wy als halve Godn eerlang noch zien verhoogen,
 Door haar in't openbaar, en zonder 't minst' ontzag,
 Op een vervloekte wyz' beroofd van 's leevensdag?
Loupiat, Sansquartier, Bellebumeur, La Rondache,
Brise-machoire, Harpin, Berry, Brulemostache,
 En zo veel anderen, wier namen ik vergat,
 En duizend and'ren, door de Frank weleer gevat.
 Al Helden, die Parys moet end' looze achtig geven?
 Ô Ed'le schimmen, die 'k zie voor myn oogen zweeven,
 Myn al verwinb're hand wreeke in het korte uw dood
 Koomt, gaan wy, het verlies des tyds was reeds te groot.
Laat ons 't Gerechtshof, daar ik wierd verwacht, verbranden.
Vernielen wy zyn magt, en wisschen wy de schanden
Van twintig hoofden, elk een krygsheld, en misjebien
Die van my zelve ook, uit. Laat ons, met vuur voorzien,
Door felle vlammen, sniks de naamen doen verteeren
Die 't schryf vertrek, om hun gedachtenis te ontceeren,
 Daar heilloos heeft geplaatst. Volvoeren we onze wraak.
 Gy weet, 't is onder ons een algemeene zaak,
 't Lot moet ons zulk een eer of ongeluk verschaffen.
 Men vlieg dan naar Parys, daar men ons poogt te straffen.
 't Is daar dat ons genâ gebeuren kan; 't is daar
 Dat elk die haalen moet. 'k Zie uit uw oogen klaar

Uw

Uw heevig ongedult, myn waarde vrienden, stralen.
't Geluk verzekert my alreeds het zegepralen.
Koomt plukken wy een oogst van Lauw'ren hoofd voor
hoofd.

Ik heb ze u nimmer met meer zekerheid beloofd.
Ai zeg me eens; wie was ooit zo onbedagt van zinnen,
Om my, vereent met u, ô helden! te overwinnen?

De Bende maakte fluks zich vaardig tot de reis.
En Balagny kreeg last, om alles naar den eisch
Gereed te maken, op dat niets hen mogt ontbreken.

Toen sprak Cartouche tot zyn hals vriend dus: ik
reken

Nu endelyk den tyd van ons geluk naar by:
Het is dan eens gedaan, myn vriend! nu zullen wy
Van onze vyanden ons naar genoegen wreken.

Maar zo 't geval ons deed van onze hoop verfteeken

En onzen aanslag niet begunstigde, zo laat

Myn waarde Balagny, *ons in dien glorie staat*

Ik, als het opperhoofd, en gy myn hartvriend even

Als onderhopman van een Held als ik ben, sneeven

Zo dra hy in Parys geraakt was, klimt hy af,
Vervoegd zich by zyn schoone, omhelsde haar, en gaf
Haar ted're blyken van een minnelyk gevoelen.

Hy at en sliep by haar om zynen brand te koelen.

Wanneer hy zyn begeerte en lust verzadigt had

Ging hy zyn vrienden (die vol blydschap waren, dat

Zy hunne Held weerom gekomen zagen) vinden.

Hy openbaarde hen wat hy poogt te onderwinden.

Toen deed hem ieder hoofd voor hoofd, van zyn gedrag

Sints hy was weg geweest omstandiglyk verslag,

En hy bestrafte of hy beloonde elk na zyn daaden.

In 't kort: de Held verrichte alleen en zonder Raaden

Op een doorluchte wyze, al wat men zich beloofd.

Van een pryswaardig Vorst, en wakker opperhoofd.

HET

HET TIENDE BOEK.

IN't endeloos getal dier aangename strecken,
Die duizend zoetigheen voor haar bewand'laars
kweeken,

Bekoorlyke oorden, daar de stad haar einde neemt,

En zich aan 't oog verthoont de beste weide en beemd,

Daar staat een herberg op de kant der schoonste vlieten,

Alwaar Natuur en konst haar billyk wit beschieten,

Daar, al de omleggende Lustplaatse, ryk versiert,

Met groen geboomt' waar op 't gevogelt tiereliert,

Ons duizend overdekte en breede wandel wegen

Aanbieden, om den gloed der Zonne, in top gesteegeen

Te ontwyken met vermaak. Een frisse en held're lucht

Een zuiver hemellicht, bestraalt hier de eelste vrucht,

En schenkt het veld alom de fraaiste schilderyen,

Waar in elks oog met verwond'ring speelemyën,

Al plaatzen, daar de lust zich zien laat in zyn kracht.

Verblyven, om 't vermaak bewoond en dag en nacht.

Men schept'er d'adem nooit dan door een lucht van luf-
ten.

Men ziet'er Damon op de borst van Philis rusten.

Hier krygen rypheid, en hier spruiten uit den grond

Pomonas vruchten, zo vermaak'lyk in den mond,

En Floris giften, die den neus en de oogen streelen,

Torwyl de Godheën, zo behulpzaam in veel deelen,

De milde Ceres en den nob'len Bacchus, brood

En wyn verschaffen, goed in droetheid, en in nood.

De schelle Philomeel laat dag en nacht zich hooren,

Hoe zy haar minnaar heeft voor eeuwig trouw gezwoor-
ren.

Of zo 't u meer behaagt, de nachtegaal zo schoon

Van klank, steld zyn begeerte u in B mol ten toon.

In deeze plaatzen, daar de vreugd en blydschap leven;

De beste wynen 't vuur aan ted're liefde geeven,

Daar

Daar allerley vermaak zich mengelt in elkaâr,
 Word ieder in de lucht de eenstemmigheid gewaar
 Van duizend klanken, en der Bachenaalsche zangen.
 Hier leggen honderden van Minnaars, in verlangen
 Van troost, voor 't altaar van hunn' Minnaressen neer,
 En zoeken artzeny door 't kweezen van heur eer.
 Hier voert ons d'eetenlust gelyk als met de handen
 Naar Comos altaar, en doet ieder watertanden.

In dit vermaaklyk oort, zo fraai door 't schoon ge-
 bloemt'

En bladerryk geboomt, dat men 't *Courville* noemt,
 Plaats, die veel meisjes doet voor haare maegdom vree-
 zen,

Wilde ons Cartouche eens met zyn vrienden vrolyk
 wezen.

Hy richte een gastmaal, dat zeer groots en weits was,
 aan.

De beste wyn, op dat geen vreugt hem mogt ontslaan,
 Wierd daar gevonden; en geen zoete venus nichten
 Ontbraaken 'er: elk dagt zyn Nymphje te verplichten.
 Men lachte en at en dronk. Daar maaakte een blonde,
 en hier

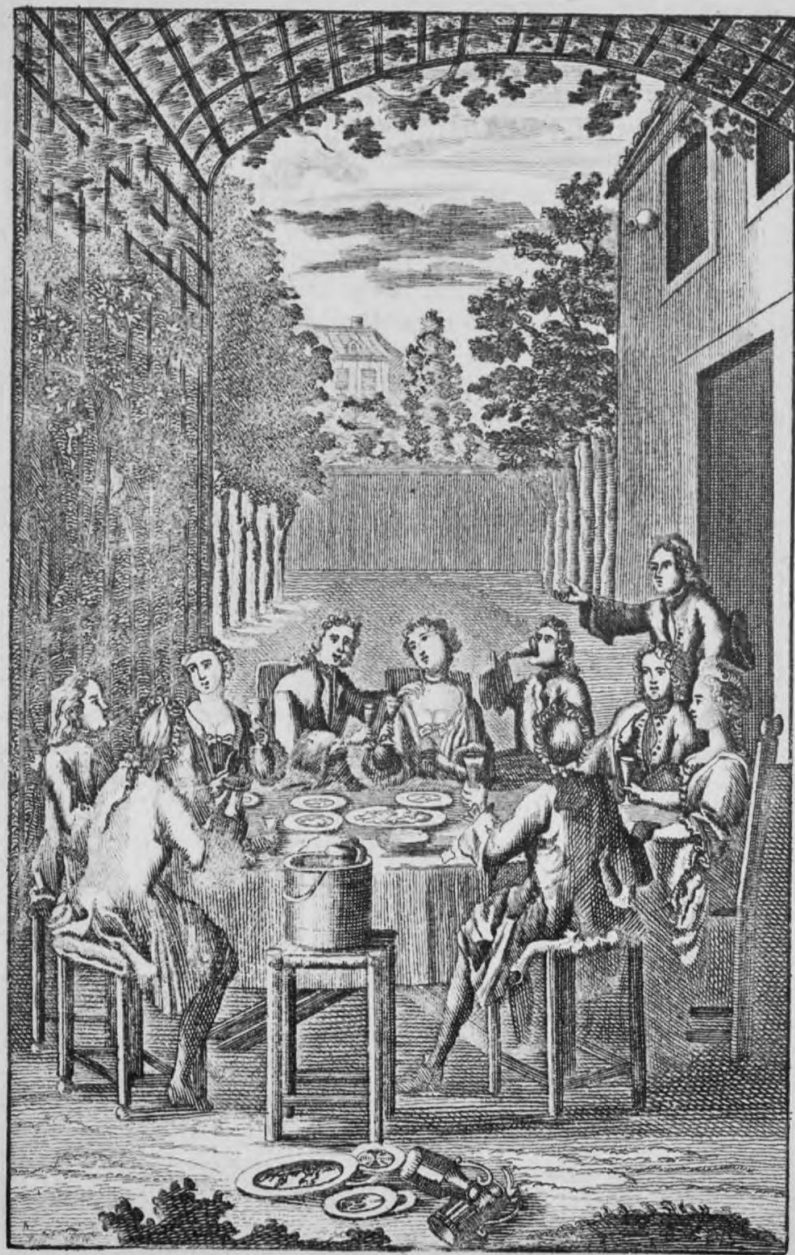
Een bruine als overstelpt van blydschap, goede cier,
 En, zonder dat ze een blik des tyds verliezen, aten
 Zy allen blyde om fryd, als onverzaadb're vraaten.

Toen nu den honger was voor 't grootste deel voldaan
 Liet ieder van zyn kant de tong braaf weyden gaan.
 Men redeneerd, men schreeuwd, men twist, men maakt
 kraakeelen:

Ja, 't schein dat dit geschoor, zo woest in allen deelen,
 Roem stelde, in, niet wie 't fraaist' maar wie het luidste
 sprak.

Na dat elk had geschreeuwt met blydschap en gemak,
 Raakte alles voort in stilte. Ei laat ons ondertusschen,
 Myn Heeren, zei Cartouche, een poos de meisjes kuffen

Mens

Men blaak' door 't liefde vuur, want hier komt niet te pas
Dan liefde en wyn: ik houw 't met Venus en het glas.
Dat laatste woord, zei Leentje, is deftig: laat ons drin-
ken!

't Sa lustig! laten wy zo lang te zaamen klinken
Tot de adem ons begeeft: Ja, laat ons vrolyk zyn,
Men smoore al zyn verdriet slechts in champagne wyn,
En roepe, zonder rust: Sa schenker! wilt maar schenken.
Geef wyn! de droes, schenk wyn! geef wyn, zo dra we
u wenken!

De wyn is d'oorsprong, en de wortel van de vreugd,
Wanneer we ons aangezicht in 't prilste van de jeugd
Door honderd vuurige robynen zien versieren.
Geef vader Bachus lof, de Godheid, die wy vieren.
Koomt drinken wy. Myn vriend, schenk wyn schenk in,
herhaal

(Want nooit verveelt het ons) het schenken hondert-
maal.

Men doet zo als men zegt. Met onverzaagde zinnen,
Slaat held Cartouche'er fluks juist dertig glazen binnen
De wyn liep even als *met vloeden* door zyn keel:
Zyn maag verzwelgde *haast die stroomen* in 't geheel.
Elk volgt zyn voorbeeld na, en zuipt naar zyn vermoo-
gen:

Ja elk hervatte 't werk met noch veel grooter toogen;
Cartouche, die zyn Lysje omhelsde en lonkend kust',
Zei tot haar: zoete pry, en kweekster van myn lust,
Hoe aangenaam, *en groen vertoonen zich deez' weiden!*
Wat is deez' Herbergfraai! Maar, waar ge uw oog wilt
leiden,

Waar ge uw gezicht laat zien, 't word alles luister
schoon:

Uw schoonheid staat door u in deez' plaats' ten toon.
Volmaakter beelt'nis kwam myn oogen nooit te voren.
Noch meerder, ik betuig', .. Toen liet zich Lysje hoos-
ren

Terwylze een weezen toondt waar in de vriendschap zweeft,

En in haar lonkend oog het vuur der liefde leeft:
'k Ben aardig, maar niet schoon. Gy schynt my wat te scheeren?

Ho! zei Cartouche, ik stel myn oordeel aan deez' Heeren.

Met wil of tegens wil doe ieder de uitspraak voort.
't Mishaag' de Juffers niet... Ik voel my aangespoort,
Om Letterkeeren, op uw naam, myn lief te maaken.

'k Zal met Klinkdichten en met Liedtjes u genaaken,
En u... En met een woord zo goed als tien; ik zal
My van het fraaiste Argots, zo hebb' het beter val,
Bedienen: ja, ik wil my zelfs te boven streeven!

Gy, welk die fraaye taal zo heerlyk spreken kunt;
Toen zei straks Limosin: ei onderregtme op 't punt
Van 't Argots (1) eens, gy die 't Latyn juist spreek ter degen,

Waar of die schoone taal zyn oorsprong heeft gekregen.
Fluks antwoord Balagny; Die taal kreeg zyn begin
Uit Argos, de oude stad: Ik las 't voordeezzen in
De Braaven Plinus. De vyand der troyaanen

Vorst Agememnon, en het Hooft der grieksche vaanen,
Deed deez' welsprekende en verheven brabbeltaal
In Argos bloeyen. En, gelyk zyn Hof in praal
En pracht en luyfter kon alle and'ren ver trotseren.

Lief hy de de vrouwen van zyn Hof ze vlytig leeren.
Elektra, (2) *kapteze*; gelyk men zegt, heel net.
Ifigenia was'er wakker op gezet,

En sprakze meê (3) *zeerwits*. De griekenlandse Helden
Vervoerden haar tot in de Pryghiaansche velden.
De Legerhoofden zelfs van Argos, wie de kracht
Dier Taale kenbaar was, verboven elk geacht,

Wen

(1) Wy hebben den Franschen Dichter, omtrent het Argots, by ons het Bargoens, gevolgt, dewijl wij niets konden vinden, om op zyn spoor het Bargoens, er gens van af te leiden.

(2) *Zeerwits*, *zeerwel*. (3) *Kappen*, *spreken*.

Gebruyktenze, om de moed van 't krygsvolk op te wekken,

Wen 't in slagorde zou den Vyand tegentrekken.

'k Las in Ovidius, of Plinius wel eer
Dat, als men twiste, om held Achilles krygsgeweer,
De vorst van Itaka het byltje had verlooren,
Zo hy de Rechters in 't Argots niet kon bekooren.

't Is waarheid, Balagny, hernam Cartouche voort.
Maar deezze puiktaal heeft doorluchtiger geboort',
En is myn hals vriend, uit veel ouder Itam gereezen.
Want 'k heb in zeker prul eens boeks voorheen gelezen,
't Geen uit het Argos in het grieks, voorts in 't latyn
En end'lyk in het Fransch gewis vertaalt moet zyn,
Dat Jazon, Hercules, *die monsters heeft doen sneeven*;
Dat Castor Pollux, en held Philokleet, beneven
De srydbaar Orpheüs, met Hylas, en Admeet,
En zo veel anderen, wier naamen ik niet weet,
Naar Colchos trekkende om het gulde vlies *te slieren*, (1)
Die hoogverheve taal, door geene taal te ontferen,
Uitvonden, in het schip, dat *Argo* was genaamd,
Om dus te veiliger, en met te minder schaamt',
De vorst van Colchos te bedriegen, en te maken
Dat hy nooit aan 't geheim kon van hun' aanslag raken.

Na dat dan 't gulde vlies door haar *gesliert* was, keerd
Held Jafon weêr te rug naar zyn gebied, en leerd
Medea deze taal; die zich 'er, naar myn oordeel (deel.
Van diende, in hare konst van Tov'ren, met veel voor-
Held Herkules heeft ze in zyn arbeid lang gebruikt.
Held Theseus heeft 'er vaak zyn vyand door gefnuikt,
En Orpheus, die 't gedierte en 't menschdom kon be-
koren.

Door weergaloos Muzyk. deedze in zyn zang elk horen;
Om kort te zyn; by al de *schoppers* (2) van de vacht
Of 't vlies, wierd deze taal zo schoon en dier geacht

G

Dat

(1) *Slieren*, *haalen*. (2) *Schoppen*, *dieven*.

Dat zy ze na het schip *Argo* nu *Argots* heetten.
Myn vrienden, dit 's haar naam: 'k liet u zyn oorsprong
weeten

Maar welk een Dichtgeest zal, vervult met levent vuur,
Gevoeld door zuiv're melk der konstige natuur,
En zy in vindingen, en deftige gedachten,
Ons leeven prenten voor de laat're nageflachten?
Is 't slechts genoeg dat wy in 't leeven zyn geweest?
O Neen! 't is overnut dat elk myn daden leeft.

Hy, die de gramschap van Achilles heeft gezongen,
Hy die, zo weërgaloos voor der Romeinen tongen,
In zyn gezangen stichte een stad voor Venus zoon,
De wakk're Eneas, die den grond lei tot den troon
Der groote Cæsars van het albeheerschend Romen,
Behoorden in deez' Eeuwe, om zulks te doen, te komen.
O Welk een bron voor hen! O hoe veel heldendaân,
Ontdekten men op 't veld van haar geleerde blaân!
O Welk een zee van stof zou hunnen geest verrukken!
Waar vond men drukkers om zo groot een werk te
drukken?

Ja Helena, een stof zo schoon als iemand zag,
Streek voor myn Godheid dan met eerbied haare vlag.
*Ach! waarom is myn geest, niet zo veel geests gegeven,
Dan hem, die eer den sryd der Muzen heeft geschreeven,*
Ten spyt van hem, aan wien myn heerlyk Heldendicht,
Uit enk'le jalouzy, zo byster staat in 't licht,
Had wis de schoone naam myn's Engels met de tongen
Der Menschen, dit Heelal onfeilbaar doorgedrongen.
De Hemel spreidde op haar gelaat zyn schatten neêr,
En haar gestalte is schoon, betov'rend, fraai en teêr.
Haar wezen kan dat van een Hartogin trotseeren.
Zy is de kwelling en 't vermaak van myn begeeren.
Vrouw Flora zaait gebloemt' waar zy haar voeten zet,
En al 't gebloemte ontluikt op haar volmaakten tret.
Door slechts een enk'le straal een lonk van haar schoone
oogen,

Die

Die op de harten doet een onbepaald vermoogen,
Word' d'allerkilste ziel, door 't minne vuur geraakt,
Al was hy zelfs uit staal, of bron, of rots gemaakt;
Een kloosterpaap, hoe sterk hy ook de min moog haaten,
Zou om haar schoonheid gaern de Monniks kap verlaaten.
Maar licht zegt iemand my, die oud en afgeleest,
Door geem'lykheit, geen smaak meer in de Liefde heeft,
Dat zy een swakheid is. 't Is zo: ik wil 't bekennen;
Maar 't is 'er een waar aan de Helden zich gewennen.
De Liefde plaatst zich slegts in mannen, groot van geest.
Want Hercules en ik, zyn bei verliefd geweest.

Wel aan dan: volg de Liefde, en laatze uw zinnen
blaaken,

Zei Rodemont: voor my, zy zal my nimmer raken.
'k Wierd van de Vrouwen wars, sints dat ik uit myn zin
De Liefde heb verjaagt. Ik eet des niet te min,
En 'k zing gelyk een zot. *Ik drink als een kanunnik,
'k Slaap als een Abt, en ben zo vet gelyk een munnik.*
'k Min daarom Bachus niet noch zyn bekoorlykheên.
Ik drink veel Wyn: maar ik bemin hem niet, O neen.
Myn geest, vernibbelt om de kennis na te stappen,
Verflint met gretigheid de fraaiste wetenschappen.
Het leezen maakt dat ik van alles redeneer.
Ik lees Pantagruel, een Held vol roem en eer.
Het viertal kinderen van Heems heb ik van vooren
Tot acht'ren in myn kop. En wilt ge meerder hooren?
Ik ken droes Robbert ook van buiten. Ik versta
Pythagoras, en zelfs den wyzen Seneka;
Ook groote Machiavel, Hesiodus, beneven
Den afrikaanschen Held, die Romen heeft doen beven,
Doorluchten Scipio; voorts Kato, Jodelet
En Maskariljas. En ik snap zeer fraai en net
En met veel oordeel van die doorgeleerde Heeren.
Ik zal met u, van hen, op morgen redeneeren.
Toen greep hy met elk hand een glas, en dronkze leeg.
Naar hy die glazen had geleet met eenen veeg,

G 2

Be-

Bedacht hy zich een poos. Toen liet hy zich dus horen.
Ha! meester van dit huis met uw twee Ezels ooren,
En langen bokkenbaart? hebt gy 't voornoemen Vent
Om door uw drank ons te vermoorden? slapp'rement!
Scheert gy de gek met ons, dat gy ons wyn durft schen-
ken,

*Die elk zou drinken, of sint Joosje moet me krenken,
Voor sap van paardemist, op 't welzyn van de Droes?*

Gy brouwt my groote moeite en maakt myn kop zeer
kroes.

Ach! mogt ik slegts een eeuw in Vrankryk Koning
weezen,

*k Zou u in waarheid van die parten wel geneezen,

En die vergiftigers zeer kwaalyk hunnen tyd

Doen eindigen. Zo dit de wyn is dienge slyt...

De waard antwoorde fluks: Die wyn, ik wil't u zweren,

Is uit de Zwaan, myn Heer. Ik ben geen man met eeren,

Zo ik geen waarheid spreek: ze is ongemengt: gewis,

En daar en boven goed van smaak, en schoon en frisch,

En vind gy in die drank (het moeit me) geen behagen?

*k Heb over deeze wyn nooit iemand hooren klaagen.

Men laat' dat daar, en ons slegts lagchen, zei Tonton.

*t Verschil zal eindigen zo zot gelyk 't begon.

Koom tragten wy de vreugt, en blyfchap aan te kweken.

Engy Nivelle en la Valeur! zult gy niet spreken?

Hebt ge ons geen loopjes te verhalen? Hoe! wat 's dit?

Gy spreekt geen enkel woord? Daar scheelt iets: gy zit

Zo stil: ai zegt het my; *ontmoete u leet of hinder?*

Toen zei Valeur: ik zwyg, maar denk juist niet te minder

*t Is zonder reden niet, dat ik zo droevig zie.

Verklaar het my, sprak zei; ontdek myn Hartje eens, wie

U heeft verongelykt. Nu antwoord, zonder toeven.

Wil my, die u bemind, door 't wagten, niet bedroeven.

Hier op hernam Tonton: ach! Titon kreeg terstond

U by uw boezem, en hy kuste uw maltschen mond.

Ach! lief, geloof het niet: men heeft u voorgelogen.

Ja

Ja... neen... 't is al te waar... gewis, zy zyt be-
droogen.

Wat onbeschaamdheit! ach! waar wil dit end'lyk heen?

Ja, Ja, en zesmaal Ja. Neen, en noch zesmaal neen.

Ei lieve... haastig hoeft... ho! koppigste aller teeven;

Wat let my dat ik u geen vuistflag koom' te geeven?

Wie of zyn oordeel in die zaak betrouwen mag?

Hoe! Bedelaarfter, Feeks, na dat ik 't zelve zag?

Ik barst by naar van spyt! de Drommel moet my halen..

Zagt, zei Cartouche, zag: koom laat uw gramfchap
daalen.

Het vrouwelyk geflagt moet altoos zyn geviert,

Voor al wanneer men ziet dat schoonheid het versiert.

't Is wis een Minnaar, die zy haat, welk' haar betichtte.

Gy hebt te licht geloofd, al wat hy u berichtte.

Ik heb (zei d'ander toen) het zelfs gezien, Myn Heer,

Gezien, (hernam Cartouche) ô ja! (zei de ander weër)

*Ik zag 't, wat wilt gy meer? met deez' myn twee groote
oogen.*

Wel nu, dan heeft de schyn, u zekerlyk bedroogen,

En op een achterdocht, die valsch is, hebt gy vast

De onnozelmheit beticht. Wat strekt haar dit ten last!

Die haastigheid nochtans wil ik u wel vergeeven.

Een minnend hart wort steeds door minnenyt gedreven.

Eerlooze fiel! ô schurk! zei toen Tonton, vervoert,

Door gramfchap: *ach: wat is myn ted're ziel ontroert!*

*k Wensch dat gy nimmer in myn byzyn waart gekomen.

Myn Heeren, d'eersten dag, dat ik hem heb vernomen,

Ziet hy me, ik stond hem aan: ik zie hem, en ik min.

Ik zeg u ongeyeinfst de zwakheid van myn zin,

En ik verberg u niets; hy heeft sints, alle dagen,

Steeds tekenen gezien, hoe zeer wy hem behagen.

Ach! wist myn Heer, al wat ik voor hem heb gedaan?

Ik gaf hem jaarlyks een nieuw kleed, wat gaat my aan!

Ik weet zulks (zei Cartouche) ei stel uw hart te vreden

Myn kind: en overwin uw droefheid door de reden.

G 3

Op

Oprechte Liefde is nooit ontbloot van Minnenyd.
 En gy, myn vriend Valeur: Laat ons voortaan van
 lpyt,
 Van bitterheit, van haat en gramfchap niets meer weten.
 Doet haar, indiengy kunt, deez' fchamp're hoon ver-
 geeten,
 En dien uw Schoone, vry van achterdocht en waan.
 Dus doende, zal u nooit vergiffenis ontftaan,
 Die u, zo ik niet mis, Tonton zelfs aan zal bieden.
 Myn kind'ren, op deez' wyz' zult gy veel leeds ont-
 vlieden,
 Te meerder wen gy mind, gelyk uw Hoofdman doet.
 Hier op omhelzen zy elkaâr op fttaande voet.
 Toen liet Cartouche zich tot zyn gelukftar hooren:
 Ha! poezel kleutertje: myn fchat myn uitverkooren,
 Myn zoetertje, dat al myn lufften overheert!
 Ach! wift gy de overmaat van 't vuur, dat my verteert..
 Weg, zaidze, van myn kant kan ik u min verwekken.
 Gy kunt, wyl ik 't u zeg, het niet in twyfel trekken.
 Maar zo gy wild, myn lief, dat ik een liedtje zing,
 Ik doe 't ftaks: de Muziek bemin ik zonderling.
 Kan een drinkliedtje, of u den minnedeun behaagen?
 Ik leerde een rond halfjaar in myne kindfche dagen,
 En 'k zag voor 't minfte wel vier of vyfmaal opera.
 Men zaidze, ik had een ftem, die red'lyk was: ô ja!
 En 'k was wel dwaas dat ik niet voortging in het leeren.
 Men zegt wel operaas, maar op'ra nooit. Hoe! fcheeren
 Wy nu elkaâr, Levyn? Het zal 'er niet toedoen
 Of ik zeg operaas of op'ra. Wilt uw fpoen,
 Myn Heeren; luftig; helpt: laat ons, terwyl wy fprin-
 gen
 En danzen, uit de borft, in 't ronde, eens vrolyk zin-
 gen.

ZANG.

Z A N G.

Wyze: *Daar was een maget vol benouwen.*

(1.)

*M*eeffokkers (1.) in deez' *Herry* (2.) t'zaamen,
 Leeven wy *zeerwits* (3.) en bly
 Zyn wy thans vrolyk naar 't betaamen.
 Hier ftaat aan ons alles vry.
 Het *hoeft*, (4.) de *bay* (5.) beneeven,
 De *Creeft* (6.) is zeer *plok* (7.) alhier.
 Men *buize* (8.) nu zo lang wy leeven,
Nachtdeenen, (9.) we op ons plaizier.

(2.)

Bank (10.) is 't Tooneel om zoet te *krouwen* (11.)
 Want het *krouwen* heeft veel op.
 Laaten wy, met vast vertrouwen,
 Ons gemoed en *klapperkop*, (12.)
 Die *fokkende geeuwert* (13.) *dokken* (14.)
 Word de goede *bay* (15.) nooit *mde*.
 Laat ons nu drinken, lachen, jokken,
 Tot den vroegen *Kaale-koe*. (16.)

(1.) <i>Metgezellen.</i>	(9.) <i>Goede cier te maaken.</i>
(2.) <i>Herberg.</i>	(10.) <i>Hier.</i>
(3.) <i>Zeerwel.</i>	(11.) <i>Liefde.</i>
(4.) <i>Brood.</i>	(12.) <i>Ons hart.</i>
(5.) <i>Wyn.</i>	(13.) <i>Kleine jonge of Kupido.</i>
(6.) <i>Vleefch.</i>	(14.) <i>Geeven.</i>
(7.) <i>Zeer veel.</i>	(15.) <i>Wyn.</i>
(8.) <i>Drinken.</i>	(16.) <i>Morgenftont.</i>

G 4

De

De Gasten Zongen by herhaaling, luid van keel,
Twee laaste regels van elk vaars, in hun geheel.
Toen zei: Cartouche: ach! gy kunt hart en geest ver-
rukken

Myn schoone, door uw stem. Gun dat ik u moog druk-
ken

In mynen arm, en door myn mond uw lipjes raak,
En op deez' wyz', myn dank, u uitte en kenbaar maak'!
Wat zegtge 'er vrienden van? heeft zy niet wel gezon-
gen!

Wat heeftze een fraaye stem! wat zingt zy onbedwon-
gen!

Hoe lieflyk ryft en daalt, nu de een, dan d'and'ren toon!
Ik ben verrukt van vreugt. Is zy niet fraai en schoon!
Ja, is haar wedergade op de aarde wel, myn Heeren?
Een zek're kribbigheid doet al haar schoont' vermeerren
En maaktze aanbidd'lyk in myn oogen. Ja! ik houw
Me alleen gelukkig wen ik steeds uw oog beschouw.
Bemin me slechts; en gy, gy zultme altoos bekooren.

Toen wilde elk op zyn beurt, zyn gaven voorts doen
hooren,

En zyn welsprekenheid doen kennen door gezang.
Had gy ze du Bouifet, een Componist die lang
Den prys van ieder won, eens zien onkenbaar maaken,
Mouret ontheifsteren, en Lambert radebraaken!
Lully wierd boven elk mishandeld en onteert.

Cartouche inmiddels was niet stil: ô neen: hy weerd
Zich met zyn handen braaf: hy sloeg de maat, vol yver,
Nu hoog, dan laag, nu zagt, dan harder, en veel styver.
Hy scheen de Meeſter van een kleene Kerk-kapel.
Maar Balagny alleen, zong red'lyk, fraai, en wel.
Zyn stem was aangenaam, en maakte elk een verwon-
dert.

Zyn lietje was niet uit, of ieder zong in 't hondert.
Toen mengde zich een klank, zeer schoon en ongemeen,
Met

Met het verward gedruifch der kannen ondereen;
Doch schoon, dat gy 't begrypt, in hunn' harthuidige
ooren.

Maar Campra had het wis vervloekt moest hy het horen.

*De Zon had haaren loop verwakkert, en alreë
Haar vuur gedompeld, in de westkim van de Zee,
Wanneer zich onver wagt, een gryfaard, uit wiens trekken
Men kon de tekens van een ed'len aart ontdekken,
Liet in 't gezelschap zien, hen aanhoorde, en hen vond
Aan Tafel zitten: hy bezag het haartje eens rond,
En merkende, dat elk te lang beminde en kuschte,
En 't meisje nibbelde, en zyn heete vlammen bluschte,
Sprak hy van verre hem met deeze reden toe.*

*Wat's dit myn kinderen? wat wil dit weezen? hoe
Gyluifert naar de Liefde en spilt uw tyd met vrouwen!*
Het moeit my dat ik u moet in deez' staat beschouwen.
't Is al te lang gefnapt, gedronken, en bemind.
't Is tyd, gelyk ge weet, dat gy weêr Pees (1) begint,
Ryft op, en staakt den Zang, en goede cier te maken.
Vertrek van hier, en werkt, door beter vuur aan 't bla-
ken,

Tot welstant van uw volk, uw Bende, die u wacht.

Ontaarde zielen; 't is te laat uw plicht betracht.
Een ed'le schaamte moest ge op uw gelaat vertoonen,
Wyl ge u, door wellust, tot een laffe rust liet troonen,
Daar 't tyd is dat gy werkt tot welzyn van 't gemeen.

Cartouche zei: de vreugd is niet misdadig: *neen
Een ed'le Ziel kan daar 't slagt-offer nooit van wezen.*
Dat elk zich vaardig toon tot d'arbeid, als voor dezen.
Men haal den tyd, dien wy verflooren weder in.

Wen 'k heb gedronken, zei Gripaut, dan is myn zin
En hart voor niets bevreesft! 'k zou nu, die laffe zielen
Van Dienaars, naar 't my dunkt, gelyk als kaf vernielen.
Zo ik die bloodaards zie genaaken, by gantsch blind!
'K verstrooize als blad'ren, weg-geblazen door de wind.

HET ELFDE BOEK.

IN zek're Stad, beroemd door alle waerelds deelen,
 Waar door, en langs de Thone, en de Saone speelen,
 Op Wien zy is gesticht, was, zedert langen tyd,
 Berucht, door zyn verstand, zyn oordeel geeft en vlyt
 De braven *Pelleffier*, (1) wiens onbekende trekken
 En streeken, na droog weër dan regen konden wekken.
 Hy was by ieder in een wenschelyken faam,
 En door zyn mildheid en gastvryheid aangenaam.
 Hy speelde, hy onthaalde, als had hy veel vermogen.
 De schranderste wiert door zyn vroom gelaat bedrogen.
 Hy bragt de Zomer in Parys vaak door; en ging
 Weër's winters naar Lions, dat hem zeer blyde ontving.
 Daar was hy aan de Bende, in dat Zaizoen, van voordeel.
 Hier bezigd hy al zyn bekwaamheid, geest, en oordeel.
 Hier gaf hy juist bericht van ieder kans, om buit
 Te erlangen; en hier vond hy hondert midd'len uit,
 Om elks voorneemen aan zyn Makkers te openbaaren,
 Wat weg elk ryden moest, bewand'len, of bevaaren.
 Hier door wierd hen altoos, de plaats en 't uur gemeld
 Wanneer de Postkoets, ryk met goud en zil vergeld
 Bevracht, doortrekken moest. Op dat zy door hen allen
 Met zekerheid en vrucht alom wierd overvallen.
 Men loond, hen voor hun vlyt, zeer mild op deeze wys,
 En raakte wel voorzien van schatten in parys.

In dit gezelschap liet zich zek'ren Gaauwdief vinden,
 Die de eer had van te zyn de beste vrienden,
 Genaamd *Le Fevre*. Schoon hy van 't geroofde geld
 Kon leeven met gemak, voeld' hy zich vaak gekwelt
 Door knaging des gemoeds om zyn boosaardig leeven.
 Inmiddeis dorst hy niet, door angst en schroom gedree-
 ven,

Zyn meester *Pelleffier* verzoeken om ontflag.

On-

(1) Dit is een beroemde Gaauwdief in Frankry geweest.

Ondanks zich zelfs hield hem de vrees en 't sfaasch ont-
 zag

Gekneveld in dien dienst. Vaak voeld' hy zig genegen,
 Wars zynde, Om zulk een reeks van gruw'len meer te
 pleegen

Om zyn meêplichtigen te ontdekken aan 't Gerecht :

Op dat hem, naa die daad, wierd geen genade ontzegt,
 En hy zich naderhand met werken kon geneeren.

Cartouche schrande zynde, en listig in 't regeeren,
 Zyn's volks, betrouwende op zyn achterdogt, belloot.
 Om zonder uytstel wraak te neemen door zyn dood,
 Verzekert zynde, dat het allerminst' vermoeden.
 Genoeg voldoende is, om zyn achterdocht te voeden,
 Tot dat die wierd gevolgt door een gerechten wraak :
 En het veel beter zy voor d' algemeene zaak.

In zulk een twyfeling d'onnozele te doen sneeven,
 Dan een die schuldig is te houden in het leeven.

Dien armen drommel, die na 't spyzen, wederkeert,
 Ontmoet Cartouche wiens gezelschap was vereert
 Door Held *du Chatelet*, *Gripant*, en *de la Branche*.
 Hy zend de onnozele, zo zot als een don Sanche
 Door een vervloekte pook naar 't Elizeefche veld,
 Daar een doorluchte rei van Dieven hem verzeld.

Du Chatelet sneet fluks zyn lichaam op, en rukte
 Zyn hart 'er uit, dat hy op's Jongelings boezem drukte
 En vasthegt' met een touw : Toen plakte hy 'er voort
 Een brief je op, luidende in slecht schrift, van woord
 tot woord,

Door hem op 't zeggen van den hopman zelfs geschree-
 ven :

ONS WORD DE ONMENSCHELYKHEID ONSCHULDIG AAN-
 GEWEZEN.

DE BILLYKGEID DREEF ONS OM OP DEEZ' WYZ' TE WOEN,
 OP DAT ELK EEN ZYN PLICHT BEHOORLYK ZOU VOLDOEN.
 LE FEVRE HEEFT HET LOON DER WROEGINGEN BEKOOMEN.
 DE VALSCHE BROEDERS EN VERRADERS STEEDS TE SCHR-
 MEN ER-

ERLANGEN DUS HUN LOON EN MOETEN DUS VERGAAN.

Het opperhoofd vond zich hier door op 't hoogit' vol-
daan.

Deez' rekel, zei hy, gaat naar billykheid verlooren.
Het welzyn van 't gemeen had hem die dood beschoren.
Hy kreeg van ons naar 't regt, zyn Welverdiende straf.

Wen hy in 't openbaar, daarna elk lessen gaf,
Vertoond zich aan zyn oog, een knaapje, jong van
dagen,

Die straks aan d' oudste van de troep bestond te vragen:
Is dat (hy wees op hem) de Heer Cartouche niet?

Den ander antwoord hem: Ja: 't is hem, dienge ziet.
Myn Heer, zei 't Jongske, *ik ben verblyd u hier te ont-
moeten,*

Ikben uw Dienaar: gun dat ik u moog begroeten,
U, wiens grootachtb're naam, in Vrankryk is berucht;
'K had zints een langen tyd voor u reets groote zucht,
En trachtte om deelgenoot van uw verstand te worden,
En my te reg'len; naar uw wetten, wil, en orden.

Myn Vader, (reeds zeer oud en die de vrekheid kweld)
Gaf my tot nu, myn Heer, geen stuiver ooit aan geld.
Maar 'k hoop met u in 't kort myn oogmerk te beschie-
ten,

Waar in my nimmer zorg noch arbeid zal verdrieten.

Deez' red'nen wierden dus beantwoort door den Helt.
't is ydel (let myn zoon, op 't geen myn tong u meld,)

*Dat een bevreesden Dief, vermeend dat by de deelen
Der fynte en hoogtens in de konst van gaauw te steelen,
Beklaunt'ren kon, wanneer zyn geest niet gloeit en barnt
Door zek'ren invloed van den Hemel: zo 't gestarnt,*

*Terwyl hy kwam in 't licht, hem niet voorzag met gaven
Bekwaam, om 't heldenspoor der dapp'ren langs te draaven
Door 't allerminst' gevaar verschrikt hy, uur op uur.
Dan is Laverna doof voor hem, en God Merkuur*

*Onwillig, om hem ooit zyn bystant te bewyzen.
Gy dan, die in uw hart, zo zwaar een drift voelt ryzen,*

Treet

Treet fluks de loopbaan van de groote Dieven uit.

Die zo veel doornen en dist'len in zich sluit;
Vervoeg u niet by ons om deeze konst te leeren:

*Noch denk niet dat de moed, om ieder te trotzeeren
En te overmeest'ren in een zucht tot roof bestaat.*

Vrees voor 't bedrieglyk aas der winst, dat u ver-
raad,

*En pleeg alwoorens raad met uw gemoed en krachten,
Wilt gy dat elk u zal een braaven Gauwdief ach-
ten;*

*Want hier behoort veel vlyts en langen arbeid toe,
Een geest, die nimmer dut, verdrietig word noch
moë.*

Dat handwerk word ons niet, zo licht men waand
gegeeven.

*De konst is groot, myn zoon, en kort en broos ons lee-
ven.*

Hoe koomt het dat den mensch, die eenmaal moet
van kant,

Bepaald is in den tyd, om wysheid en verstand
Te erlangen, daar een kraai, een hart van slechter
waarde,

Twee eeuwen vliegt, of weid, of graafd in lucht en
aarde.

Gy hebt, ik stem zulks toe, van zotten, die gy 't een
Of 't ander hebt ontsliert, wat pyns en smaats geleên;

Maar dat is niet genoeg; voed betere gedachten:
Hy is by niemandvoor een man van moed ooit te ach-
ten,

Die slechts de naam bezit, en niet de daad, myn Zoon.

Wat is een gaauwdief, die volmaakt is, braaf en schoon!
Een held als ik is niets gemeens: *Men zietze zelden,*

Die waardig zyn als wy, de naam van held der helden.
Ik barst van gramschap, en van duldelooze spyt,

Wanneer ik in onze Eeuw', verbaftert door den tyd,
Een

Een reeks van bloodaards zie, die zich, door waan bezeten,

Gelyk durft stellen, daar zy 't fyn der kunst niet weeten,
Met mannen, groot van moed en daaden geeft en naam,
Volmaakte middelen voor d'arbeidzamen Faam.

Laat ons eens zien, myn zoon, de keuz' door u verkooren,

En doe ons eenige van alle uw daaden hooren.

Ik stof niet (zei de knaap) op ongemeene daan,
Myn dievestukken, die ik ooit hebbe onderstaan,
Zyn klein, niet waardig om te rek'nen of te noemen.
Maar op myn dapperheid mag ik met reden roemen.
'k Voorzie reeds, door myn moed, veel voordeels, en gevoel

Een ed'le aandoening in myn hart, wiens heerlyk doel
De winst en glorie is. *Noch jong, en frisch van krachten
Een ouderdom, bekwaam om angst en vrees niets te achten*
Vind ik me in staat om zelfs te tarten 't grootst' gevaar.
Myn jonkheid en myn hart, ò opperhoofd! zyn daar
De beste borgen van. Eer tweemaal 't goudgeel kooren
Zyn ryphheid kryge; en zich de nachtegaal laat hooren
In d'aangenaame Lente; en tweemaal 't winterweër
't Gebergt met sneeuw bedekke; en d'alverslinb're beer

Zich op het Land doet zien, zal ieder voor my vreezen,

En 'k zal de schrik van hen, welke u vervolgen wezen.

Doch boven dit, zo strekke uw voorbeeld my een wet.
Het noodlot, dat aan elk zyn juiste paalen zet
Heeft, zo men zegt, voorispelt (en 't kwam u wis te vooren)

Dat zy het bloeyenste der Greve heeft verkooren,
Om daar uw's Levensbloem te maayen van haar steel.
Ondanks die Godspraak en voorspelling, zyt gy heel
Ver-

Verlekkert, om op 't pad der eer naar roem te loopen.
Wat is 'er niet al goeds van zulk een Held te hoopen!
Ach! is 't uw wil, dat ik, de moed en de eer veracht,
En een slechte ouderdom by mynen Vader wacht?
Ik weet een zwaaren houw ter rechter plaats te geeven.
De dood van myne hand, doet, dieze treft, wis sneeven.

Maar zegt men; als men volgt Bellona na, in 't veld,
Ontvlucht men naauwelyks de kracht van haar geweld.
Wel aan, wil 't noodlot zulks, ik zal de dood verkiezen:
Geen beter wyze, als deeze, om 't leeven te verliezen.
Dit 's een beslooten zaak; en 't is vergeefs, wanneer
Men 't my beletten wilde: ik kus een dood vol eer.
Ik kan geen schoonen stof om wel te sterven vinden.

Gy hebt genoeg beloofd en poogt veel te onderwinden,

Hernam Cartouche straks: Maar ik begeer, myn kind
Dat gy uw's vaders huis zo dat'lyk weder vind.
Koom, ga terstond met my; en zo hy u naar deezen
Niet beter hand'len wil, dan hebt ge niets te vreezen.
Zoek my dan weder hier. Vertrekken wy. Zy gaan.
Zy dienen zich terstond by 's Jongklings vader aan.
Hy heeft den jongen knaap een hand vol gouds gegee-
ven,

En zegt hem: tracht voortaan voorzigtiger te leeven.
Myn Heer (dus zei hy tot de vader, daar hy lag
Te bedde) ik bid verschoon me, indien ik het ontzag,
Dat ik u schuldig ben, dus onbedagt, dorst schennen.
Ik ben u onbekent, maar zult my dat'lyk kennen
Zo ik myn naam u noem: ik ben Cartouche: uw Zoon
Kwam op deez' dag by my: Den Hemel schenke u 't loon

Van uw verdiensten, en hy doe uw hart bewegen.
Het arme Jongске heeft nooit duit van u gekreegen.
Men moet met oordeel en voorzichtigheid, indien

Men

Men zyne Kind'ren niet wil op den dwaalweg zien,
 Hem zomtyds in hun zak een deel pistoolen geeven.
 Want anders raken zy aan een gevaarlyk leeven.
 Zo ik als anderen had een laff' en slaafschen geest,
 Hoe ongelukkig was uw kind van daag geweest!
 Bekyf nog straf hem niet. Gy moet hem nu verschonē.
 Hy zal voortaan een goed en fraai gedrag vertoonen.
 Ik sta u borg voor hem. Ai laat uw stuurschen zin
 Weêr tot hem blaaken door een vaderlyke min.
 Ik blyf uw slaaf Cartouche, en wensch u wel te vaaren.

De goeden man kon pas van angst en vrees bedaaren,
 Daar hy lag uitgestrekt op 't bedde neêr: hy had
 Van schrik drie weken lang de koorts: de jong'ling bad
 Hem om vergiffenis, en die wierd hem geschonken.

Cartouche voelde zig, hoe langs hoe meer ontvonken,
 Om d'aanslag tegen het Geregts-hof haast te doen,
 Hy schikte dien zo wel, dat hy, naar zyn vermoen,
 Onfeilbaar slagen moest: die zaak, liet hy zich hooren,
 Is groot en zeldzaam, en voor my alleen gebooren.
 Wat viel me een heerlyk lot, door dat besluit te beurt!
Maar zy moest eerst volvoerd, eer zy word goedgekeurt.

Op zek'ren dag kwam hem zyn jongste broeder vinden

By d'aangenaamste meid van al' zyn ziels beminden.
 Ha! Broeder (zegt hy) leen na een slegts nieuws uw oor!
 De goede Belhumeur, een Held, die 't zelve spoor
 Der eer met u betreed, had wis zyn dierbaar leeven
 Verlooren, had hy zich niet op de vlucht begeeven,
 Door een trits Dienaars, (hy is zelfs zeer zwaar gewond.)

Wat hoore ik! heeft die schurk, die eere-lozen hond
 Zig door de vlugt gered? ik gloei van wraak en tooren;
 Antwoordd' Cartouche fluks: *ô Hemel! wat wy hooren!*
 Had dien vervloekten plug zo weinig harts en moeds?
 Is dien eerloozen siel beducht voor weinig bloeds?

Waar

Waar is dan de Eer, waar op doorluchte helden hopen?
 Hoe! voor drie dienders als een bloodaard weg te
 lopen.

Neen: ik kan 't nauwelyks gelooven! ach! zei toen
 Cartouches broeder: wie bewaard zich toch voor 't
 woen

Van drie? En wie moet daar het argste niet van duchten?
 Hy moest, ondanks zich zelfs, zich redden door het
 vluchten.

Hoe kon hy tegens drie perzoonen toch bestaan?

Cartouches antwoord was: *Dat by dan moest vergaan!*

Hy moest voor 't minste al wat hy kon zich onder-
 winden.

Door dapperheid en moed is 't wenschlyk 't eind te vin-
 den.

Het heugt me, dat ik eens door drie wierd aangetast:

'k Ontnam 'er twee de geest, en d'ander liet ik vast

Zieltogende in zyn bloed, den adem makk'lyk loozen;

Ik zal dien laffen, die het vluchten heeft verkoozen

Doen sneuv'len door myn hand. De Hemel strafme,
 indien

Ik hier meinedig worde: ik zal hem niet ontzien.

ô Ja: ik zweer 't nog eens; *die handen, ja deez' handen*

Vernietigen terstond Cartouches smaad en schande.

Gy rymt zeer flordig, zei zyn Broeder, naar ik hoor;
 Want schande op handen kweest door kwade klank ons
 oor.

Dit 's my bewust, hernam Cartouche, ik heb 't
 veroordeeld

Zo dra ik rymen kon: maar ik volg slechts 't voorbeeld

Dat my een Dichter gaf: hoe grooter dat het is,

Hoe veel gevaarlyker, indien men 't volgt: gewis;

Want heid op tyd, en bot op zot rymt niet naar 'k reken.

Cartouche, voelende zich door de gal ontfteeken,
 Klom van om hoog, om lucht te scheppen, naar beneên.

H

Hy

Hy ging de stad uit om zich zelfs wat te vertreên,
 En zoekende iemand, die zyn droefheid kon verzoeten,
 Beroofd hyze allen, die hem op den weg ontmoetten.
 In 't end vermoeid, dus meer te kruiffen door het land,
 Ontdekte hy een huis, gevestigd aan de kant
 Of voet eens hogen bergs. Na dat hy 't had bekeeken
 Zo klopt hy, en verzoekt de vrouw 'er van te spreken.
 Hy treed 'er in, begroetze, en vind haar by het vier.
 Gy ziet *Dominikus Cartouche* (zeid hy) hier.

Hoe! gy besterft! myn naam schynt u verbaast te
 maaken.

Maar zyt gants niet bevreesd: u zal geen kwaad genaaken,

Gy kend my niet te recht: Ik koom niet tot uw leed,
 Ik zoek een schuilplaats, en ben morgen weêr gereed
 Van hier te gaan: Doch wacht in uw ontfelde zinnen
 Om iets, 't geen me aan uw knecht maak' kenbaar, te
 beginnen.

Myn volk, ruim dertig sterk, onthout zich hier na by,
 En gy kwaamt daar door, al te deerlyk in de ly,
 Uw huis wierd wis verbrand, en gy geraakte om 't
 leeven;

Zo ge op de gastvryheid behoorlyk acht wilt geeven
 Zal niemand u misdoen. Ik ben vermoeid door 't gaan,
 En ruim zo hong'rig als de Drommel. Nu, wel aan,
 Men spyze, vind gy 't goed. Gy koomt my zeer ver-
 eeren,

Zei zei, al trillende, en ik moet uw gunst waardeeren.
 Koom schielyk, breng myn Heer een schoon servet,
 men gaat

Ter Tafel, en Cartouche eet lustig, en hy praat
 Zeer vriend'lyk met Mevrouw, Uw oordeel zal licht
 missen,

Zei hy, in myn perzoon, en daar het kwaadste uit giffen:
 Maar een verstand; dat ryp, de zaaken weegt en wikt,
 Schort

Schort steeds zyn oordeel op eer 't op het doelwit mikt.

*Wen Kea's Man, in de eeuw, toen ieder de eenvoud vierde
 De waereld, in zyn jeugd of jongkling schap, bestierde,
 Was alles elk gemeen; de menschen, niet ontaart
 Van die eenvoudigheid, de lust der Goden waard,
 Versteeten, zonder leed en hartverdriet en plaagen;
 Gelukkig, en in rust hunne aangename dagen.
 Maar straks wierd ieders geest, door hoogmoed aan-
 gezet,*

En all' hunn' eerste deugd, door dat vergif besmet,
 De goed'ren, die voorheên, gemeen aan ieder waaren,
 Vermeesterde de sterkste, en hier uit zag men baaren
 De wetenschappen, taal, en konsten, hand voor hand,
 De Menschen, eertyds zo gelukkig in hunn' staat,
 Bekroop de lustloosheid, hen werd de lust benomen
 Om 't nodig onderhoud des levens te bekoomen.

En sints dien tyd bestede een ieder zyn vernuft.
 Ik, die myn heil nooit heb verwaarlooft, noch verzuft,
 Ik stel myn kleen verstand te werk om 't Myn te zoeken:
 Maar op een wyz', die nooit een red'lyk mensch zal
 vloeken,

En 'k steek nooit iemand dood, dan wen ik in gevaar
 Van lyf en leeven ben. Ik ben dan, kan ik maar,
 Bermhertig, zagt van zin, en nooit onbloomt van reden,
 En 'k houde onschienbaar vast myn diergeswoorene
 eeden.

Zy stelde op dit verhaal haar hart en zing geruft.
 En kreeg nu, op haar beurt, een graagen eetenlust,
 Sprak, zo ik dorst ik deed aan u een kleene bede?
 Verschoon my zo ik 't perk der heusheid overtrede:
 Men hoorde vaak van u veel dapp're daân; Myn Heer,
 Doet myn nieuwsgierigheid, ik bid u, zo veel eer,
 Dat ik die weeten moog, terwyl we u vlytig hooren.

Steeds kan me een kleene proef van mynen plicht be-
 kooren,

Hernam Cartouche, en ik begeere u in het kort
Te toonen, dat myn hart altoos gedreeven word,
Om, die myn dienst doet, steeds myn dankbaarheid te
geeven.

Terstont ontvoude hy, in 't lang en breed, zyn leeven,
'tGeen die Mevrouw veel vreugd en veel verwond'ring
baard'.

Na hy ordentlyk had zyn levensloop verklaard,
Bekroop hem fluks de slaap. Zy doet hem in een kamer
Geleiden: Dit vertrek was hem veel aangenaamer,
Dan 't and're. Hy voorzag de deur wel, die hy sloot.
Hy doofde 't licht. Hy lei zich neder en genoot
Dien nacht een zoete rust. *Zoo dra aan de oosterkinnen
De gulde Dageraat, de schaduwen en schimmen
Van 's waerelds rond verdrsef,* sprong hy van 't Ledekant.
Hy kleed zich schielyk aan, en klom in blyden stant
Fluks naar beneden toe; wekt de Portier, bekroopen
Door slaap, ten bedde uit, en die maakt de deur hem
open.

Myn vriend, (zegt hy tot hem) 't is tyd dat ik vertrek'.
Verschoon my, dat ik u zo vroeg en onzacht wekk'.
Ik bleef hier reeds te lang: hou daar; verschoon myn
rondheid,
En drink, wen gy 't verteert, eens braaf op myn ge-
zondheid.

Groet uw Mevrouw, en zeg, dat ik het fraai onthaal,
Dat zy my gift'ren deed; niet eens, maar honderdmaal
Erkennen zal, ja, steeds in myn gemoed graveeren,
En moeilyk ben nu ik moet, zonder afscheid keeren.
Dien zelven dag zond hy de aanminnige waardin
Juist honderd flessen van de beste wyn, zyn zin
Was t'eenemaal geraakt door 't geen hy had ontfangen.
Daar boven deed hy haar noch meerder gunst erlangen
Want op een avond, dat de Bende haar ontmoet,
Gereed om alles haar terstond te ontnemen, doet

Hy

Hy straks, door die Mevrouw, terwyl hy roept, zich
kennen:

Myn vrienden, wacht u om deze Ed'le vrouw te
schennen!

Laat haar in vrede gaan. Voorts nadert hy ze, met
Een vriendelyk gelaat, en zegt: Mevrouw! ai zet
Uw vrees geheel ter zyde, u zal geen leed genaken:
Ga slechts geruft na huis. Terwyl wy voor u waaken,
Engy deez' Diamant, zo schoon en fraai van schyn
Van my ontfangt, zo schroom voor schade, leed noch
pyn,

Toen stak hy aan haar hand een ring van grootewaarde.
Zy trad terstond naar huis, alwaar zy voort bedaarde,
En onophoud'lyk zich verwonderde, om des helds
Grootmoedigheid; die deed op haar zeer veel gewelds;
En 't was haar leed, dat hy, zo braaf, zo wel gebooren
Niet na de lessen van de zuiv're deugd wou hooren.

Op d'avond na dien dag begeeft hy zich op straat
Om buit te zoeken naar gewoonte: het gelaat
Des Hemels, was geheel met wolken overtogen,
Ondanks de duif're nacht, ondekt hy met zyn oogen
Huron, den onderschout, die na zyn huis ging: hy
Zei straks: wat heerlyk lot, hoe groot een gunst
valt my,

Door 't milt fortuin, te beurt! Het voorwerp myner
vloeken

En wenschen zie ik dan, die ons poogt op te zoeken!
Toen riep hy, fors van stem: hou stant Huron, hou
stant!

En, hebbende het staal in de opgeheven hand,
Gaat hem daar meê te keer, en zegt: *hou daar*, gy snoode!
Ontfang de slag, die 'k u bewaarde, dat ze u doode.

Ga, volg uw Makkers in de hel; doe hen verslag
Hoe ge, om uw snorkery, u zaagt van 's Levensdag
Door my ontroofd. Toen heeft zyn hand zich opge-
heven,

H 3

Ter-

Terwyl de angstvallige Huron zyn leden beeven,
En kloofd met eenen slag hem zynen kop van een.
Zyn bloed vloeit langs den grond met gansche stroo-
men heen.

De nacht eens donk'ren slaaps benam zyn stervende
oogen

Voor eeuwig 't lieve licht. Toen is zyn geest vervlogen.
Cartouche riep straks uit: Dus zullenze vergaan
Die zo verwaant zyn om Cartouche neer te slaan.

Men deed toen meer dan ooit zyn best om hem te van-
gen.

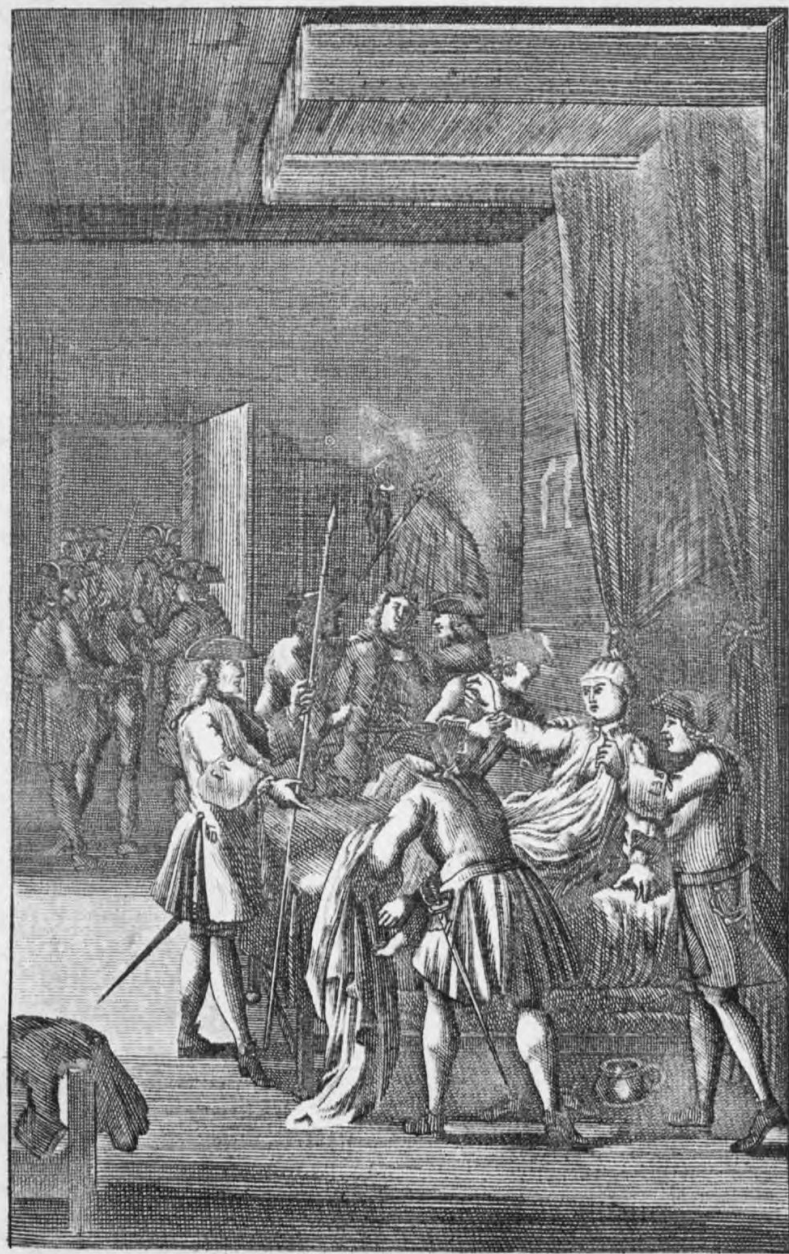
't Gerecht begon allengs een sterker drift te ontfangen
Op dat hy wierd gevat. Maar daar hy zich verweerd)
En al de slagen, die hem dreigen, moedig keerd,
En hy, ondanks de moeite en zorg hier toe genomen,
Geduurig wist, zyn val, door zyn verstand te ontkomen,
Zo neemt men voor, om hem, niet door geweld, maar list
Tekrygen in het net. Men twyfeld vast, men gist,
En end'lyk men besluit, dat hy in vriendschap leefde
Met Schurk *Du Chatelet*, die hem te boven streefde
In woede en beestigheid. Een zeker Officier
Ontbied Du Chatelet. Hy zegt, Ik heb u hier
Doen komen, om dat ik uw boos en heilloos leeven
Ontdekt heb: Sa! wel aan, wil my niet tegenstreeven
En biegt recht op: en maakt dat gy my 't al bekennt;
En zo gy niet bezorgt, dat ik Cartouche in 't end
Gevangen kryg: doe ik u levend ledebraaken.

De Traanen bigg'len hem uit de oogen langs zyn kaa-
ken.

Hy barft in klagten uit, en hy beloofd hem, dat
Hy in twee dagen, door zyn vlyt, zou zyn gevat,
Mits dat hy wierd van straf, door 's Konings gunst,
ontheven.

Hy hielt zo trouw zyn woord gelyk hy 't had gegee-
ven.

Hy

11eme Chant. het Elfde Boek.

Hy draagt zich zo volmaakt en speeld zyn rol zo wel,
 Om zyn geweest hoofd te krygen in de knel,
 Dat hy, die tot zyn hulp, had dertig man bekoomen,
 Hem niet ontsnapte, en in verzek'ring heeft geno-
 men (1.)

Wie is bekwaam om al de blydschap, en't vermaak,
 Dat gansch Parys vervulde, om zulk een groote zaak
 Dit lang verhoopte nieuws, behoorlyk uit te drukken?
 Een maar' die ieder kon verbaazen en verrukken!
 Nooit maakte men meer vreugd om't winnen van een
 stad,
 Alstoen elk hoorde, dat Cartouche was gevat.

(1.) Hy wierd by de Hooge Scheidspaal, in de Herberg;
 daar de pistool uitging, gevangen genomen.

HET TWAALFDE BOEK.

JA, met verachting schuw ik 't schuim des volks,
bezeten
Door duldelooze waan, onbillyk; en vermeeten,
Onkundig van de waarde en prys van 't geen het leeft,
En 'k schryf voor menschen van betchaafd verstand, en
geeft.

Ai onderschraag en helpme, ô koor der Zanggodinne!
Verlaat myn Dichtgeest niet, beziel my steeds van bin-
nen

Met hemelvaardig vuur, dat my 't verstand verlicht',
Zoo leezen stad en dorp, en zelfs al d'aard myn dicht:
Ja: Zo word het door elk geleezen en herleezen,
Gekauwt en weêr herkauwt, en 't heeft geen nyd te
vreezen.

De schaduw en des nachts bedekken de aarde en zee,
En een gewenschte rust regeerde 't al in vree,
Wanneer Louisje door een naare slaap betoogen,
Al schreeuwende en bezweet, ontloot haar sluim'ren-
de oogen.

't Was d'albeheerschende Sultane van den Held.
Deez' nieuwe Minnares, die hem door 't mingeweld
Nu ruim zes maanden hield gekluifert, en geslooten,
Wekt fluks haar Zuster op, die ze, uit den slaap gescho-
ten

Met een ontstelt gezicht, deez' woorden horen liet.
Ach! Zuster: ach! helaas! wat smert genaakte me?
ik schiet

Met angst uit mynen slaap, terwyl ik lag te droomen!
ô Yffelyken droom, wiens denkbeeld my doet schroom-
mee!

Wat is myn hart ontstelt! wat is myn geest ondan!
Doet my, zei de and're straks, dien naaren droom ver-
staan. 'k

'k Zag de ongelukkige Cartouche my genaken,
Zyn oogen stonden woest, en droef, en op zyn kaaken
Had zich de vrees, de schrik, en angst geplaatst: hy scheen
Een bed'laar aan zyn kleed van boven tot beneên:
'k Ontdekte, toen de zon gedaalt was in de kimmen,
Rondom hem, eenen reeks van naare en droeve schimmen.
De naarheid, de yslykheid, de afschuwlykheid, 't geween
En de angst, vermengden zich op deze plaats in een,
Hy zag en riepme, en nam zyn afscheid, droefte moede
Toen greep hem aan een reeks van Rakkers, dol van
woede,

En grimmigheid, voor', ter zyde, en agter aan.
De sinigher, of de beal, die ik van verr' zag staan,
Zag ik toen schielyk met een koevoet tot hem treden,
Zich vaardigmakende, om myn waarden held, zyn leden,
Te beuken. 'k Riep vergeefs Laverna in dien staat
Om hulp en bystant aan. Zyn vyanden, wier haat,
En woede en grimmigheid hen doen in wreedheid weiden,
Omsing'len hem by 't licht eens fakkels, en geleidden
Hem fluks al juichende in een grafste, bang en naar.
De Hemel, de aarde, en zee, door 't doodelyk gevaar
Van mynen Held verschrikt, geraakten aan 't beweegen,
Ja, allescheen om hem, ontroerd, verbaast, verleege,
En, door een donderflag ontwaakte ik naar dien droom.

Verban, zei d'and're toen, alle yd'le vrees en schroom.
Uw minnaar zal in 't kort die dooling wel verdryven.

't Kan zyn hernam zy weer: maar dus lang weg te blyven,
Myn Zuster, baart my vrees; 't is rede al held'ren dag,
En ik verneem hem niet. Waar of hy toeven mag?
Cartouche komt niet, ach! wat vrees'lyke oogenblikken!
Wanneer zal zyne komst myn bang gemoed verkwik-
ken?

Ach! wat verschynt by op myn wenschen loom en traag!

Men hield inmiddels 't puik der Kapiteins, de plaag

En schrik des volks, in 't diepste eens duister gats gevangen
 Daar d'yz're ketenen zyn hand en voeten prangen.
 Dien ongelukkigen, dien onverzaagden held,
 Ontbloot van heul en hulp gekluistert door 't geweld
 Van boei en kerker, borst dus uit in droeve klagten.
 Ô Woede! Ô wanhoop! Ô angstvallige gedachten!
 Ô Vyandinne van myn Eer, rechtvaardigheid!
 Ach! is dan om myn deugd, deez' hoon my toegeleid!
 En wrocht ik door myn moed dan zo veel heldendaaden,
Om in een enk'len dag, myn schoone lauwerblaaden
Te zien verdorven, ach! wat doodlyk ongeval!
 Ô Valsch orakel, dat ik steeds beklagen zal!
 Kwaad voorbeduidzel van een ingebeeld regeeren!
 't Fortuin schynt door haar rad, met ons de gek te
 scheeren;
 Dan zit men op den top, dan raakt men weer beneên,
 Zag ik myn vryheid dus verdrukken, dus vertreen?
 Gehaate vyand myn geluks en welvaard tevens,
 Beneemt ge my de lust myns harten, en myns levens?
 Moest het door u dan zyn, ontaarde *Chaselet*,
 Vervreemt van mensch'lykheid, van eed, van trouw
 en wet?
 Moest gy, Ô ongetrouwe: uw woord dus heilloos
 krenken?
 Wie kon die gruweldaad, van u, Ô booswicht! denken?
 Is dit de uitwerking dan van dien verbaasden eed
 Eerlooz' en snoode schelm, die gy zo plechtig deed?
 Verrader, Ja de snoodste en bootste der verraders,
 In wiens vervloekte hart, in wiens verdoem'lyke aders,
 Geen droppel bloeds vloeit dat na eer of schaamte
 zweemt;
 Gy zyt het dan die my myn gloriekroon ontvreemt?
 Heillooze Deugniet; en Ô Sinon, waard te vloeken:
 Maar ik bedrieg my nooit kon u 't verraad verkloeken.

Ô Si-

Ô Sinon! maar gy schurk verraade uw opperhoofd,
 Uw meester en uw heer, wien gy had trouw beloofd.
 Myn waarde vryheid, ach! wat had ge aantreklykheden!
Ô Duist're kerker, die getuige zyt, der reden
 En klachten, welk ik stort in uw en omtrek uit,
 En my tot loon van all' myn daân, in uw besluit!
 Ô Rotten, Muizen, en Ô Padden, Slakken, Slangen,
 Die hier onschuldig, of by toeval zyt gevangen,
En wier onaangenaam gedruisch zich met myn klagt
Vermengt; beklaagd, beschreid myn onheil dag en nacht!
 De Raad liet 's anderen daags Cartouche boven komen.
 Elk die hem zag, kon zyn verwond'ring niet betoomen,
 Om zyn bedaart gelaat, waar uit de zuiv're deugd,
 Zo 't schein, te leezen was, en zyn geruste jeugd.
 Men ondervroeg hem, aan de voeten dezer Raaden,
 Naar veel vervloekte en snoode en doemenswaarde daden;
 Doch hy ontkende 't al, en wierp in deezen stant,
 Al 't geen men tegen hem bewees fluks van de hand;
 Ja, hy zei zelfs, door vrees eens strengen strafs te ont-
 roeren,
 Dat hy de naam nooit van Cartouche kwam te voeren
 Dat hy geen vag'bond was, en men hem geenziens kon,
 Maar dat hy wierd genoemd door elk Jean Bourguignon.
 Groot achtb're Rechters van deez' plaats, door elk
 te vreezen,
 Die steeds de onschuldige rechtveerdig hebt verweezen,
 En nooit de onschuldige veroordeeld; myn gemoed,
 Dat geen bewultheid heeft van gruweldaaden, doet
 My hopen, dat den tyd, de waarheid, door de wolken
 Noch end'lyk toonen zal aan allerhande volken!
 'k Zie hoe de snoode haat myn levensloop bestryd.
 De helfchen Laster dingt verwoed na mynen tyd.
 Men houd my voor een schurk, een booswicht: maar,
 myn Heeren,

On-

Ondanks dit alles, zal uw heusheid my verweeren;
Uw billikheid stelt my aan de and're kant geruft.
Gerechte Hemel, die 't verborg'ne zyt bewuift,
Gy, die de onnozele, wen zy vervolging lyden,
Alleen kunt redden, en voor leed en druk bevryden!
Ai, maak me aan elk bekend, en wreek deez' hoonen
smaat.

Wy hebben, snoode guit, zei iemand, uit den raad,
Met all' die opgesmukte en uitgezotte reden
Hier niets te schaffen: spreek, en antwoord aan de leden
Des Raads, op deeze vraag: zyt gy Cartouche of niet?
Toen trots, geruft en koel en ongevoelig, liet
Hy zich vrymoedig als een Philocletes hooren:
*Een man, die op myn spoor, de deugd heeft uitverkooren,
Heeft hy eens neen gezegt, gelooft elk op zyn woord.*
Toen bragt men tegen hem noch meer bewyzen voort,
Bewyzen, die zo klaar gelyk de dag, zyn daaden
Bevestigden: Maar hy, in weerwil van de Raaden
Hield in het logchenen gestaag dezelve voet.
Ben ik antwoordde hy, die men betichten moet?

De Rechters ziende in 't end, dat niets zyn trots kon
breeken,

Verklaarden dat zy haast zyn boezem zouden weeken,
En maaken hem gedwee door de yffelykste pyn,
Waarna het straf schavot hem zou beschooren zyn.
Maar hy, wel ver van zich hier over eens te kwellen
Bleef onverwikt van moed, en wist van geen ont-
stellen.

*Wel aan, ik zal de dood dan smaaken, wel te vreên.
'k Heb tot myn onschuld en verdediging alleen
De traanen der Gemeente, en myn onnozel leeven.
Men spreek 'er niet meer van (Zei hy) maar laat ons
sneeven,*

Dewyl 't doch weezen moet. *Het strafschavot verwekt*
Geen

*Geen schande, maar het kwaad, dat iemand derwaards
trekt.*

Cartouche wierd, zo dra men 't onderzoek volende,
Weer naar het gat gebragt, dien kerker vol elende.
Hy was daar naauw'lyks ingekoomen, of hy gaf
(Zyn ongelukkig lot, en onontvluchtbre straf
Nu ziende van naar by) zich over aan zyn' klagren.
Zyn bang gemoed versmolt in droevige gedachten,
En eind'lyk sprak hy dus. 'k Voorzag dit in myn geest:
'k Ben Caesar op een dagh, en niets met al geweest.
Myn zaaken gaan zeer slecht: dit maakt my gansch
verlegen.

Zyt ge, o Laverna my op deeze wyz' genegen,
En houd gy dus uw woord? Gy geeft my end'lyk aan
Myn trotse vyanden dan over? 't is gedaan.

Waar is de luister, en die pracht, die gy voorheenen
Zo plechtig my beloofde? ach! zyn die nu verdweenen?
Waar zyn die daaden, die verwinningen, die Eer,
Dat aangenaame lot der glorie, my zo teer
Door u beloofd, en 't welk myn roem nooit uit zou
wilschen?

Zal ik de vrucht van uw beloften eeuwig missen?
Gy laat my muffen in dit schand'lyk rottenest.
Ha, Teef! ha, Tigerin... hoe vloek, hoe schelde ik
best?

Ach mogten 't kouwde vuur, en 't haat'lyk schurft u
plaagen,

En onophoudelyk de pokjes u belaagen!
Hier op vertoonde zich Laverna van om hoog.
Zy zei tot haaren Zoon, met een zeer vriendelyk oog,
En met een voorhoofd niet voorzien met kreuk nosh
vooren;

'k Beantwoorde uw geschreeuw; uw stem heeft zich doen
hooren.

'k zal

'k Zal tegen Themis, ô myn Zoon! *in't strydperk gaan.*
Ik zal tot uw geluk, al wat ik kan, bestaan.
Vloek dan niet tegen my die u nooit heb verlaaten.
Gy klaagt, maar zonder grond, myn kind! dat wy u haaten.

Maar die belediging, ontydig uitgebraakt,
Vergeeve ik u van harte, om dat ik ben geraakt
Door de yffelyken staat waar in ik u beschouwe.
Tot welk een droevig end', tot welk cen' zwaare rouwe

Zal deez' standvastige vervallen? hoe! wat 's dit?
Cartouche in wiens gemoed, de kloekste stoutheid zit

Gehuisveft, durft om zyn verlossing gansch niets waagen!
Durft niet stoutmoedig, nu hem duizende belaagen,
Nu hy in 't uiterste is, navolgen op een voet
Den geenen, die zich hier uit redde door zyn moed,
De schrand're Uliſſes, die beroemd' en wyzen Koning!
Bezit gy minder moed, dan hy, in deeze woning?
Nooit kan men zich te vroeg verlossen uit gevaar.
Help dan u zelfs, op dat u 't Godendom bewaar'.

Cartouche voelde door deez' red'nen weêr ontſteken
Het vuur, dat krachtig werkte om eenſlaags uit te breken.
De hoop herleeſde weêr; en zynen moed groeide aan.
De drift om end'lyk zich uit 's kerkers dwang te ontſlaan
Vertoond zich in zyn geelt. Hy vroeg geheel verſlagen,
Laverna, dat het haar goedgunſtig wou behaagen,
Dat zy vergiffenis hem wou ſchenken in zyn leed,
Waar op hy, in zich zelfs verrukt, deeze uitſpraak deed.

Op dat we uit deeze plaats zo doodlyk, veilig vluchten,
Zo wil, ô God des ſlaaps elks oog met vaak bevruchten;
En gy, ô nacht! bedekt ons met u nachtgordyn
Dat ons geen ſterren glans noch 't licht der maan beſchyn!
Ai! laten ons de ſtilte en donk're ſchadaw dekken.

Hy

12eme Chant. het Twaalfde Boek.

Hy voelde toen zyn moed , hoe langs hoe meerder
wekken ,

En , door zyn medgezel , bezielde door 't zelve vuur ,
Geholpen , breekt hy straks een gat in 's Kerkers muur .
Zy nad'ren aan 't vertrek dat de afgang houdt besloten ;
Zy sluiten voor een poos hunn' neuzen , die ze snoten .
Zy vangen 't werk weer aan terwyl hen d'iever pord' .
De Hoop , om endelyk hun vryheid weêr in 't kort
Te erlangen , dryft hen aan , ja , maakt hen gansch ver-
bolgen .

*Volg my , zei toen Cartouche , en gy zult Caesar volgen
Zo wel in zyn geluk , als in zyn roem en eer .*

Zy vorderen veel wegs , en nad'ren , langs hoe meer
Aan 't doelwit van hun hart . In 't ende in 't breeken
snelder ,

Genaken zy ; gewroet door d'een en d'and're kelder
In 't huis eens Melkboers ; En dit was de plaats juist , daar
Men hen betrapte , en wierd tot hunne schâ gewaar .
't Sa wakker ! dat gaat wel ! liet zich *Laverna* hooren .
Toen daalde Themis straks om laag uit 's Hemels
kooren .

Die al den handel had , door haar alzichtbaar oog
Waar voor geen onrecht is verhoolen , van om hoog
Bespiegeld : aanstonds was *Laverna* gantich verlegen ,
Zo dra zy Themis had in haar gezicht gekreegen .
Ik wyk , ik vlucht , sprak zy ; Ik geef my over aan
Haar Godheid ; want myn kracht kan voor haar niet
bestaan .

Myn Godheit bakt en beeft voor haare . en is verflagen .
Doe , zei *Laverna* voorts , al wat u kan behagen ,
En fluks pakt' zich het Besje ontfelt van daar , engaat .
Het waardig voorhoofd , en 't ontzachiyk gelaat
Van Themis , sluiten voort *Cartouche* in zyn verneten
En stouten aanslag , door een trotsen waan bezeten .

Car-

Cartouche wierd weerom gekreegen door de wacht,
 En zonder meêly in zyn kerker fluks gebracht:
 Men lachte met zyn smert, en niemand had meêdogen:
 Maar toen men hem bezag met onbenevelde oogen,
 By held'ren Zonneschyn, wierd voort, elks oordeel vlug.

Hy die hem vatte, sprong van enk'le sebrik te rug.
 Men bragt hen beide naar de donkerste aller hooien,
 Daar men de ketens van Cartouche, om niet te doolen,
 Verdubbelde, en men gaf hem een veel sterker wacht
 Die onophoud'lyk hem bewaakte dag en nacht.

Hy wierd een maand bezogt, daar hem de wagts be-
 waren,
 Door luiden van veel soorts, van waarde, kunne, en jaren.
 Men merkte geen de minste ontroering in zyn geest.
 Hy scheen zo vrolyk als hy immer was geweest.
 Hy antwoorde ieder op de voorgestelde vragen.
 Elk was verwonderd, en schiep in den Held behagen.
 In 't kort: men merkte in hem, een vriendelyken aart,
 Die met een schrandrheid van oordeel was gepaard.

Le Grand, een Dichter, door een fraayen geest bezeten,
 Deed hem zyn mildheid meer, dan andre aanschouwers
 weten.

Inmiddels zong elk een van hem van straat tot straat:
 De lieden van geboorte, en zy die in den raad
 Geduurig zitten zo zy waanen, met hun Heeren,
 Lakyen, die de faam hun 's Meesters vaak onteeren,
 Wen zy vertellen 't geen in 's Meesters huis geschiet,
 Verbreidden 's Gaauwdiefs lof door 't een en 't ander lied.
 Men hoorde zynen naam door al de stad haar deelen;
 Ja, zelfs op d'It'liaansche en Fransche schouwtonneelen;
 Waar door de Held Cartouche een beter lot genoot,
 Dan zy, wiens heldendaan men eerst zong naar hnn dood.

HET

HET DERTIENDE BOEK.

WAt steuntge, ô dwaaze! op de grootheên deezer
 Aarde?

Haar allerschoonste glans is van geringer waarde
 Dan die van 't spiegelglas. Wy zien wel dikwerf, dat
 Den booswigt zegepraalt, in 't kwaad nooit afgemat:
 Maar dit zyn schyngeluk zal op één slag bezwyken.
 't Besluit des Hemels, door geen sterv'ling ooit te ont-
 wyken.

Vind hem onfeilbaar eens. Hy smaakt, ofvroeg, of laat,
 Het loon van zyn verdienste, en smoort in al zyn kwaad.
 Cartouche, 't opperhoofd van menschen, woest van
 zeden.

En zonder eer en deugd, noch korts zo wel te vreden,
 Zet, door zyn voorbeeld dit in eenen held'ren dag.

Het uur genaakte in 't end, dat, door een donderslag,
 Hy al zyn lauw'ren, door zyn heldedaan bekomen,
 Slechts in een oogenblik des tyds zou zien benomen.
 Men deed hem 's morgensvroeg uit zynen kerker gaan,
 Om de allerfelste smert eens pynbanks uit te staan.
 Hy stont die moedig door, en, ongewoon te zwichten,
 Wou hy ook niemand van zyn medegenoots betichten.

Het volk, nu op de plaats die hem verwacht geraakt,
 Ziet hoe men alles tot zyn straf reeds vaardig maakt.
 Cartouche, die zyn hoop gebouwt had op zyn Bende,
 Op dat die hem verlosse en redde uit zyne elende,
 Had koel en onverschrikt zyn vonnis aangehoord.
 Hy trat zyn kerker uit, vertoonde zich, en voort
 Breekt hy door 't volk, dat hem verwagte, rustig hee-
 nen.

Kan ik u 't denkbeeld van de menigte verleenen,
 't Geen uitgestrekt Parys, uit zyn straten braakt,
 En vol verlangen naar Cartouches noodlot haakt?

I

Men

Men zag een end'loos tal uit alle wyken komen,
't Welk, door nieuwsgierigheid en blydschap ingenomen,

Het gretig aangezicht op hem gevestigd had.

Wyl hy niet twyfelde of zyn medgenootschap, dat
Hem had zyn hulp beloofd, zou zyn verlossing zoeken,
Wacht' hy zulks moedig af, speelde braaf de kloeken.
Maar slaande te vergeefs, nu hier, dan daar zyn oog,
Heft hy, gantsch onverwrikt, zyn moedig hoofd om
hoog,

En zegt: *waar is dan de eer en de eerlykheid gebleeven?*

Waar ik, elendige! myn oogen heen laat zweeven,
't Schynt of de trouw voor my uit elk verbannen is!

't Vergeet my alles hier in myn gevankenis!

'k Word door de Hoofden van myn Bende, en myn
soldaaten,

Ja, door myn Broeder zelf, rampzalige! verlaaten,
Doch zo dit onheil u, als myn, te beurte viel,
Dan toonde ik u terstont, waar toe een heldeziel
Zich al vervoeren laat. Hoe kunt ge myn vergeeten?
Ik ben verwondert en verbaast. Ik wil 't wel weeten:
Maar ieder lacht niet na, die voorlacht. Dit 's myn
troost.

ô Gy! wier invloed nooit myn geest verwaarelooft!
ô Zanggodinnen! drenkt, ai drenkt me uit uwe stroom-
men.

't Istyd, uw dienaar, in zyn nood, te hulp te koomen.
Ai, opent zonder moeite, al d'aders van uw gunst,
Zo zie ik 't end myn 's werks, schoon misgedeelt van
kunst.

Hy kwam in 't end' de voet van 't straftooneel genaaken

Het volk op dit gezicht spalkte op zyn wyde kaaken,
En maakte een groot geschreeuw, dat te gelyk be-
toond'

Hoe

Hoe in elks hart de vreugde of dolle woede woond'.

Gelyk wen le Couvreur, degeest, het hart, en de
oogen

Van gantsch Parys houd in verwond'ring opgetogen,
Als Phedras ziel, door hoop of droefheid overitelpt
De Godvrucht, vrees en schrik aan heur beweging
helpt;

Dan ziet de aanschouwer zich door vreugd of schroom
gedrongen,

En al de schouburg juicht door 't galmen van elks ton-
gen

Zo even baarde op 't zien van deez' verweezen Guit,
Het aangedrongen volk, een woest en wilt geluit.

Cartouche, ziende zich nu in zyn hoop bedroogen
Zei straks: 'k heb u noch iets, myn Heeren, te vertoo-
gen.

Men leide hem weërom het Raadhuis in. Hy zet
Zich gantsch gerust ter neêr, terwyl elk op hem let.
'k Heb tot dit oogenblik (liet hy zich toenweêr hooren)
Gewagt, dat men my redde, om dat men 't had gezwooren;

Maar wyl het hart myn's volks geen werk van d'Eeden
maakt,

En het geen liefde of trouw, of medelyden raakt,
Zo weet dan dat ik ben, die 'k gift'ren niet wou weezen;
Ik ben Dominikus Cartouche als wel voor deezen.

't Is alles waar, dat my ooit wierd te last gelegd,
En hoe men my ook straffe, ik ly die straf naar 't recht.
Op dat rechtvaardigheid haar handvest moog bewaa-
ren,

Zal ik de makkers van myn ondaân u verklaaren.

Op dat ik dus belette een overgroot getal
Van moorden, dievery, en moord en ongeval,
Dien gy niet stuiten zoud wanneer ik niet bekende.

Voor'tov'rig, het berouw beweegt myn hart in 't ende,

En 't is niet door de wraak, dat ik dus ga te werk.
 Ô Neen! myn Heeren, neen de knaging port me sterk.
 Ik voel dat myn gemoed my heimelyk doet weeten,
 Dat, hoe 't Gerecht de straf ook oeff'ne, de eerver-
 geeten

En snoode schurken, nooit in gruweldaden moê,
 Het echter leggen op vervloekte moorden toe.
 Hier op verklaarde hy de wooningen *en naamen*
 Dier Makk'ren, *die hun* hoofd in gruw'len niet bescha-
 men.

Men liep den ganschen nacht de stad door, en men vind
 Zyn Bende, die men fluks met sterke kluijsters bind.
 Men bragt ze straks voor hem; hy die ze zag genaaken,
 Wou op deez' wyze aan haar zyn oogwit kenbaar maa-
 ken.

Het los Fortuin keert ons den nek, en zyn gelaat
Verandert: maar men schepp' slechts moet in deezen staat.
'k Ontboode u hier, Zyt niet verwondert, noch verslagen,
 Dat gy deez' ketenen, benevens my, moet draagen,
 En, tegen mynen eed, u hier gevangen ziet.
 Eer ik, myn vrienden, my zo verr' vervoeren liet,
Ik neem den Hemel en de Goden tot getuigen,
 Dat niemand was in staat om myn gemoed te buigen,
 En ik onschonbaar myn verknocht had aan myn eed,
 Zo gy uw bystand my had op zyn tyd besteed,
 En myn verlossing, naar uw woord, had ondernomen.
 'k Heb end'lyk, om dat ik my van myn plicht volkoo-
 men

Zou kwyten, en niets doen, dat my bragt wroeging aan
 De smert en 't weedom zelfs eens pynbanks doorge-
 staan.

Ontrouwe Makkers, en ontaarde medgenooten,
 Uit wien gebrooken woord ons onheil is gesprooten;
Ik heb gedaan al wat een eerlyk man vernoegt:
Maar gy hebt niet volbragt waar toe gy waart bevoegt.

Toen

13eme Chant. het Dertiende Boek.

Toen bad hy , dat hy mogt zyn laaste zielsbeminde ,
 Die hy veel vieriger dan de anderen bezinde ,
 En de eenigste , die hem in liefde ontsteken had ,
 En , met een woord , zyn haat , en zyn gemoed bezat ,
 Voor 't laaft te moogen zien. Zy kwam terstont ge-
 vlogen :

Zy kwam al bevende en met nat bekretene oogen :

Zy ziet (welk voorwerp aan 't gezicht van een die
 mind!)

Zy ziet haar aangenaamste en liefste boezem vrind ,
 Cartouche , door 't geweld der kluijters en der ban-
 den ,
 Geklonken om zyn hals , zyn voeten , en zyn handen ,
 Gansch in elkaâr gekromt. Verflagen en ontstelt
 Bezwyntze , en valt op de aarde in 't aanzien van den
 Held.

Men goot haar fluks een puts schoonwater op haar
 leden.

ô Hemel ! roept zy uit , waar ben ik ! afgestreden
 Door doodelyken angst , en weergaloos verdriet ,
 Voel ik wel dat ik 't ben , maar ik beschouw me niet.
 Allengs bekomtze , en doet in 't eind' haar oogen
 open.

Zie ik den dag en mooge ik weêr op 't leeven hoopen ?
 ô Dag ! myn oogen zyn verbystert door uw licht !

Ach in wat staat verichynt ge , ô Held ! voor myn ge-
 zicht ?

Myn boezem vriend ! wel eer de *Wellust van myn leeven!*
 Hoe ! zult gy door de hand eens Beuls , myn Engel !
 sneven !

Men wil u dooden ! ach ! ô Goden ! 't is gedaan !
 Eer dat gy zulk een straf , myn lief , zoud ondergaan ,
 Moest zelfs de Zon zich zien in haaren loop bepaalen ,
 De Maan in de ebbe en vloed te teelen , eeuwig dwaalen ,

Ja, zelfs de vloed en Rivieren moesten weêr
 Hunne oorspronk zoeken. Ach! wat doet me uw on-
 heil zeer!
 Myn liefde groeit, en krygt weer voedsel door uw ly-
 den
Ach! mogt ik, door myn dood, u van de dood bevryden.

CARTOUCHE.

Wie had dit ooit gedacht?

LOWISJE.

Wie had zulk ooit geloofd

CARTOUCHE.

O ramp! ô ongeval! gy hebt myn moed verdoofd.

LOWISJE.

ô Overmaat van plaagen!

CARTOUCHE.

*Die valsche Broeders doen ons zo veel leeds verdraagen.
 Wat kostenze ons al finert en traanen?*

LOWISJE.

Groote Goôn!

CARTOUCHE.

Ai, mistet slechts na my!

L 95

LOWISJE.

Ik sterf, na zo veel hoên.

CARTOUCHE.

Lewisje, een oogenblik!

LOWISJE.

Ik ga, Laat my slechts sterven.

CARTOUCHE.

*Vier woorden, en niet meer, 'k zal dan uw by zyn derven.
 Vaar wel, vaar eenwig wel; en leef, beminde ziel,
 Die 'k in de meeste waarde en agting altoos hiel,
 Voortaan verstandig en voorzichtig lange dagen.
 Ik laat veel rykdom na: gebruik dien met behaagen,
 Leef, in 't vervolg, gelyk een eerlyke vrouw,
 Zo wacht gy leed noch smert.*

LOWISJE.

ô Doodelyke rouw!

CARTOUCHE.

*ô End'loos harte weê! en ô vergeeffsche klagten!
 Ai, ga nu; 't is zo wel: 'k ontsloot u myn gedachten.
 Myn' Heeren! zy was nooit geen medeitantster in
 Myn misdaân: ze is alleen het voorwerp van myn
 min.
 Vrouw Themis dulde nooit dat de onschult ging ver-
 looren.*

I 4

't Is

't Is waarheid, Heeren, dat myn mond u hier doet
hooren.

Men liet zyn Meesteres in volle vryheid gaan.

Inmiddels wierd terstond, een trouw bericht gedaan
Van Held Cartouches lot aan d'eerste zyner Bende
Estienne; en zo dra hy 't onheil van hem kende,
Ontboodt hy in de stad Antony, 't volk by een,
Door 't noodlot van hun hoofd verbystert. Elk ver-
scheen.

Op d'aangewezen plaats, en hy wierd fluks verkooren
Tot Hoofd naar wien men zou als een Cartouche hoo-
ren.

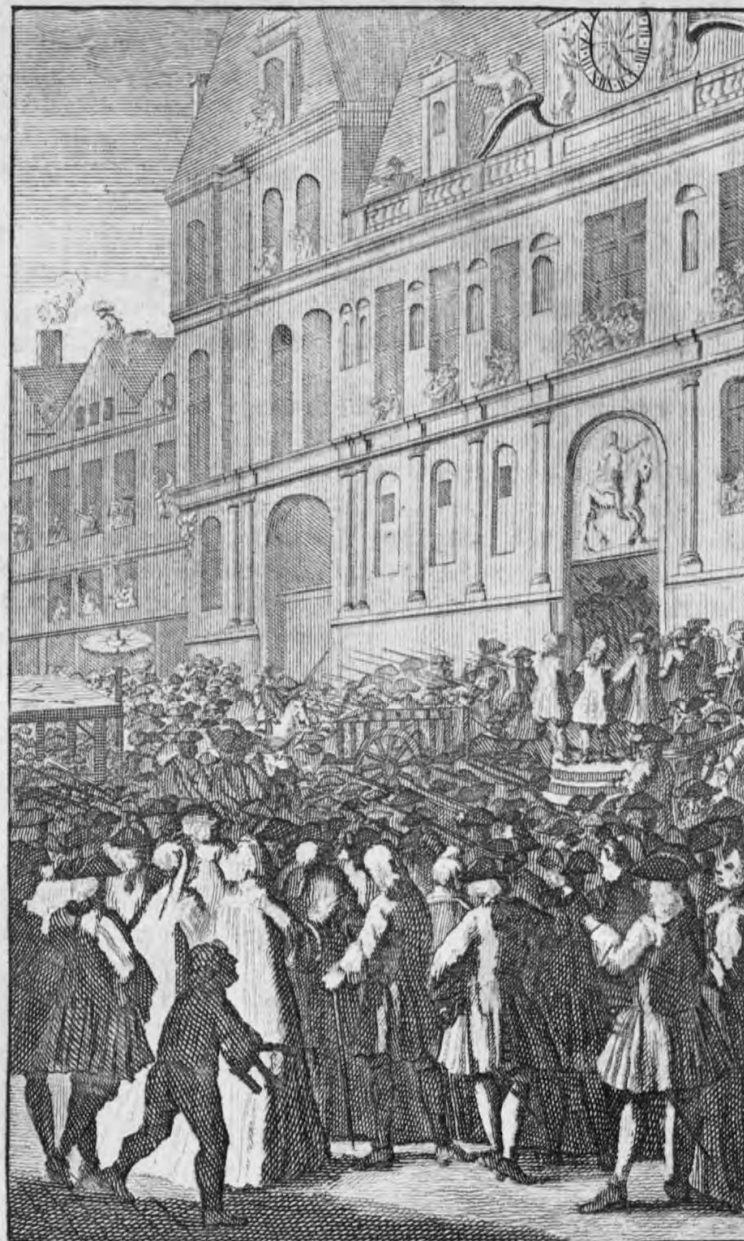
Men deed *aan ons*, zei hy, *een waar en trouw bericht.*
Vrouw Themis zegenpraald, en onzen Held, het licht
Van deeze ondankbaare ceuwe, is endelyk gegreepen.
Zyn vyanden, geleert door de a verechtze kneepen
Eens valschen Broeders, en door dien bestier geleid,
Vernietigden zyn list, en zyn voorzichtigheid;
Zulks dat dit opperhoofd, dat omtrent twee paar jaaren,
In weêrwil van een' drom van dreigende gevaaren,
De stouften Dienaars van vrouw Themis, route en floeg,
Die zich steeds dapper, ja onverwinbaar droeg,
En zo *wel's nachts als daags*, door helden moed ontstoo-
ken,

Heeft *d'algemeene twist van ons gelyk* gewrooken:
De Held, die gansch Parys vervulde door zyn daân,
En elk verwond'ring bragt, als 't hoofd der Helden, aan,
Zal dicht by Montfaucon, geen grafiteê mogen dekken
En aan de Ravens een onwaardig aas verstrekken!

Wel aan! myn vrienden, laat ons voort dien hoon
en smaat,

Die zyn ontzach'lyk hoofd, (dat treffelyk gelaat,
Dat voorhoofd vol ontzag, dat voorhoofd! overtoogen
Met onverwelkb're lof, dat voorhoofd vol vermoogen!
't Geen d'omwinning heeft wel duizend werv begroet,)

Ont-

13eme Chant. het Dertiende Boek N° 2.

Ontfangen zal, terftond herstellen, vol van moed.

Wat den verraâr betreft, daar is niet voor te vreezen,
Hy kan niet ver' van hier, myn dapp're vrienden weezen.

Men hebbe dan geen schroom, dat hy zyn straf ontvlucht'.

Du Chatelet erlange, of vroeg, of laat de vrucht
Van zyn verradery: zy blyve niet verhoolen.

Laat slechts de zorg der straf aan Themis vlyt bevolen.

Engy, ô Themis! beef. koomt aan, myn vrienden,
laat

Ons fluks, daar wy van hier vertrekken, *al den haat
Der Goôn en menschen op die ydele aan doen schennen:*

Die Goden, dien geen eer noch dapperheid meer
kennen;

*Die Goden, die Cartouche, een moedig Held, zo snood
Bedienden op de Greve, als oorzaak van zyn dood;*

In 't kort, die, Goden, die toen zy hem ledebraakten,
Met banketteeren, en met drinken zich vermaakten.
Zy kennen hun misdryf, en wreeken 't midd'lerwyl.

Maar eer wy zulk een daad, zo billyk, in der yl,
Volvoeren; laaten we ons, van onze plicht eerst
kwyten,

Op dat men ons 't verzuim daar van niet moog' verwyten:

Koomt, richten wy terftond voor onz' verwezen held
Graffteeden op, waar op men fiet 's mans roem vermeld,
In hoop, dat die wel haast d' Alraren zullen volgen.

*Laat ons, zei Lagueritte, om 't leed zyn 's hoofds
verbolgen,*

Geen tyd verliezen, om, aan 's Helds gedachtenis,

Een eer te geeven, die hy dubbelt waardig is,

Voor al de moeite en zorg, geduurende zyn leeven,

'Ten dienst der Bende, en schrik des wuften volks ge-
geeven.

Zoo veele Franken, en Panjotten, door 's mans hand

*In bonderd plaatzen, vaak geholpen aan een kant,
Zyn voor 's Helds afsch genoeg, en konnen hem vereeren,
Maar d'andere voorflag die gy straks deed zou ons
deeren.*

*Ik denk met schrik 'er aan! Hebt gy wel overlegt
Het zwaar gevolg dier zaake? en vatte gy haar recht?
Kwaamt gy uw voornemen wel behoorlyk te bezinnen?
Helaas? wat poogt gy? tragt gy Themis te overwinnen?
ô Onbedacht ontwerp! ô hoop zo los en vals!
Hoe! zonden wy, myn Heer, om slechts een weinig gals
Die gy hebt, te voldoen, in weêrwil der gevaaren;
Voldrengen, 't geen Cartouche, in omtrent twee paar
jaaren,*

*Niet uit kon voeren door zyn weêrgalooze vlyt?
Men wachte liever af een aangenamen tyt.
Zy scheiden van elkaâr, en elk ging daadlyk heenen
Dus was het raadbesluit der Raaden t'zaam verschee-
nen*

*In sint Anthonys stad, een voorstad van Parys.
De raad der munniken scheid meest op zulk een' wyz',
Maar ik ben van Cartouche alreeds te lang gebleven.*

*Hy openbaarde al wat de Bende had bedreeven.
Verweet en overtuigde en sprak hen schuldig, aan
Straatschendery en moord, zelfs zonder acht te slaan
Of iemands staat, of rang, verdiensten, kunne, of
dagen.*

*Men vatze en elk zag zich in ketenen geslagen.
Hy kreeg zyn valsche vriend, die hem verraden had,
In 't oog; en wetende dat hy een groote schat,
En daar en boven voor die trouwloosheid, het leeven
Verkreegen had; verzuchtte, en, door zyn spyt ge-
dreeven.*

*Borst hy al klagende uit: ô Goden? die hem kent,
Beloont gy dus de deugt eens onverlaats in 't end.*

*Na hy zyn zaken had beschikt, en, voor het sterven
Zyn ziel, met God verzoent, om 't end' loos heil te be-
erven,
Zo*

*Zo sprak hy zeer bedaard: Ik sterf met groot berouw
Ach! wist ik dat men volk zo even sterven zou!
Dit was de wensch, die hy hen doen wou voor zyn
sterven.*

*Men breng my na de dood, die 't leeven gaarn wil derven,
Ik heb het al' gezegt wat ik te zeggen had.*

*Door zulk een wakk'ren stap, op zulk een doornig
pad,
Wierd hy verwinnaar. Elk was door zyn moed ver-
wonen.*

Hy eindigde zyn tyd, gelyk hy was begonnen.

*De Rechters ziende 't uur vast nad'ren, dat den Held
Zou bukken voor zyn lot, en smaaken 's doodsgeweld,
Voleindigden hun plicht, en lieten zich dus hooren.
Men toon Cartouche, wien het sterven is beschooren,
Aan 't volk dat hem verwacht, uit veelerly belang.*

*Hy klom de trappen af, grootmoedig in zyn gang,
En trad voorts op de plaats. Men kon in 's gauwdiefs
weezen*

*Een hart, dat vrolyk, en bevryd van schrik was, leezen.
Hy klom op 't straftooneel. Hy naderde de dood
Met de onverschoktheid van 't gezicht, en met zo groot
Een moed, als hy bezat, en zich voelde aangedrongen
Wen hem de Schouts, de wagt en Dienders vaak be-
sprongen.*

*Hy vond veel heul en troost in zyn stantvastigheid.
De schaar van Atropos, die 't sterflot hem bereid'
Knippte in het kwikst zyn's tyds de draad af van zyn lee-
ven.*

*Op zulk een wyz' heeft hy den veegen geest gegeven;
Cartouche eertyts de bloem der Helden door zyn daân,
Verloor op 't straf-schavot dus lyf, en lauwerblaân.*

E Y N D E.

BE.

B E R I C H T
V O O R D E N
B O E K B I N D E R .

Om de Printen op zyn Behoorlyke
plaats te stellen in dit Werkje.

Eerste Boek, bladzyde.	1.	} Teegens over de Verkla- ring.
Tweede Boek, bladzyde.	13.	
Derde Boek, bladzyde.	20.	
Vierde Boek, bladzyde.	35.	
Vyfde Boek, bladzyde.	49.	
Vyfde Boek, No. 2. bladzyde.	51.	
Sesde Boek, bladzyde.	54.	
Sevende Boek, bladzyde.	63.	
Sevende Boek, Bladzyde. No. 2.	66.	
Agtste Boek, bladzyde.	72.	
Negende Boek, bladzyde.	88.	
Tiende Boek, bladzyde.	94.	
Elfde Boek, bladzyde.	118.	
Twaalfde Boek, bladzyde.	126.	
Dertiende Boek, bladzyde.	132.	
Dertiende Boek, bladzyde. No. 2.	136.	

N E-

N E D E R D U I T S C H
E N
B A R G O E N S
W O O R D E N - B O E K .

A.

A Almoes.
Agt en twintig
stuyvers stuk.
Alleen voor zig zelfs
rooven.
Aalmoesseniers jon-
gen.
A vond.

B.

Balyntjes om 't geld
uit de lade te stelen.
Bed om op te slaapen.
Bedelaar.
Bedelaars.
Bedelaarster.
Bedelen.
Bedekken, dekken
dat hy het niet zien
kan.

A.

Seys.
Gesjankte.
Mept alleen.
Weesnyl,
Schemering.

B.

Pompers.
Bult.
Aepje.
Aepjes.
Aepjester.
Op den aap loopen.
*Ik houwt het dat hy het
niet knoyen zalt.*
Be-

Bekennen, of ymant
die daar na ziet.
Beugel.
Beugel van de Beul.
Beul,
Beurs.
Beurs snyder.
Beurs snyders.
Beurs met zilvergelt.
Bewaarder van het
gast huys.
Bewaren in het huys.
Boek.
Boek met Goud be-
slag.
Boek met zilver be-
slag.
Boer.
Boeren.
Boerin.
Boerinnen.
Boeyen.
Boonen.
Bollen.
Boor.
Branden.
Brandmerk.
Brandmerken.
Brief.
Brood-fak, Bedel-
fak.
Broek.
Bruyn Brood.
Burgers.
Burgerweesjongen.

Knooyen.
Terri.
Terri van de Smigher.
Smigher.
Plant.
Trekker.
Trekkers in 't gedrang.
Tuysie.
Bing van de Gastkit.

Behouwen in de kit.
Lezer of Babbelaar.
*Vossebabbelaar of Le-
zer.*
*Kriemse lezer of babbe-
laar.*
Oest.
Oesten.
Oestin.
Oestinnen.
Leek.
Duym litten.
Kaantjes.
Drayfel.
Victorie.
Plak en stoot.
Plakken en stooten.
Kapittel.
Hy loopt op den aap.

Yruy.
Rogge Tennis.
Graauw, het Geschoor.
Bontje.

C. Ci-

C.
Cipier.
D.
Dag.
Dame.
Danffen.
Das.
Deegen.
Dekkleedt, iets dat
alles dekt.
Deel aan diefstal ge-
ven.
Deur.
Diaken.

Diaken wees-jongen.
Diamant stricken, of
oorringen.
Dief Leyders.
Dief.
Dief ter platte land.
Dief die in Huyzen
steelt waar van de
deuren open staan.
Dief die in een winkel
onder schyn van
iets te kopen, 't
goet steelt.
Dief die uyt een wa-
gen of kraam een
stukje stof of an-
der goet steelt.

C.
Bing van de troetels.
D.
Douw.
Prinse muts.
Michelen.
Slinger slang.
Rieprick.
Overtreksel.

Sim.

Klapper.
*Bing die het gras op-
haalt.*
Sjaak.
Hangers.

Gemot.
Krabber, plerie.
Klyfocker.
Streek ganger.

Marchandieser op doen.

Pilsaan.

Dief

Dief die het gelt uyt
de zak steelt.
Dief die by de weg
de menschen door
gewelt afzet met of
zonder mes.
Dief die steelt terwyl
het door een ander
gezien word.
Dief die occasie heeft,
om de voorgeno-
men dievery, of af-
zetting te doen.
Dief die onder schyn
van een stuck geld
te wisselen, uyt de
hand, of van de
Toonbank, of uyt
de schoot steelt.
Diender.
Dienaars.
Dobbelhuys.
Dobbelhuys by den
nagt.
Dolle hont gebeeten
zyn.
Donder.
Doodschieten.
Doodsteeken.
Dronken.
Dubbeltje.

E.

E Etbaare waaren.
Emmer.

*Rolder, turftrekker,
kieschopper.
Afzetter.*

*Het is beknooit.**Daar is Luwing.**Fricketeeren.*

*Woutje.
Gemot.
Pierkasje.
Pierkasje by den deer.*

*Van een Heuvel ge-
knaant.*

*Geraas.
Kapot Brande.
Mellement.
Bels kraag.
Hondje.*

E.

*Bikkement.
Buyser.*

Em-

Emmer vol water.
Engelse muts.
Evangelie.
Eyeren.

F.

F Les met genever.

G.

G Aan.
Gasthuys.

Gek.
Geesselen.
Geeven.
Geeven, toereiken.
Geldt.
Genever.
Gereetschap, rooven.
Gerecht.
Gespen
Geslooten.
Gestolen goederen weg
te werpen uit vrees
van gevangen te wor-
den.
Geselschap, dat gesel-
schap zoekt.
Getortureert, of ge-
pynigt.
Getroudt.
Getrouden Man.
Getrouden Vrouw.
Gevangen neemen.

K

*Dronken Boer.
Poepen.
Open leezer.
Slikkers.*

F.

Klankert met vonk.

G.

*Fokken.
Gastkit.
Mas.
Schuuren:
Dokken,
Toe dokken.
Poeyet, Poen.
Vonk.
Gereetschap meppen.
Heele Gemot.
Spanders, Friesen.
Gekluyt.
Voor peenen.*

*Fokje mec.**Gefoetert.*

*Gesjankt.
Gesjankte Bol.
Gesjankte Mos.
Snypen.*

Glas

Glas om uit te drin-
ken.
Gloejendt zwaart op de
rugh.
Goedt cier maaken,
vroylyk zyn.
Gordynen.
Goudt.
Goudt beurs.
Goude ketting.
Goude strikken.
Goude hoeprink.
Goude diamantsring.
Goude gespes.
Grasmajer.

H.

HAalen.
Half dronken.
Ham.
Handt.
Handt in de zak.
Hangen.
Harnas.
Haver.
Heb.
Heen gaan.
Heer.
Heeten oven.
Heewen.
Hemdt.
Hemdtrok.
Hemdtrock met silve-
re knoopen.

Blinkert te buysen.

Moolen.

Nacht deene.

Garderik.

Vos.

Vos plant.

Vosse slang.

Vosse hangers.

Vosse Feemsteeker.

Vosse syne Feemsteeker.

Vosse spanders, friesen,

Knoet majer.

H.

Slieren.

Halve snor.

Pottebeen.

Veem.

Veem in de slinger.

Hugten.

Tzere bing.

Slaagen.

Felt.

Offhoeven.

Schoft.

Brandende Vuurweg.

Zingen.

Vlock.

Swietje.

*Swietje met kriemse kno-
pen.*

Her-

Herbergh.
Hier.
Hoedt.
Hoenders.
Hoer.
Hoerewaardt.
Hoerhuys.
Hondt.
Hooy.
Hout.
Hoofd Officier.

Huilen.

Huys.

Huys daar de deur aan
staat.

Huys dat gesloten is.

Huysraadt.

I.

JAar.
Imant iets met gau-
wigheit ontnemen.
Ingraaven.
Juffrouw.

K

KAarssen.
Kaas.
Kakken.
Kamer.
Kamifool.
Kan.

K 2

Herri.
Bank.
Subel.
Stomme luy.
Kat.
Koggel.
Motkasie,
Heuvel.
Fyn kaf.
Brandt.
Grandiege Bol, de man
met de deegen, de
Krommert.
Grienen.
Kit.
Kit matig.
Kit is gekluyt.
Schommeling.

I.

Fantjes.
Slieri karie, siks met
loopjes.
In putten.
Schoftin.

K.

Vette lullen.
Dodding.
Bouten.
Haverik.
Uts.
Hals.

Kan-

Kandelaars.
Kant.
Kas.
Kat.
Kerk.
Ketting Coraalen.
Kintje.
Kelder.
Klappen.
Kleedt.
Kleeden.
Kleerkassen.
Kluppel.
Klyn linne goedt.
Klyne Jongen.
Kleine zilvere messen.
Knoopen.
Koffer of kist.
Kooker.
Koper.
Kooren.
Kopere akker.

Kopere Theeketel.
Kopere Akker met water.
Kopere Tabaks doos.

Koopman.
Koutfen.
Koutenbandt.
Krakelen.
Krankebezoeker.
Kroeg.
Kwaadwilligen.

Standaarts.
Gemot lint.
Klapper.
Manwerik.
Sjank of Herberg.
Slang.
Henwerikje.
Legerik.
Knoesen.
Hangerik.
Toerikkit.
Kleersluyter.
Groentje.
Slaatje.
Fockende Gecuwert.
Pieter mannetjes.
Knaspers.
Sluiterik.
Dop.
Kakkerlak.
Sirooysel.
Kakkerlakse plomp buyzer.
Ronde bos.
Albert is dronken.

Kakkerlakse smerrik of smiffery.
Koop bink.
Treksels.
Omwindtsel.
Hobbelen.
Menel.
Kit.
Luye knaap.

L.

L Aa.
Lade met geldt.
Lade 't geld uit de van de toonbank te stee-
len.
Laken kooper.
Lakens.
Limoen.
Lepels.
Liefden.
Loogenaar.
Luis.
Luywagen.
Leggen slapen.

M.

M Aaltydt.
Man, of kaerel
is gek.
Man ziet het.
Mansperfoon.
Mantel.
Matroos.
Meel.
Mes.

Meester.
Met planken bedekt.
Metselaar.
Mondt.
Molenaar.
Morgenstont.

L.

Horrel.
Hoos.
Op de schrank loopen.

Seysekooper.
Spreyerik.
Breetsum.
Gapers.
Kronwen.
Valfiche koyer.
Piotie.
Luye meidt.
Snorken.

M.

Bikkementeren.
Bol is Maf.

Bol knooit het.
Bol.
Lap, kapot.
Plas bink.
Stuyffel.
Schuyer, 't kout, een koeter.
Bol van de kit.
Met Paltening bedekt.
Troffelbing.
Gaaper.
Stuyffelbink.
Kaele, koe.

Mutsje.
Muylen.

N.

Nacht kroeg.
Nacht dief.
Neemen.
Neemen met geweld.
Neus.
Neusdoek.
Nooten.
Nars.

O.

Om 't Leven bren-
gen.
Onder de Galg staan.
Onderschoot.
Oudste.
Ons hart.
Onthalzen.
Ontvlugten.
Ontkomen.
Ooren.
Opschryven van ande-
ren.
Opgehangen te zyn.
Opendoen.
Orlogie.
Overste van de Bede-
laars.
Overtuygen.

P.

Part of deel aan 't
gestolene.

Bom.
Sleepers.

N.

Deerkit.
Kitte sluwers.
Meppen.
Aanfellen.
Snuysterik.
Mottje Sneederik.
Kraakers.
Bof kont.

O.

Gemolt.
Onder het bugt.
Krommert, Baskroo.
Groote Alias.
Klapper Kop.
Teef af.
Fockken.
Onsfokken.
Lappen.
Na krabben.
Verdroogt aan het bugt.
Meppen.
Tick, tik tik, Maram.
Grootste kleyfucker.
Het is beknoot.

P.

*Kayle bokke, toute moe-
le, bekke fettoe.*

Pa-

Paruik.
Penningen.
Piffen.
Pistool.
Pintje.
Platte Boender.
Pleiters valliche tegens
de gevangene.

Predikant.

Pronk staan.

R.

Raadflaan, bera-
den.
Rabraken.

Ratelwagt.
Ratelwagts.
Ratelwagt, (Capitein
van de)
Regenkleedt.
Regering in de Kerk.
Ring.
Rock.
Roede, of garde daar
men mede geesselt.
Roepen, by iemand ge-
raas maken.
Rouwbandt.
Ruggraadt,
Ruit.

Dof.

Halve seysen.
Fluiten.
Kraker.
Pondt.
Platje.
*Kappe valsch tegens mal-
kander, tegen de bink
die in de kit zit.*
*Jas, Priemer, de zwar-
te vlieg.*
Lonk.

R.

By malkanderen kappen.
*Roefemoesen, of gera-
teldt.*
Frank.
Franken.
*Capitein van de Fran-
ken.*
Regentje.
Postelyn aan de want.
Feemsteeker.
Lap.
Piesten.
Gebeww.
Lampel.
Rugknoest.
Glimmert.

S. Sa-

S.

SAamen spannen.
 Schaar.
 Schavot.
 Scherprechters.
 Schieten.
 Schiltwagt staan.
 Schip of Schuit.
 Schoenen.
 Schoenlapper.
 Schoenmaker.
 Schorteldoek.
 Schurft.
 Seggen.
 Secretaris.
 Siena's appels.
 Slaagen.
 Slaap.
 Slaaper (een) t' ont-
 kleeden.
 Slaapstede.
 Slegt Vrouwsperzoon.
 Sleutels.
 Sluyten.
 Smous.
 Smous die gestoolen
 goedt koopt.
 Sneeuw in 't aangezicht of
 troonie.
 Snoer paalen.
 Snyen.
 Soldaat.
 Speck.
 Spiegel.

S.

Saamen foockken.
Kipperink.
't Volle.
Smighers.
Branden.
Bonje staan.
Batter.
Trappers, of treeders.
Treelapper.
Treemaker.
Beffedekker.
Rappig.
Snakken.
Bloedschryven.
Zoete Breesum.
Haver.
Luim.
Snorker aanfellen.

Luimkit.
Mokke.
Klankers, of draayers.
Gekluit.
Kaf.
Platte Kaf.

Swiepslag, root lindje,
een schram.
Uis.
Schuyeren.
Panjoet.
Balleward.
Schoone Knoejer.

Spin-

Spinhuys.
 Spreeken.
 Stadt.
 Stadthuys.
 Staart.
 Steek in het lyf.

 Stil.
 Stock.
 Straatslypen.
 Stuyvers.
 Substituit Schout.
 Swieren.
 Swyg stil

T.

TAbaksdoos.
 Tafelbordt.
 Tanden.
 Tang.
 Ter hoer gaan.
 Toe laten om te zien.
 Tin.
 Tinnegieter, die ge-
 stoolen goed koopt.
 Tinnekan.
 Toonbank.
 Tugr.
 Tugthuys.
 Twisten.

V.

VAandel.
 Vader.

Spinkit.
Kappen.
Fyl.
Grandige Kit.
Huwelt Kwast.
Bloed coraal, een gons,
Knaauw, Knoopsgat.
Nappe.
Steunsel.
Deenen.
Meutjes.
Krommert.
Gyp.
Keppe noppe.

T.

Smerrickit, of smiffery.
Glimmert.
Blinkers.
Huyshouder.
Ter mot gaan.
Laat hem beknoonen.
Smels.
Platte smeltis flikker.

Smeltse bals.
Grasbank.
Pees.
Peeskit.
Knoonen malkaar op ziel.

V.

VZwaajer.
 Bink.

K 5

Val-

Valsche Speelders.	<i>Valsche Pierders.</i>	
Valsche verklaring.	<i>Valsch Kappen.</i>	
Veel, heel veel.	<i>Plok.</i>	
Venster.	<i>Finater, sluyterik.</i>	
Vergadering.	<i>Stomk.</i>	
Verklikker.	<i>Verknoezer.</i>	
Vermommen.	<i>Blinkers bedekken.</i>	
Verrader.	<i>Verknoejer.</i>	
Verplaatfen van het eene huys in het an- der.	<i>Van den eene kit in den ander.</i>	
Verstaan, hooren.	<i>Zet je lappen klaar.</i>	
Verweeren.	<i>Vel je weer aan.</i>	
Verwagten.	<i>Verknoojer.</i>	
Vingers.	<i>Grypers.</i>	
Vleesch.	<i>Creeft.</i>	
Vliegen.	<i>Sweemels.</i>	
Voeten.	<i>Stappen.</i>	
Voorbygaan.	<i>Voortfocken.</i>	
Voorhoofd.	<i>Voorplaat.</i>	
Voortgaan.	<i>Fockken.</i>	
Vonnis.	<i>Hetje knooy.</i>	
Vrouw.	<i>Mos.</i>	
Vrouwemuts.	<i>Topperik.</i>	
Vrouwerock.	<i>Gerry.</i>	
Vrouwezak.	<i>Hugterik.</i>	
Vrouw ziet het.	<i>Mos knooit het.</i>	
Vrouw, die het geen zy gestolen heeft on- der haar voorfchoot verbergt.	<i>Mokke die krabt.</i>	
Vry van ymant iets zeggen.	<i>Op kappen.</i>	
Vrybuyters.	<i>Vrye Kraakers.</i>	
Vuur.	<i>Rooye steen.</i>	
Vyl.	<i>Gierije.</i>	W.

	W.		W.
		W	<i>Half gat.</i>
		<i>Ambus.</i>	<i>Plomp buyzer.</i>
		<i>Water Emmer.</i>	<i>Platte Syfing.</i>
		<i>Webbe.</i>	<i>Opnemen, fok 'er mee weg.</i>
		<i>Wegdraagen, wegne- men.</i>	<i>Peesen.</i>
		<i>Werken.</i>	<i>Willigen Moses.</i>
		<i>Werkhuys.</i>	<i>Platte kit.</i>
		<i>Winkel.</i>	<i>Witte Willem.</i>
		<i>Wittebroodt.</i>	<i>Baay.</i>
		<i>Wyn.</i>	
	Y.		Y.
		<i>Yzere pot.</i>	<i>Blaffert.</i>
	Z.		Z.
		Z	<i>Spant het.</i>
		<i>Ziet het.</i>	<i>Regentje.</i>
		<i>Zaje of zyde re- genkleedt.</i>	
		<i>Zelt'half, of vyfen een halve stuyver stuk.</i>	<i>Maffie.</i>
		<i>Zilver.</i>	<i>Kriew.</i>
		<i>Zilver leepels.</i>	<i>Kriemse gaapers.</i>
		<i>Zilvere Schaar.</i>	<i>Kriemse Kipperink.</i>
		<i>Zilvere Beugeltas,</i>	<i>Kriemse Terri.</i>
		<i>Zilvere kooker.</i>	<i>Kriemse dop.</i>
		<i>Zilvere gespen.</i>	<i>Kriemse spanders, frie- sen.</i>
		<i>Zilver tuyg,</i>	<i>Rammelaar.</i>
		<i>Zilvere Snuyfdoos.</i>	<i>Kriemse smerriket, of smiffery.</i>
			Zil-

Zilvere Tabaks-doos.
Zilvere Kandelaars.
Zilvermit die gestoo-
len goedt koopt.

Kriemse smerrikit.
Kriemse Standaarts.
Platte Kriem sikker.

WOOR-

WOORDEN-BOEK BARGOENS

E N

N E D E R D U I T S C H .

A.

A Anfellen.
Aaplopen (op den)
Aapje.
Aapjes.
Aapjenjester.
Afzetter.

Albert is dronken.

B.

B Abbelaar. †
Batter.
Behouden in de kit.
Beifendekken.
Belskraag.
Bikkement.
Bekkementeeren.
Bing van de Gastkit.

A.

Met geweld nemen.
Beedelen.
Beedelaar.
Beedelaars.
Beedelaarster.
Dief die by den wegh de
menschen met geweld:
met of zonder mes iets
afzet.
Kopere Aker wet water.

B.

Boek.
Schuyt of Schip.
Bewaaren.
Schorteldoek.
Dronken.
Eetbaar waren, spysen.
Maaltyd.
Bewaarder van het Gast-
huys. Bing

Bing van de Troetels.
 Bing die het gras op-
 haalt.
 Bing.
 Bing die op de kit past.
 Blaffert.
 Blinkert te buyzen.
 Blinkers.
 Bloed coraal, gons,
 knaauw, knoopsgat.
 Bloedschryver.
 Bof kont.
 Bol.
 Bol van de kit.

 Bol is maf.
 Bol knooit het.
 Bom.
 Bouten.
 Bontje.
 Brandende vuurweg.
 Branden.
 Brandt.
 Breetsem.
 Breetsem (zoete,)
 Bult.
 Buyzer.
 By malkaar beknoojen.

C.

Captein van de Fran-
 ken.
 Creeft.

Cipier.
Diaken.

Meeſter, of Vader,
Deurbewaarder.
Yzere Pot.
Glas om uit te drinken.
Tanden.
Steek in het Lyf.

Secretaris.
De Naars.
Mansperzoon.
Man, of meeſter van 't
huys.

Man, of kaerel is gek.
Man ziet het.
Een Mutsje.
Kakken.

Burger Weesjongen.
Heeten Oven.
Schieten.
Hout.

Limoen.
Sinas Appelen.
Bedt.
Emmer.
Raadſlaan.

C.

Capitein van de Ratel-
wagts.
Vleesch.

D.

D.

DEenen.
 De Feem.
 Deerkit.
 Dienſtmos.
 Dodding.
 Dof.
 Dokken.
 Dop.
 Douw.
 Draayfel.
 Dronke Boer.
 Duym litten.

E.

EYzere bink.

F.

FEemſteker.
 Feemſteker (Fyne)
 Feem in de ſlinger.
 Felt.
 Finater.
 Flock.
 Fluiten.
 Focken.
 Fockje meê.
 Fonk.
 Fricketeeren.

D.

Straat ſlypen.
Handt.
Nagtkroeg.
Dienſtmaagt.
Kaas.
Parnik.
Geeven.
Kooker.
Den Dagb.
Boer.
Emmer vol water.
Boonen.

E.

In 't barnas.

F.

Ring.
Goude Diamant Ring.
Handt in de zak.
Ik heb.
Venſter.
Hembt.
Piffen.
Gaan, Ontvolugten.
Gefelſchap maaken.
Jenever.
Dief die onder ſchyn
van een ſtuk geldt te
wiffelen, uit de hand,
toonbank, of uit de
ſchoot het geldt ſteelt.

Fyl.

Fyl.
Fynkaf.

Stadt.
Hooy.

G.

Gaaper.
Gaapers.
Garderik.
Gartkit.
Gefoekert.

Mondt.
Leepels.
Gordynen.
Gasthuys.
Getortureert, of gepy-
nigt.

Geheeuw.
Gekluit.
Gemot.
Gemot Lindt.
Gemolt.
Geraas.
Gereetschap meppen.

Geraas maaken, roepen
Geslooten.
Dienaars, of Diefleidens.
Kant.
Om 't leeven brengen.
Donder.

Gerri.
Gesjankte.

Imants gereetschap roo-
ven.
Vrouwen rock.
Een agt en twintig stuy-
vers sink.

Gesjankt.
Gesjankten Bol.
Gesjankte mos.
Giertje.
Glimmert.
Grandigen Bol.

Getrouwt.
Getrouwt Man.
Getroude Vrouw.

Grandige kit.
Grasbank.
't Grau, het geschoor.
Grienen.
Groentje.
Grootste Alias.

Vyl.
Tafelbordt.
Hoofst Officier, de man
met de deegen, de
Krommert.

Stadthuys.
Toonbank.
De Burgers.
Huylen.
Kluppel.
De Oudste.

Grot.

Grootste kleifocker.
Grypers.
Gyp.

Overste der Bedelaars.
Vingers.
Zwieren.

H.

H.

Half Gat.
Hals.
Halve snor.
Halve seysen.
Hangers.

Wambus.
Kan.
Half dronken.
Penningen.
Diamante strikken, of
Oor-ringen.

Hangerik of Toerikkitt
Haverik.
Haver.
Hebje knooy.
Heele Gemot.
Het eeuwerikje.
Herri.
Het is Beknooit.
Hobbelen.
Hoest.
Hondtje.
Hoos.
Hugte.
Hugterik.
Huwel.
Huwel geknaaut.

Kleeden.
Kaamer.
Slaagen.
Vonnis.
't Gerecht.
Kindtje.
Herberg.
Overtuigt.
Krackeelen.
Broodt.
Dubbeltje.
Lade met geldt.
Hangen.
Vrouw zak.
Hondt.
Van een dollen hondt ge-
beeten.

Huyshouder.
Heewen.

Tang.
Zingen.

I.

I.

IAntjee.
Jas, Priemers, de
zwarte vlieg.
Ik meppen.

Jaar.
Predikant.

Neemen, grypen.

L

Ik

Ik hou het dat hy het
niet beknooit.
Ik bedek myn blinkers.
Ik zalje verknoojen.
In de kit zitten.
In de kit gekluit.

In putten.

K.

KAantjes.
Kakkerlak.
Kakkerlak, smerrikit
of smiffery.
Kakkerlakse plomp-
buyzer.
Kaf.
Kappen.
Kapot.
Kapot branden.
Kappen valsch tegens
malkander, van de
bink die in de kit zit.
Kat.
Kayle bokke toute mou-
le, bekke fettoe.
Keppe noppe.
Kippinging.
Kit.
Kitmatig.

Kit is gekluyt.
Kitte ftuwers.
Klankert met vonk.
Klankers.

*Ik bedek het, dat hy, het
niet ziet.
Vermommen.
't Zalje Verwagten.
Gevangen zitten.
In 't gevangenhuys geslo-
ten.
Ingraaven.*

K.

*Bollen.
Kooper.
Kopere Tabaks doos.

Kopere Aaker.

Smous.
Spreeken.
Doodt.
Doodtschieten.
Ze pleiten valsch tegens
malkander van de man
die in de boejen zit.
Hoer.
Part of deel van het ge-
stoolene.
Stilzwygen.
Schaar.
Kroeg, ook een huys.
Huys daar de deur aan
staat.
Huys is geslooten.
Nacht dief.
Fles met Jenever.
Sleutels of drajers.*

Klap-

Klapper.
Kleerfluyters.
Kleifockert.
Knaspers.
Knoesen.
Knoet Majer.
Knoojen.

Knoojen malkaar op
ziel.

Kooit valsch.
Kofschel.
Koop bink.
Krabber, pleerie.
Kraakers.
Kriem.
Kriemse gaapers.
Kriemse kipping.
Kriemse terri.
Kriemse dop.
Kriemse spanders, friesen
Kriemse smerrikit of
smiffery.
Kriemse Leefer of Bab-
belaar.
Kriemse Smerrikit.
Kriemse Standaarts.
Krommert of Baskroo.
Kwast.

L.

LAade.
Laat hem beknojen.
Lampel.

L²

*Deur, ook een kas.
Kleerkist, of kas.
Dief ten platte landen.
Knoopen.
Klappen.
Maujer.
Bekennen, of ymans ziet
'er na.
Onder malkander twif-
ten.
Logenaar.
Hoerewaardt.
Koopman.
Dief.
Nooten.
Zilver.
Zilverre Leepels.
Zilverre Schaar.
Zilverre Bengeltas.
Zilverre Kooker.
Zilverre gespen.
Zilverre Suuysdoos.*

Boek met zilver beslag.

*Zilverre Tabaks doos.
Zilverre kandelaars.
Substituit Schout.
Staart.*

Li.

*Horril.
Toelaaten.
Rouwbandt.*

Lap.

Lap.
Lap, kapot.
Lappen.
Leck.
Legerik.
Leezer.
Loeven.
Lonk.
Luye knaap.
Luye meid.
Luim.
Luimkit.

M.

M Af.
Maffie.

Marchandiser op doen.

Maurik.
Meppen.
Mept alleen.

Menel.
Met Paltening bedekt.
Meutje.
Michelen.
Mokken.

Mokken die krabt.

Mollement.
Moolen.

Rock.
Mantel.
Ooren.
Boeyen.
Kelder.
Boek.
Gaan.
Pronk staan.
Kwaadtwilligen.
Luywagen.
Slaap.
Slaapsteede.

M.

Gek.
Ses t'half, of vyf en een
halve stuyvers stuk.
Dief, die onderschyn van
iets te koopen 't goedt
uit de winkel steelt.

Kat.
Rooft.
Een die alleen, of voor zig
zelfs rooft.

Krankebezoeker.
Met Planken bedekt.

Stuyver.
Danssen.
Een slegt Vrouws per-
zoon.

Een vrouw die onder haar
voorschoot verbergt 't
geen zy gestoolen heeft.
Doodsteken.

't Gloejendt zwaardt op de
rug. Mos

Mos.
Morkaafie.
Motje.

N.

N Aa krabben.
Nacht deenen.

Noppe.

O.

O Est.
Oesten.

Oestin.
Ostinnen.
Omwinzel.
Onder het Hugt.
Ontfocken.
Opnemen, Fok 'er mee
weg.
Op kappen.

Op smekken zonder
draajers.
Open Leezer.
Overtrekfel.

P.

P Anjot die peemt.
Panjot.
Plack en stoot.

Vrouw.
Hocrbuis.
Neusdoek.

N.

Op schryver van anderen.
Goed cier maken, wraelyk
zyn.
Stil.

O.

Boer.
Boeren.
Boerin.
Boerinnen.
Kouffebandt.
Onder de galg staan.
Ontkomen, ontsnappen.
Weg dragen, wegnee-
men.
Vry van ymant iets zeg-
gen.
De deur openen zonder
sleutel.
Euangeli.
Een kleedt dat alles be-
dekt.

P.

Soldaat die op den roof
gaat.
Soldaat.
Brandmerk.

L 3

Plac.

Placken en staoten.
Plasbink.
Platje.
Platte kriemse flikker.

Platte kaf.

Platte smeltflikker.

Platte kit.
Plant.
Platte syfing.
Peefen.
Pees.
Peeskit.
Pieoot.
Pierkafie.
Pierkafie by den deer.
Pieften.

Plok.
Plomp buyzer.
Poepen.
Poejer, poen.
Pompers.

Pont.
Potte been.

R.

R Appig.
Regentje.
Riepriek.

Brandmerken.
Matroos.
Platte Boender.
Silversmit die gestoolen
goedt koopt.
Smous die gestoolen goedt
koopt.
Tinnegieter die gestoolen
zin koopt.
Winkel.
Beurs.
Een Webbe.
Tugt.
Werken.
Tugthuys.
Luis.
Dobbelhuys.
Dobbelhuys by de nacht.
Roeden of garden daar
men mee geesselt.
Veel, heel veel.
Water Emmer.
Engelse muts.
Geldt.
Balyntjes om 't geldt uit
de lade te steelen.
Pintje.
Ham.

R.

Schurft.
Zyde of zaje regenkleedt.
Deegen.

Roe-

Roefemoesen of Gera-
telt.

Rogge teunis.
Rolder, Turftrekker
kieschopper.
Ronde bos.
Rooje steen.
Rugknoest.

S.

SAamenfokken.
Scheemering.

Schoft.
Schoftin.
Schommeling.
Schoone knoojer.
Schuuren.
Schuyer.
Schuyeren.
Set je Lappen klaar.
Seys.
Seyse kooper.
Sjaak.
Sjank.
Sim.

Slaatie.
Slang.
Sleepers.
Slicikari fiks met loop-
jes.
Slikkers.
Slingerflag.
Sluyterik.

Smerrickit of smiffery.

Raabranken.

Roggebroods.
Dief die het geldt uit de
zak steelt.
Kooper Theekstol.
Vuur.
Rugge graade.

S.

't Zamenspannen.

Avondt.
Heer.
Juffrouw.
Huysraad.
Spiegel.
Geesselen.
Mes.
Snyen.
Verstaan, booren.
Aalmoes.
Laakenkooper.
Weesjongen. (diakon)
Kerk.
Deel aan een diefstal ge-
ven.

Kleyn linnegoedt.
Ketting cooralen.
Muylen.
Imant iets met gaauwig-
heit ontnemen.

Eyeren.
Das.
Kist of kas, ook een ven-
ster.
Tabaks doos.

Smels.

Smels.
Smeltse hals.
Smigher.
Smighers.
Snakken.
Snorken.
Sneederik.
Snorker aanfellen.
Snuyterik.
Spandt het.
Spreyerik.
Standaarts.
Stappers.
Steunfei.
Stomme Luy.
Stomk.
Streekganger.

Strooifel.
Subel.
Stuyffel.
Stuyffel bink.
Suypen.
Swaajer.
Sweemfels.
Swiepslag, Rootlintje,
schram.
Swietje.
Swietje met kriemse
knoopen.

T.
Teef af.
Te mot gaan.

Tin.
Tinnekan.
Beul.
Scherpregters.
Zeggen.
Leggen slapen.
Neusdoek.
Ontkleeden.
Neus.
Ziet het.
Laakens.
Kandelaors.
Voeten.
Stock.
Hoenders.
Vergadering.
Dief die in een huys gaat
steelen waar van de
deur openstaat.
Kooren.
Hoedt.
Meel.
Moolenaar.
Gevangen nemen.
Vaandel.
Vliegen.
Snee in het aangesigt, of
troonie.
Hembtrock.
Hembtrock met zilveren
knoopen.

T.
Onthalsen.
Te heer gaan.

Ter-

Terri.
Terri van den Smigher.
Tik, tik, tik, maram.
Toedekken.
Topperik.
Trappers, treeders.
Treemakers.
Tree Lappers.
Trekken.
Trekkers.
Trekfels.
Troffelbink.
Truy.
Tuytje.

V.
Valsche Pierders.
Valsch Kappen.
Van den eenen kit in
den ander.
Verdroogt aan het hugt
Verknoeier.
Vette Lullen.
Victorie.
't Volle.
Voorplaat.
Voorby Focken.
Vos.
Vosse Babbelaar of Le-
zer.
Vos plant.
Vosse slang.
Vosse hanger.
Vosse Feemsteker.
Vosse fyne Feemsteker.

Bengel.
Bengel van de Beul.
Urologie.
Toereiken of overgeven.
Vrouw Mutse.
Schoenen.
Schoenmakers.
Schoen Lappers.
Beursfnyden.
Beursen snyders.
Koussen.
Mejselaar.
Broek.
Beurs met zilvergelat.

V.
Valsche Speelders.
Valsche verklaring.
Verplaatsen.
Opgehangen te zyn.
Verrader, verklikker.
Kaanssen.
Branden.
't Schavot.
Voorhoofst.
Voorby gaan.
Goudt.
Boek met Goudbeslag.

Goude Beurs.
Goude Ketting.
Goude strikken.
Goude hoepring.
Goude Diamants Ring.
Vof.

Vosse spanders, of frie- fen.	<i>Goude gespes.</i>
Vreemde fyl.	<i>Vreemde Stadt.</i>
Vrye Kraakers.	<i>Vryhuiters, of Roovers.</i>
U.	V.
Uts.	<i>Kamifool.</i>
Uts.	<i>Snoer paalen.</i>
W.	W.
Wees Uil.	<i>Aalmoesseniers Weesjon- gen.</i>
Witte willem.	<i>Witte Broodt.</i>
Woutje.	<i>Een Diender.</i>

WOOR.

WOORDEN-BOEK
VAN HET OUD
BARGOENS
EN
NEDERDUITSCH.

A.

A.

A bon.
Alchu.
Avel coert.

B.

Boxer.
Blicklagere.
Brechaert.
Befaffot.
Bocht.
Boschaart, offeren.
Botten.
Buyfen.
Blankaert.

C.

Coloansche moffen.
Christiaan.
Claffot.
Casse.

God.
Gaen.
Tasschen.

B.

Dief-leyer.
Naakten of Landloper.
Straat.
Brief.
Gelt.
Vlees.
Eeten.
Drinken.
Melck.

C.

Schoone vrouwe.
Pelagrun.
Kleet.
Huys.

Casse-

Cassement.
Cout of fax.
Cuyfen.
Caval.
Coxe.
Cren.
Crommen.

D.

Distel.
Dille.
Deystere.
Dos.
Doffement.
Decker.
Dolman.
Dallinger.

E.

Erlat.
Erlattinne.

F.

Flick.
Fiel.
Flossen.
Fouke.
Floffaert.
Floyback.
Floffelink.
Floncken.
Flader.
Fulchaart.
Fonckaart.
Flackaart.
Flisbout.

G.

Galle.

Gevangeubnys.

*Mes.
Smyten.
Paart.
Hinne.
Vleesch.
Rechter.*

D.

*Kerkke.
Meysken.
Teerlinck.
Rock.
Kleeding.
Hoed.
Galge.
Hangman.*

E.

*Meeſter.
Meeſtereffe.*

F.

*Knecht.
Rabout gefel.
Piffen.
Viere.
Water.
Schip.
Viſch.
Sieden, of braden.
Badſtove.
Haan.
Hont.
Kaarſe.
Kint.*

G.

Prieſter.

Gal-

Gallenboſch.
Gogelfrentje.
Glyde.
Goute.
Glyde boſch.
Griecxce.
Grypelie.
Glathaart.
Gensfen.
Grifelyn.
Gefanct.
Geſtoept.
Grimhert.
Gleſterick.
Gauhaart.
Greyfe.

H.

Hout.
Houtſe.
Horfelen.
Hemelftich.
Horenbock.
Horencrents.
Hovele.
Hanſwalter.
Har.
Heghys.
Hans van gelder.
Hoef.

I.

Jonen.
Joner.

K.

Kroener.
Kroenie.

Prieſterhuys.

*Nonnen.
Hoeren.
Lichte Vrouwen.
Hoerbock.
Luys.
Vinger.
Tafel.
Stelen.
Stuck broot.
Gebannen.
Gegeefelt.
Beefte beet.
Glas.
Duyvel.
Galge.*

H.

*Boer.
Boerianne.
Kyven.
Paternofter.
Koe.
Rundvees.
Hondt.
Luys.
Vloy.
Gasthuys.
Roggenbrsot.
Broot.*

I.

*Bedriegen.
Bedrieger.*

K.

*Man.
Wys.*

K2-

Kanefire.
Krax.
Klems.
Klicksteen.
Klinge.
Krakelinck.
Kabas.
Knagelinck.

L.

Lepenent.
Laurette.
Leuns.
Laert.
Loerman.
Laufen.
Leufelinck.

M.

Muylfaset.
Molsamer.
Menge.
Morf.
Monye.
Mynen.
Meepsen ros.
Meufe.
Mocke gout.

N.

Nering doen.

P.

Primer.
Platfcheerders.
Priem kater.
Pfluger.
Poderleyfters.
Prepenfen.
Parp.

*Geleerde bedelaar.**Klooster.**Gevankenis.**Bock.**Kier.**Noten.**Korf.**Natten.*

L.

*Kwaet wyf.**Klapperye.**Hemden.**Speck.**Maes.**Hyers.**Ooren.*

M.

*Barbier.**Verrader.**Ketelapper.**Mont.**Gelt.**Steele.**Kleyn hier.**Katten.**Sy stinkt.*

N.

Spiede, of spys zoeken.

P.

*Priester.**Preeker.**Prochiaen.**Diaken.**Hoenders.**Boecken.**Wambays.*

Quyen

Q.
Quyen goftert.
Quien.
Quinke.
Quisten.

R.

Rouwelinck.
Roe.
Rotbofch.
Reyfter.
Rippart.
Reylinck.
Regenworm.
Rompelink.
Robbelink.
Rumfen.

S.

Sauke.
Schreyelinck.
Soens.
Soen finne.
Sancken.
Schock vetfer.
Schuppe.
Suye.
Smiexe.
Spranckaart.
Suppaert.
Spitlinck.
Stabulier.
Stroboeter.
Swems.
Schocken.
Snaetere.
Serens.

Q.

Honden slager.
Honden.
Oogen.
Spreeken.

R.

Jonk kint.
Kranckheyt.
Bedelaars.
Stroo.
Sack.
Sont.
Worst.
Mostert.
Pottagie.
Bedriegen.

S.

Kersteen.
Kint.
Edelman.
Edelvrouw.
Getrouw.
Waardt.
Byflagen.
Beurse.
Bater.
Sont.
Meel.
Haver.
Broot zoeker.
Gans.
Vifch.
Eten en drinken.
Klappen.
Stuoven.

Sluy.

Sluymerix.
 Sonne bos.
 Sefelbosch.
 Smalkage.
 Stoeffe.
 Strickelink.
 Swensen.
 Snuyterinck.
 Stublen.

T.

Therick.
 Trewael.
 Treckers.
 Tottie.

V.

Vyle.
 Voppe.
 Verlunse.
 Verboft.
 Vestieren.
 Verhaert.
 Vosch.
 Verkimmeren.
 Versencken.
 Vermoren.

W.

Winnenberg.
 Wederhaen.
 Wintjanck.

Z.

Zoewel.
 Zwerlinck.
 Ziekuse.
 Zwengelinck.
 Zwicker.

Slaaplaken.
 Hoerbuys.
 Kackbuys.
 Hoerjager.
 Steen.
 Twee kousen.
 Lantlooper.
 Neusen.
 Vechten.

T.

Landt.
 Schoenen.
 Kousen.
 Wyfsbnycken.

V.

Stad.
 Liegen.
 Verstaen.
 Kyven.
 Zy gaat.
 't Is genoomen.
 Goude penning.
 Verkoopen.
 Verhandelen.
 Bedriegen.

W.

Schoone vrouwen.
 Hoed.
 Mantel.

Z.

Hoest.
 Oogen.
 Blind.
 Wambuys.
 Beul.

a-c

compl. m. t. pr. en 16 pr

↓
⊕

